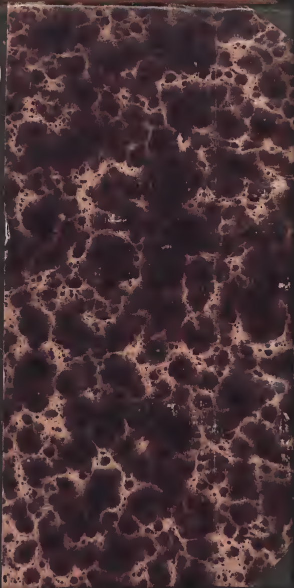

Sañleiki Gudhrædsluñ

AN

J Einfalldri og stuttri, eñ þo
ánægiatañlegri

UTSKYRINGU,

Yfir þann

Litla Barna Lærdoom

edur

CATECHISMUM

Hins Sæla

Doct. MART. LUTHERI,

Jñihalldande allt þad, sem sa þarf ad
vita og giora, er vill verda Sæluhoolpiñn.

Samañskrifadur
Eftir Konunglegri Allranaadugustu Skipan
Til Almennilegrar Brwkunar.

Selst Jnnbundinn 10. Fiskum.

Þryktur a Hoolum i Hialltadal,
Anno 1773.

Þeir sem Kieña ödrum þessi Christileg Frædi, Athuge:

1. Ad Spurningar, forir framañ hverjar þetta Teikn † r sett, eiga ecki ad læraſt utañ ad af þeim sem eru tornæmir, edur hafa litla Tijd til slijkra Jdkana; Helldur eiga þær ad leſaſt vel og yfirvegaſt af þeim; Eñ þau Ungmeñi, sem hafa betra Næmi og Tijd, eiga ad læra þær, og ecke rt i þessum Frædum undañ ad fella.

2. Þad er adgiætande, ad þau Ord i Greinum Ritningariñar er biria med tveimur Upphafs-Stöfum, eru Atridis Ord, sem bevijsa Andsvar næſt fyrirfarandi Spurningar.

Hid Litli Lutheri

CATECHISMUS.

Þetta eru Tiju Laga Booord GUDS.

FYRSTA BODORD.

Eg er DROTTinn Gud þinn, þu skallt ecki hafa Aññarlega Gude fyrer mier.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum yfir alla Hluti fram, Gud ad Ottast, hann ad elska, og aa hann einn ad triwa.

ANNAD BODORD.

Þu skallt ecke leggia Nafn DRottens Guds þijns vid Hiegooma, þvi Drottenn mun eige hallda þann saklausann, sem brwkar hans Nafn Hiegoomlega.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Engvum eigum vier Ills ad bidia i hans Nafni, eigi sveria vid þad, nie Fiølkijngi fremia, eigi ljwga nie svijkia, helldur eigum vier Guds Nafn ad aakalla, i øllum vorum Naudsynium, þad ad tilbidia, lofa þad, og þvi Þackir ad giøra.

ÞRIDIA BODORD.

 Minn

Miñstu ad helga Hvijldar-Dageñ DROTTeñs Guds þijns.

Hvad er þad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi fyrirlijtum Predikunina, nie hanns Ord, helldur eigum vier þad heilagt ad hallda, giarnann heyra þad og læra.

FJOORDA BODORD.

Heidra skallt þu Fødur þiñ og Moodur, so þier vel vegni, og þu verdir Laanglijfur aa Jørduñe.

Hvad er þad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi fyrirlijtum vora Forelldra nie þaa sem yfir oss eru bodner, eigi þaa til Reide reitum, helldur þaa i Heidri høfum, þioonum þeim og hlijdnir sieum, elskum þaa og Virding veitum.

FJMTA BODORD.

Pu skallt ecke Mañ deyda.

Hvad er þad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigé meidum Holld vors Naaunga, edur giørum honum Mein i nockru, helldur eigum vier honum ad biarga og vidhiaalpa i øllum hanns Lijfs-Naudsynjum

SJOTTA BODORD.

Pu Skallt ecke Hoordoom drijgia.

Hvad er þad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier lif- um Hreinferduglega bædi i Ordum og Verkum, og ad hvør einn elski og i Heidri hafi sijna Egta-Persoonu.

SIOUNDA BODORD.

Pu skallt ecki stela.

Hvad er pad? Pad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi griipum Gootz edur Peninga vors Naunga, edur med fölskum Kaup-Eyri edur Undirhyggiu undir oss drøgum; helldr eigum vier honum ad hiaalpa, so hanns Gootz og Upp-Elldi æavaxtist og vardveitist.

ATTUNDA BODORD.

Pu skallt ecki bera falskañ Vitnisburd æ mooti pijnum Naaunga.

Hvad er pad? Pad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi ræænglega liwgum nockru æ vorn Naaunga, eigi svijkium, baktølum, edur ofrægium hann i nockru, helldur eigum vier hann ad afsaka, allt gott uñ hañ ad tala, og fæera alla Hluti til betra Vegar.

NIUNDA BODORD.

Pu skallt ecki Gyrnast Hws Naaunga pijns.

Hvad er pad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud. Ad vier eigi med Flærd stundum eptir Arfi edur Fast-Eign vors Naaunga, edur undir oss drøgum med Yfir-

varpi Laga og Riettinda, helldur eigum vier þar til hiælpa og styrkia, ad hann hafi sitt allt Oskaddad.

TIUNDA BODORD.

Pu skallt ecki Gyrnast Kvinu Naunga þijns, eigi Pioon, nie Pioonustu Kvinu, eigi Uxa nie Asna, og eckert þad hañs er.

Hvad er þad? Pad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud, Ad vier eigi burt tælum edur lockum fraa vorum Naunga hanns Eiginn Kvinnu, Pioonustu Foolk eda Kvik-Fie, helldur eigum vier ad aminna og raadleggia, ad hvor og einn sie samt og astundi, ad þioona þad honum skylldugt er.

Hvad segir Gud af øllum þessum Bodordum?

Hann segir so i Exodi Bookar 20. Cap.

Eg er DRottinn Gud þiñ, sterkur Vandlætari, vitiandi Naunglætis Fedrañа a Sonunum, i Pridiu og Fioordu Ættkvisl, þeirra sem mig hata; Eñ gisrandi Myskunsemi i Pusund Lidu, þeim sem mig elska og mijn Bodord varð-veita.

Hvad er þad? Pad er:

Gud hootar þeim øllum Pijnu, sem afvijkia þessum hanns Bodordum; Pvi eigum vier ad Ottast og hrædast hanns Reidi, og eckert ad giora mooti hanns Bodordum; Eñ þeim øllum, sem þessi hañs Bodord hallda, lofar hann sinni Naad, Myskun, og øllum goodum Hlutum; Par fyrir eigum vier Gud ad elska, trwa honum og treysta, og eptir hanns Bodordum giarnann ad giora.

Triu

Trwar-Jatningin.

FYRSTA GREIN AF SKÖPUNINNI.

Eg trwi a eiñ Gud-Fødur Almættugañ, Skapara Himins og Jardar.

Hvad er þad? Þad er:

Eg trwi ad Gud hafi skapad mig, æsamt øllum ødrum Skiepnum, og ad hann hafi giefid mier Ønd og Lijkama, Augu, Eyru og alla Limi, þarmed Skin og Skilningar-Vit, og ad hann øllu þessu enn nu vid Magt helldur. Hier til veitir hañ mier og fyrersier nøøglega, og Daglega giefur hañ mier Klæđi og Skiædi, Mat og Dryck, Hws og Heimili, Fødur og Moodur, Akur og Kvik-Fie, og allt þad sem Gott er, med øllu þvi eg med þarf til þessa Liifs Upphelldis, Hañ verndar mig og vardveitir fræ øllum Skada og Hæska, og øllum illum Hlutum. Allt þetta Gott veitir hann mier, af sinni Einskiærri, Fødurlegri, Gudlegri Gøødgyrnd og Myskun, æn allrar minnar Forþienustu og Verdskulldunar. Fyrir hvad allt eg æ hønum Lof og Þ ackir ad giøra, hønum ad þioona og hlijdinn ad vera; Þetta eru vissuleg Sanníndi.

ANNAR GREIN AF ENDURLAUSNINNI.

Eg trwi æ JEsum Christum Son hañs Eingietiñ DRottiñ vorn, hver ed

Gietinn var af Heilogum Anda, Fæddur af Mariu Meyu, Pijndur undir Pontio Pilato, Kroßfestur, Deyddur og Grafinn, Nidurstie hann til Helvijtis, og aa Pridia Degi reis hann upp fraa Daudum, Uppstie hann til Himna, Situr nu til Guds Fodur Almaattugs Hægri Handar, og þadann mun hann koma ad dæma Lifendur og Dauda.

Hvad er þad? Pad er:

Eg trwi, ad JEsus Christus sie sannur Gud af Fodurnum gietinn fyrir allar Alldir: Lijka sannur Madur, fæddur af Mariu Meyu, ad hann sie minn DRottinn, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad, endurleyst og frelsad, fraa ollum Syndum, Daudanum og Diofulsins Valldi, eigi med Gulli nie Silfri, helldur med sijnu heilaga dijrmæta Bloodi, og med sinni saklausu Pijnu og Dauda; So ad eg sie hanns eiginnleg Eign, lifi undir hanns Valldi, i hanns Rijki, honum þioone i eilijfu Riettlæti, Meinleysi og Sælu hiaalp, lika sem hann er sialfur af Daudanum uppriſinn, lifir og rijkir ad Eilijfu: Þetta eru vissulega Sanníndi.

PRIDIA GREIN
AF HELGUNINNI.

Eg trwi aa Heilagann Anda, og ad sie

Ein Heilog, Almeñileg, Christileg Kyrkia, Samneyti Heilagra, Fyrigiefning Syndaña, Holldsins Uppriſa, og eptir þetta Lijf, Eilijft Lijf. Amen.

Hvad er þad? Þad er.

Eg trwi, ad eg gieti ecki af sialfs miins eiginn Krapti edur Skilningi trwad a JEsum Christum minn DRottinn, edur til hanns komist: helldur hefur Heilagur Andi mig, fyrir Gudspiallaña Kieñing, kallad og upplijst med sijnum Afstgiöfum, helgad mig og vidhalldid i riettri Trw; Lijka sem hann alla adra Christna Menn a Jordu kallar, samanu safnar, upplijsir og helgar, og i einni riettri Trw til JEsum Christum vardveitir. I hvorri Christilegri Kyrkiu hann nœdarsamlega fyrirgiefur mier og ollum Trwudum daglega allar Syndir: Og a Effsta Degi mun hann uppvekia mig og alla Menn af Dauda, og giefa mier, med ollum Riett-Trwudum, i Christo JEsu Eilijft Lijf og Sœluhialp. Þetta eru Vißuleg Sanninndi.

DRottinnleg Bæn.

Fadir vor, þu sem ert a Himnum!

Hvad er þad? Þad er.

Gud vill hier med tilleida oß og locka, ad vier trwa skulum ad hañ sie vor riettilegur Fadir, og vier hanns sannarleg Born; Svo vier þeß helldur med fullu Trwnadar Trausti meigum hann bidia, so

sem good Børn bidia sinn elskulegann Fødur.

FYRSTA BÆN.
Helgist Þitt Nafn.

Hvad er þad? Þad er:

Guds Nafn er sañarlega i sialfu sier Heilagt, þo vier bidium ecki; enn vier bidium i þessari Bæn, ad þad einnig helgist hier med oss.

Hvernig skiedur þad?

Nær Guds Ord kiennist riettilega og hreinlega, og vier eptir þvi lifum heilaglega, so sem Guds Børnum hæfir. Þar til hialpi oss vor elskulegi Fadir a Himnum! Enn hvor sem odruvijsi kiennir edur lifir enn Guds Ord bijdur, sa vanhelgar Guds Nafn a medal vor. Þar fra vardveiti oss vor elskulegi himneski Fadir!

AUNNUR BÆN.
Tilkomi Þitt Rijki.

Hvad er þad? Þad er:

Guds Riiki kiemur ad sonnu an vorrar Bænar af sialfu sier til; enn vier bidium i þessari Bæn, ad þad einninn komi til vor.

Hverniñ skiedur þad?

Nær Gud giefur oss sinn Heilaga Anda, sa oss veitir þa Naad, ad vier trwum hanns heilaga Ordi, lifum heilaglega hier stundlega, enn annars Heims eilijflega.

ÞRIDIA BÆN.
Verdi þiñ Ville, so a Jordu sem a

Him-

Himni.

Hvad er þad? Pad er:

Guds goodur og nædugur Vilie verdur af Himnum, þo vier bidium ecki; Enn vier bidium i þessari Bæn, ad hanns Vilie verdi hier aa medal vor.

Hvernig skiedur þad?

Nær Gud Onijtir og hindrar oll ill Raad og vondann Vilia, þeirra sem þvi vallda, ad Guds Nafn vanhelgast og hañs Rijki næir eigi til vor ad koma; sem eru Diofullin, Heimurin og vor holldlegur Vilie: Helldur styrkir hañ oss og stoduga giorir i sijnum Ordum og i Trwñi, allt til vorra Æfiloka. Þetta er hañs miskunsamur og goodur Vilie.

FJORDA BÆN.

Gef oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad er þad? Pad er:

Gud giefur ad soñu daglegt Braud, jafnvel vondum Mønnum, þo vier bidium ecke; enn vier bidium i þessari Bæn, ad hañ læte oss vort daglegt Braud vidurkeña og med þacklæte til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt Braud?

Pad kallast allt þad sem naudsynlegt er til þessa Lijfs Biargar; sem er: Matur og Dryckur, Klæði og Skiædi, Hws og Heimili, Todur og Engiar, Kvik-Fienadur, Goots og Peningar, good Egta-Persoona, hlijdiñ Born, dyggt Pioonustu-Folk, trwer og froomer Yfer-Menn, good Almwgans Stioorn, hagstæd Vedurætta, Fridur, Heilbrygde, Sidseme, Heidur, gooder Viner, trw-

faſtir Naagrannar, og allt annad þeſſu lijkt.

FIMTA BÆN.

Fyrirgief oſs vorar Skulldir, ſo ſem vier ogfyrirgiefum vorum Skulldu-Nautum.

Hvad er þad? Þad er:

Vier bidium i þeſſari Bæn, ad Fader vor himneſkur vilie ei aalijta vorar Syndir, ſo hann fyrir þeirra Skulld, vilie eigi veita oſs vora Bæn (þvi vier erum allra þeirra Hluta Omaklegir, ſem vier hann um̃bidium, og hoſum eigi þad verdſkulldad) helldur ad hañ vilie oſs þad allt giefa fyrir ſijna eiginlega Naad: þvi daglega ſyndgum vier, og forþienum ei añad enn Straff; ſo vilium vier og eiñig þar i moot fyrirgiefa af Hiarta, þeim ſem oſs aa mooti brioota, og giora þeim gott, ſem vid oſs misgiora.

SIOTTA BÆN.

Eigi iñleid þu oſs i Freiſtni.

Hvad er þad? Þad er:

Gud freiſtar ad ſonnu einkis Mañs, enn vier bidium i þeſſari Bæn, ad hañ vilie vernda oſs og vardveita fraa Andſkotans, Heimſins og Holldſins Vielum, ſo vier hrøpum ecki fyrir þeirra Tilteiging i Van-Trw, Orvænting, edur adrar ſtoor-Syndir og Loſtu, og þo vier freiſtunſt af ollu þeſſu, þo laati hann oſs um̃ ſijdir yfirvinna og Sigrinum hallda.

SIOUNDA BÆN.

Helldur frelſa oſs fraa Illu.

Hvad er þad? Þad er:

Hier

Hier bidium vier alls i einu i þessari Bæn, ad Fad er vor himneskur frelse oss fraa ollu illu til Liifs og Saalar, Farsælldar og Heidurs; Og ad siidustu, þaa vor Dauda-Stund er komin, giefi hann oss good ann Afgaang, og take oss myskunsamlega til siin wr þessum Eymdar-Dal, inn i Himna-Riike.

Amen. Hvad er þad?

Þad er: ad eg skal vera fullviss, ad þessar voraar Bæner sieu vorum himneska Fodur þacknæmilegar, og af honum heyrdar: Þvi hann hefur sialfur skipad, ad vier skylldum med soddann Hætti bidia, og hefur lofad, ad hann villde oss bænheyra.

AMEN! AMEN! Þad er: Jaa, sannarlega, þad skal so vera.

Sacramentum H. Skyrnar.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Skyrn?

Skyrnenn er ecke einsamalt Vatn, helldur er hun þad Vatn, sem saman er reirdt og bunded med Guds Bodorde, og med Guds Orde samteingdt.

Hvert er þad Guds Ord?

Þad vor HErra JEsus Christus sagde hiaa Matthæum i 28. Capitula: Fared wt um allann Heimenn, kienned ollum Þioodum, og skyred þær i Nafne Fodur, og Sonar, og Anda heilags.

AUNNUR SPURNING.

Hvad stodar oss og veitir Skijrnin̄?

Hun wtvegar oss og veitir Fyrigiefning Syndanna, frelsar oss fraa Daudanum og Diofl[illegible], og giefur þeim øllum Eilijfa Saaluhiaalp, sem trwa þvi, sem Ordinn Guds og Fyrirheitinn lofa.

Hver eru þau Guds Ord og Fyrirheit?

Þau vor HErra JEsus Christi seigir hiaa Marcum, i 16. Capitula: **Hver han̄ trwir og verdur skijrdur, saa skal holpin̄ verda, en̄ hver han̄ ecke trwir, saa skal verda fordæmdur.**

ÞRIDJA SPURNING.

Hvernig maa Vatnid orka so veglegra Hluta?

Vatnid maa alldrei slijks orka, helldur veitir þad Guds Ord (hvert ad er i og med Vatninu) og Trwinn, hver ed slijkum Guds Ordum i Vatninu trwir; Þvi fyrir utan̄ Guds Ord, er Vatned einsamallt Vatn, enn einginn Skijrn; Enn þegar Guds Ord samlagast Vatninu, þa er þad Skijrn. Þad er Naadarfullt Lijfsins Vatn, og Endurgietningar Laug i heilogum Anda, so sem Paall Postuli seigir til Tit. i 3. Cap. Eftir sin̄i Myskunsemi hefur Gud oss hoolpna giort, fyrir han̄ Endurgietningar Vatns Saa, og Endurnijun Heilags Anda, hverium han̄ hefur nooglega wthellt yfer oss, fyrer JEsum Christum vorn Lausnara, so vier Riettlætter fyrir hans Naad, yrdum Erfingiar eilijfs Lijfs eftir Vonin̄i. Þessi Ord eru sonn og Trwannleg.

FIOORDA SPURNING.

Hvad merkir þvilijk Vatns-Skijrn?

Hun merkir þad, ad sa hinn gamle Adam i

oss

ofs, at daglega ad dreckiast og deydast, fyrir Yðran og Yfirboot, med øllum Syndum og vondum Gyrndum; Og siidann daglega fram koma og upp aftur riisa einn niir Madur, sa ed lifa skal i Riettlæti og Heilagleika fyrir Gudi æfinnlega.

Hvar stendur bad skrifad?

Sancti Paall seigir til Rom. 6 Cap. Wier erum jardadir med Christo, fyrir Skiirnina i Daudan, ad lijka so sem Christur er uppvakin fraa Daudum, fyrir Dijrd Fødursins, so eigum vier ad gaanga i Endurnijungu Lijfdagana.

Sacramentum H. Altaris.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Sacramentum Altaris?

Sacramentum Altarisins er sannarlegt Hold og Blood DROttinns vors JEsu Christi, undir Braudi og Wijni, af honum sialfum Jesu Christo innsett ofs Christnum Mønnum ad eta og drecka.

Hvar stendur bad skrifad?

So skrifa beir H. Gudspialla-Menn, Matthæus, Marcus, Lucas og Sancte Paull: Vor HErra JEsus Christus, a beirre Natt, sem hann forraadinn var, took hann Braudid, giordi Packir, og braut bad, og gaf sijnum Læriſveinum, og sagdi: Takid og etid, betta er minn Lijkami, sem fyrir ydur verdur giefinn, giørid bad i mijna Minning.

Somuleidis, eftir Kvølldmaaltijdina,

took hañ Kaleikiñ, giørdi Packir, gaf þeim hañ og sagdi: Dreckid allir hier af: Þetta er Kaleikur hins Nija Testamentis i mijnu Bloodi, sem fyrir ydur wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña; So oft sem þier giørid þetta, dreckid þad i mijna Miñing.

AUNNUR SPURNING.

Hvad stodar oss med soddañ Hætti ad eta og drecka her af?

Þad wtvijsa mier þessi Ordinn sem hier standa: Fyrir Ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Þvi ad soñu veitist oss og giefst fyrir þessi Ordinn i Sacramentinu Syndanna Fyrirgiefning, eilijft Lijf og Saaluhiaalp; Þviad hvar Syndanna Fyrirgiefning er, þar er einnig Lijfid og Saaluhiaalpinn.

ÞRIDIA SPURNING.

Hverniñ kañ lijkamleg Berging ad verka so mikla Hluti?

Berging Brauds og Vijns verkar þad i eingañ Maata, helldur þau Ordiñ sem hier standa: Fyrer ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Hver Ord ad eru hiaa liikamlegri Bergingu, so sem Høfud-Sticki i þessu Sacramenti: Hvør sem þessum Ordum trwir, saa ødlast allt þad þau innehallda og uppaa hlioda, sem er Syndanna Fyrirgiefning.

FJOORDA SPURNING.

Hver neytir þessa Sacramentis maklega?

Ad fasta og sig lijkamlega þar til ad bwa, er ad soñu good ytri Sidsemi; Eñ sa er sañarlega maklegur og velskickadur, sem Trwna hefur a þessum Ordum: **Fyrir ydur giefst og uthellist til Fyrirgiefningar Syndaña.** Enn hver sem ecki trwir þessum Ordum og efar þau, sa er Omaklegur, þviad þetta Ordid, **fyrir ydur,** Krefur fullkomlegrar Trwar i Hiartanu.

STUTT AGRIP

Þess Christilega Lærdooms, Ungum og Faafroodum til frekari Skilnings.

I.

Þar er alleina einn sañur Gud til, i þremur Personum Fader, Sonur, og Heilagur Ande.

2. Þesse Þrij-Eine Gud hefur skapad allañ Heimeñ, so sem hañ og eiñig helldur honum eñ nu vid Makt, og stijrer honum.

3. Einglarnir voru aller af Gude skapader, gooder og heilager, eñ nockrer fiellu fyrir sijna Ohlijdne fra Gude þeir ed kallast Diøflar.

4. Madurinñ var og eiñig skapadur af Gude aan Synd ar, eftir Guds Mind, til ad þioona honum.

5. Þesse Guds Mind var iñifaliñ i naakvæmlegre Samlijkingu vid Gud, edur i soñum Vijsdoome, Riettlæte og Heilagleika.

6. J þessu Sakleysisins Stande var Madurinñ farsæll, af þvi hañ lifde i Sameiningu med Gude, sem er sa hærst Goode.

7. Eñ vorir fyrstu Forelldrar Adam og Eva lietu Diøfulliñ svijkia sig til ad snwast iñvortes i Hiartanu fraa Gude, og utvortis til ad eta af þeim forbodna Tries Avexti

8. Þess vegna töpudu þau Guds Mind, i Stadiñ fyrer hveria ad kom Diøfulsins Mind, edur Lijking vid þeña Guds Oviñ. Skilninguriñ vard formyrkvadur, Viliēñ fraasnwiñ, og daudur til hiñs gooda, eñ hneigdur og ferdugur til alls ills.

9. Þar med töpudu þau og eiñig þeirra Sælufulla Samfielagskap med Gude, fiellu under Guds Reide, og urdu sek tijmanlegs, andlegs og eylijfs Dauda.

10. Nu med þvi ad Adam og Eva voru sa Stofn, af hverium allar Mañeskiur hafa siñ Uppruna, þaa hafa þesser fyrstu Forelldrar gietid Børn eftir siñe Mind, og asamt med þeirre nañlegu Natturu iñrætt Syndena og Daudañ i alla sijna Efterkomendur.

11. Þess vegna vantar alla Meñ, af Natturuñe til, Guds Mind, þañ medskapada Vijsdoom og Heilagleika. Eñ i þeñar stad fædast þeir med Uppruna-Syndeñe, andlega blinder, O-heilager og mootviliuger.

12. Ut af þessari medfæddu Uppruna-Synd fliota all ar giøraālegar Synder i Hugreñingum, Gyrndum, Ordum og Verkum.

13. Søkum þessa eru allar Mañeskiur i þessu vesæla Syndareñar Stande, af Natturuñe til, under Guds Reide, sekar tijmanlegs, andlegs og eylijfs Straffs.

14. Fraa soddañ eylijfre Eymd gat eingeñ skøpud Skiepna frelsad oss.

15. Eñ Gud, sem i fraa eylijfu saa þessa Mañkinsins allra stærstu Neyd og Hørmung, hefur af O-forþientum Kiærleika hrærst til iñelegrar Medaumkunar, og asliktad, ad senda øllum Møñum siñ Eingietna Son, sa ed være þeirra Endurlausnare.

16. Þesse Endurlausnareñ, sem heiter JEsus Christur, var Verolldeñe lofadur strax epter Syndafalled, og

hañs

hañs bitri og bloodugi Daude var i þvi gamla Testament eun teiknadur og fyrirmindadur med Fornfæringum marg ra Þusund Dijra.

17. Lokſins i Tijmans Uppfyllingu var þesse Guds eyliifur Son: fyrir heilags Anda Yfir-Fygginugu gietiñ aa Syndar, og fæddr i Heimeñ af siñe Moodur, hiñe heilogu Jomfrw Maria.

18. Þesse vor blessade Endurlausnare hefur þvi tvær Naatturur i eiñi Persoonu, Guddoomlega og Mañdooms lega, so hañ er bæde Gud og Madur.

19. Efter sijnu Embætte er hañ sa einaste Medalgaangare millum Guds og Maña, vor ædste Kieñemadur Spaamadur og Konungur i trefolldu Stande, Nidurlægingareñar og Upphafningariñar.

20. Med sijnum heilaga Lifnade og fullkomiñi Hlijdni hefur hañ i vorn stad Logmaalid uppfyllt; Med siñi bitru Pijnu hefur hañ wtstaded Straffed fyrir oss, og funded til Logmaalsins Bolvunar, bæde aa Saal og Lijkama, eilijf tijmaulegs og eylijfs Dauda, vegna vorra Synda, sem hönum voru i Guds Doome tilreiknadar.

21. Med þessare siñe Hlijdne og Pijnu hefur hañ stillt til Fridar Guds Riettlæte, forlijkad oss vid Gud, afrekad oss Frelse fraa Syndeñe og ollu illu, samt Riett til Sameiningar vid Gud, og alla Saaluhiaalp sem þar af kiemur, og þañig alldeilis fullkomnad þad stoora Endurlausnareñar Verk.

22. J Grofeñe var JEsus eige leingur eftir siñ Dauda eñ til þess aa þridia Deige, þaa Fadiriñ uppvakte hañ, og hañ sialfur med stoorum Sigurvinningar Krapte yfer sijnum og vorum Ovinum uppreis fraa Daudum, auglijsande, ad hañ hefde betalad fyrir oss Syndareñar Gialld, allt til sijdarsta Penings.

23. Efter Upprisuna er Christur uppstijgeñ til Himens, og hefur sett sig hiaa Guds hægre Hende, hvar hañ bidur fyrir oss, og sender oss siñ heilaga Anda, so ad ham

utvegada Sæluhiælp kome oss til gooda.

24. Heilagur Ande kallar alla Men alvarlega til þessarar Sæluhiælpar, og vekar kroftuglega fyrir Naadar-Medolin,(þad er)Orded og þau Tvo Sacramenta; Sijn ir og einig vissan Hatt og Maata, hvernig Men kuna ad oðlast þa afrekudu Sæluhiælp.

25. Þesse Hattur kallast Sæluhiælparinar Maati, og er iñifalin i sanri Umvendan til Guds.

26. Umvendunarinar Partar eru Tveir, Hugar-Angrid og Trwin.

27. Angur og Tregi eru, ad þecki a riettilega af Løgmaalinu sijna natturlegu Spilling, og giøranlegar Syndir, sina saarlega til þeirra, og hata þær alvarlega.

28. Af soddan Tilfiñingu sinar eigin Eymdar framkiemur, fyrir Evangelium, Trwarinar Eftirlangan til Guds Naadar i Christo.

29. Þesse Trw frambiðdur sig sinum Lausnara, og uinsadmar med storre Eftirlangan hans dijrmætu Forþienustu og Verdskulldan, sem sin einasta Sæluhiælpar Grundvoll.

30. Somu Trwar rietta Edle og Eiginlegleiki er, ad hun strax auglijser sig verkande i Kiærleikanum til Guds og Naungans, sem og einig i daglegri Hiartans Hreinsan.

31. Hver sem þa ecke mootstendur heilags Anda Naad, helldur lætur sig leida til þessa Sæluhiælplega Maata, han uppvaknar af sijnum andlega Dauda, endurfædist til þess Lifnadar, sem er nyr, oðlast aftur þaa tapudu Guds Mind; Nytt Lioos i Skilningunum, nya Gyrnd og Kraft i Viljanum, nytt umbreitt Sini og Hiartalag. Han riettlætist, þad er, iklædist Christi Riettlæte, frijast fraa Sekt og Straffe Syndarinar, med þvi Herradæme Syndarinar er þaa einig burttekid.

32. Han sameinast med Trwni a nij vid Gud, og oðlast Hlutskipte i øllum þeim ometanlegu Naadar-Gaafum, sem Christur hefur utvegad.

33. Nu er hañ orðiñ ſañarlegt og Sáluhiálplegt Guds Barn, og hefur lifandi Von uñ Himnarijkis eilijfa Arfleiſð.

34. Nu fær hañ Guddoomlegt Liovs og Kraft, bædi til ad yfirviña þad Illa (ſo hañ ſyndgar ecki framar af ásettu Raadi mooti Samvitſkuñi) og til ad eftirfilgia þvi Gooda af ollu Hiarta, ſo hañ leitar nu idnglega Guds Rijkis og hañs Riettlætis, og frañgeingur á Iorduñi med himneſku Siñi, og ſo ſem fyrir Guds Augliti.

35. Nu hefur hañ ſaña Hnggun i ollum Mootgaangi; ſokum þeſs, ad Guds Rijki, ſem er Riettlæti, Fridur og Fognudur i Heilogum Anda, bijr i hañs Hiarta, jafnvel þoott þad oft og tijdum ſie hulid undir Veikleika og Sturlan.

36. Eñ vilie hañ ecke tapa ſoddañ ſijnu Sáluhiálplegu Naadar Stande, þa hlijtur hañ fyrer Trwna ad blijfa i Chriſto, og láta ſier ſtioorna af hañs Anda.

37. Hañ hlijtur med iñelegre Bæn og Hiartans Alvörugeſne koſtgiæfilega ad brwka þau Medol, med hverium hañs Trw kañ ad halldaſt vid Magt, og ſtyrkiaſt, ſem er Guds Heilaga Ord og Sacrament.

38. Hañ verdur þa riett ad vaka, ſtrijda og bidia mooti Dioflinum, Heiminum og Syndiñe, hverrar Eftirleifar loda eñ nu vid hañ, eñ ſkulu uthreinſaſt æ meir og meir, med daglegre Endurnijan, og þar á moote Guds Mind meir og meir i honum uppreiſaſt, ſo hañ láte augliooſlega ſiáá i ſi'na Lijferne, ad hañ ſem endurfædt Guds Barn er nááſkilldur þeſſum ſijnum himneſka Fodur, elſke allt þad er hañ elſkar, eñ hate allt þad ſem hañ hatar, og allt þad ſem Veralldiñ er full af; neſnelega: Fijſn Augnaña, Gyrnd Hoolldſins, og drambſamt Lijferne.

39. Hañ hlijtur Daglega ad afneita ſiálfum ſier, og bera Kroſſiñ þoliñmoodlega efter ſijnum Frelſara á þeim þraungva Veige

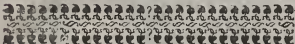
40 Hver ſem blijfur ſtodugur á þeſſum Veige alla

 ſijna

sijna Lijfs-Tijd, honum er Daudiñ uñi sijder Abate og full komid Frelse.

41. Þvi hañ mun a effsta Deige upprijsa, ecke til Forþæmingar helldur til eilijfs vegsamlegs Lijfs, og einnar vupplepsanlegrar Sameiningar med Gude.

42. Eñ hver sem ecke vill epter þessare Hialpræbesins Nidurskipan medtaka og brw ka Guds Nad, hañ er i sijnu syndugu Natturuñar Stande, verdur adskiliñ fra Gudi, og hlijtur ad vænta Hlutskiptis med Dieflinum og hans Arum i eilijfre Fyrirdæmingu.

UTSKIRING CATECHISMI.

MJn kiæra Barn, villtu eigi giarnañ verda Farsæll hier i Heimi, og niota sidañ Eilijfrar Sælu a Himnum?

Vissulega, Ef eg ad eins giæti ordid þad.

Villtu þa ganga þañ Veg, sem leidir til þessa Takmarks?

Ja, Ef eg giæti fundid hann.

Trwir þu ad þar sie eiñ Gud til?

Ja, Þvi Heimurinn hefur eigi gietad skapad sig sialfur, helldur hlijtur til hañs ad hafa verid nockur Orsok, sem er Elldri og Ædri enn allir Hlutir; Og þad er su eilijfa Vera, sem kallast Gud.

Trwir þu ad Gud rad fyrir eilijfri Salu hialp?

Vissulega, Þvi hann er yfir ollum Hlutum.

Trwir þu ad Gud uñi þier eilijfrar Saluhialpar?

Ad

Ad Viisu, þvi hann er einn goodur Gud.

Mun Gud vilia viisa þier Veg til Eiliifrar Saaluhiaalpar?

Ad Soñu, þad kann eigi ad bregdast.

Med hveriu vuisar Gud þier og mier þeñañ Veg?

Med siinu Heilaga Ordi.

Hofum vier þa þetta Guds Ord vor aa medal?

Jaa, i Heilagri Ritningu, sem kallast Biblia.

† Hefur Heimuriñ æfiid haft Guds Ord?

Jaa, þvi aadur enn Moyses var aa Dogum hofdu Menn Guds Ord fyrir Gudlegar Opinberanir og Muunlega Undirviisan þeirra gomlu Forfedra, fraa Kyni til Kyns; Enn i Letur var þad eigi fært, fyrr eñ Moyses byriadi þad ad giora.

Hver hefur skrifad Bibliuna?

Þeir Heilogu Spaamenn, Gudspiallamenn og Postular.

Eñ voru þesser eigi Meñ?

Viist voru þeir Menn.

Hverniñ eru þa þeirra Ord Guds Ord?

Þvi Andi Guds blies þeim i Brioost, allt, hvad, og med hverium Ordum þeir skylldu þad skrifa.

2. Timoth. 3. 15. 16. 17. Med þvi þier er kuñug Heilog Ritning allt i fraa Barndoomi, þa kañ hun ad undirviisa þier til Saaluhiaalpar, fyrir Truna aa Jesum Christum. Priad ell Ritning af Gudi JNNgiesiñ, er nytsamleg til Lærdooms, til Umvendunar, til Betrunar, til Leidriettingar i Riettlætinu, so ad Guds Madur sie algiör, og til alls goods Verks hæfilegur.

2. Pet. 1. 21. Þar hefur eigi eñ nu nockur Spaadoomur, eptir Mañsins Vilia, frañfluttur verid, helldur af HEilogum ANda tilknuüdir hafa þeir Heilogu Guds Meñ tal-

kalad. Sia Matth. 10, 19. 1. Cor. 2. 13.

† Hvar af kañ Madur ad vita, ad þessi hin sama Ritning sem vier høfum, sie þad sañaa Guds Ord?

Af imislegum Hlutum, so sem af Gydinga, Tyrkia og annara elldstu Piooda Samsinningu, þvi þeir vitna til þess sama Ords; Einnig af Samhlioodan Skrifaranna, Uppfylling Spaadoomaña, Stadfesting marghaattadra Krapta-Verka, og, ad siidurstu, af þeim ofluga Framgaangi, sem þetta Ord hefur haft, fyrir utann Kraugan og Mañlega Magt, og þad midt i þeim bloodugustu Offsooknum, i hverium so margar Þusundir Piislar-Votta hafa iñsiglad þennann Sannleika med þeirra Bloodi.

† Hvad skal sa giøra sem eñ nu eigi trwir þvi, ad Ritningiñ sie Guds Ord?

Hann skal leitast vid ad hliidnast Ordinu og giefa þess Verkan Rwm i siinu Hiarta; þa mun hann verda þess fliott var, ad þad hefur eina yfirnaattúrlega og riett Guddoomlega Daad, Krapt, Liif og Anda i sier, til ad upplijsa, sannfæra, hugga, upporfa og aavijta Samvitskuna.

Joh. 7. 17. Ef sa er nockur sem giøra vill hañs Vilia hañ REyni HVert þessi LÆrdoomur er AF GUdi, eda hvert eg tala af sialfum mier. Sia Ps. 50. 23.

Eigum vier þa Vafalaust ad medtaka H. Ritning fyrir Eina, Rietta, Vissa og Fullkomna Reglu og Mæliþraad vorrar Trwar og Framferdis?

Vissulega Luc. 16. 29. Þeir hafa Moysen og Spaameñina: heyri þeir þeim. Joh. 10. 31.

Meiga Meñ þa ecki grundvalla siina Trw aa, og haga siinu Framferdi eftir þeim Opinberunum, sem giørast fyr-

ir utañ þau Medøl, sem Gud hefur tilsett, eda a Draumunn, eigiñ Skinsemdar Pootta, añarra Maña Mindugleika og Efirdæmum, gømlum Meiningum, Maaltækium, Samkomulagi, og Sidvana, edur nockru þvilijku?

Ney, einginn søñ Trw nie Hlijdni verdur a slijku grundvøllud, helldur Hiaa-Trw, Gudleysi og uppfundinn Dijrdkun af eiginn Pootta, sem Gudi er þvert a mooti.

Gal. 1. 8. Eñ þo ad eiñig vier edur Engill af Himni predikadi ydur Evangelium Ødruvijs ENn VJer HØfum PRedikad YDur, saa sie bølvadur.

Matth. 15. 9. Ad ØMijtu PJoona þeir mier, a medañ þeir kieña þær Kieñingar, sem ecki eru añad eñ BØdord MAña.

Hefur Guds Ord eñ nu fleyri sierdeilis Eigiñlegleika fram yfir Mañaña Ord?

Jaa, nærst þess Guddoomlega Obrygdannlegleika, Krafti og Fullkomlegleika (sem adur er synt) hefur þad eina sierdeilis Birtu i sier, til ad upplijsa oss, af Natturunni blindar Manneskiur.

Ps. 119. 105. ÞJTT ORd ER LAmpi Foota miña, og LJoos a mijnum Vegum.

Er þo ecki Bibliañ myrk og vandskiliñ fyrir Einfallda og Faafrooda?

J øllu þvi sem Mønnum er naudsynlegt ad vita sier til Saaluhiaalpar, er hun noog skijr, fyrir alla þaa, sem hafa hana um̃ Hønd riettilega, hvert þeir eru Leik Menn, Olærdir, edur Lærdir.

2. Tim. 3. 15. (16) 17.

Hvernig hefur Madur Guds Ord riettilega um̃ Hønd?

Þegar Madr andvarpar fyrst til Guds um̃ hañs H. Anda Upplijsing; þar nærst les Guds Ord m:

 good-

goodri Gaumgiæfni, og þeinkir eptir því alvarlega; með swsum Asetningi að lisa eptir Orðinu, og hlijðnast því i sijnum Verkum og Framferdi: Þegar Madur leitar eptir að sedia Hwngur Saalar sinar, eñ eigi sijna holldlega Forvitni þar med; og ad sijðurstu, þa Madur rængfærir eigi Orðaña Meining eptir sijnum eiginn Girndum, helldur leitar þar i einlæglega eptir þeim Sañleika, sem þienar til Guðhræðslu, og ransakar þar eptir sitt eigid Hiarta.

Joh. 5. 39. 40. Cap. 7. 17.

Getur Madur af siñi eintoomri Skynsemi skilid og útlagt Ritninguna sier til Saaluhiaalplegrar Þeckingar?

Ney, því vor Skinsemi er af Syndiñi fordiorfud. 1. Cor. 2. 14. NAtturlegur MAdur Skyniar ECkert af Guds Anda, því þad er honum Heimska, og hañ fær þad ei þeckt, því þad hlijtur andlega ad dæmast. Eph. 1. 17.

Af hverium a Ritningiñ ad lesast?

Af ollum Moñum; og þar fyrir ei alleina af þeim sem kieña, helldur og so af Tilheyrendunum; Ecki einasta hafa aller Leyfi og Riett til þess ad lesa Ritninguna, helldur er þad ollum bodid, sem ein Skylda. Jaa, þad er i siaalfu sier eiñ Guds Velgiörningur, sem hvor einn Christinn Madur a ad færa sier med Packlæti og Fognudi kostgiæfilega i Nyt, sier til tijmanlegrar og eilijfrar Velferdar.

Post. G. B. 17, 11. og 2. Tim. 3. 15. Joh. 5. 39. 40.

Hverniñ sundurskiptist Heilog Ritning?

J Gamla Testamentid, sem Spaamennirnir hafa fyrir Christi sijnilegrar Hierviftar Daga a Hebresku ritad, og þad Nya Testamentid, sem af

Gudspiallamoñum og Postulum er i Grisku Mæli skrifad eftir Christi siinilegrar Hiervistar Daga, og hvertveggia siidañ utlagt a vorra Landa Tungumaal, ollum Moñum til Idkunar og goodra Nota.

† Upptel mier Bækur Gamla Testamentisins?

Nofn og Tala þeirra, sem Meñ eru vanir i Predikun og Lestre ad vitna til, eru i riettri Rod sem eftirfilgir: Fim̃ Mosis Bækur, Josuæ Book, Doomaraña Book, Ruths Book, tvær Samuels Bækur, tvær Kongaña Bækr, og tvær Chronicu Bækur, ein Esræ, ein Nehemiæ, ein Esters, og ein Jobs Book, Hundrad og Fimtiu Psalmar, flestir ortir af David Konungi; þriaar Bækr Salomonis, kalladar Ordskvidir, Predikari, Lof-Kvædi; Spamenn þeir Stærri Fioorir, Nefnilega: Esaias, Jeremias, Ezechiel og Daniel; Spamenn þeir Smærri Tolf, sem eru: Hoseas, Joel, Amos, Obadias, Jonas, Micheas, Nahum, Habacuk, Zophonias, Haggeus, Zacharias, Malachias.

† Mier siinist sem hier vanti nockrar af þeim, sem eg fiñ þo i miñi Bibliu, so sem eru Tobiæ og Judiths Book, Spekiñar Book, Sirachs Book, Baruchs Book, þær Putin Historiur um Susoñu og Drekañ i Babylon, Maccabeorum Bækur og Manassis Bæn.

Þessar siidurstu eru eigi sem hinar adrar Canoniska, edur Reglulegu, Bækur af Guds Anda innblæsnar; Helldur nefnast þær, til Adgreiningar fra hinum, Apocryphiskar, edur hulldar Bækur, þvi þær eru eigi sama Gylldis og Myndugleika, jafnvel þoott þær hafi inni ad hallda nockrar good-

ar Lærdooms-Greinir.

† Hveriar eru Bækur þess Nija Testamentis?

Þeir Fiorir Gudspiallamenn, Mattheus, Marcus, Lucas og Johannes, Postulanna Giørninga Book, og þeirra Pistlar, edur Sendi-Brief, Nefnilega: St. Paals, Einn til Romveria, Tveir til þeirra i Corintho Borg, Einn til Galatas, Einn til Ephesios, einn til Philippenses, Einn til Colossenses, Tveir til þeirra i Tessalonica, Tveir til Timotheum, Einn til Titum, Einn til Philemonem, Einn til Ebræos: So og liika Sio almenilegir Pistlar hinna Postulanna, Nefnilega; Einn St. Jacobs, Tveir St. Peturs, Þrir St. Johannis, Einn St. Judæ, og Loksins er hin siidarsta Book Bibliunnar, Opinberanir Johannis. Allar þessar eru fyrir utann nockurskonar Medøl innblaasnar af H. Anda.

Hver er Kiarni og Innihalld allra Bibliunnar Booka?

Þad er saa vigtugi Sannleiki; Ad JEsus er Christur, Vegurinn, Liisid og Sannleikurinn, til Saaluhiaalpar øllum Trwudum Saalum.

Joh. 20. 31. Enn þessi (Tekn) eru þvi skrifud, ad þier trwid, þad JEsus SJe CHristur Sonur Guds, og ad þier skulud hafa Liisid, sem trwid, i hanns Nafni.

Hver Mismunur er aa Lærdoomum, i þvi Gamla og Nija Testamenti,?

J Gamla Testament nu vitnudu Spaamennirnir med Spaadoomum og Fyrirmindunum umm Christum sem koma skylldi; Enn i þvi Nya Testamentenu vitna Gudspiallamennirnir og Postularnir

er med liooſum og ſkilmerkilegum Ordum um̃ hañ, þa þegar i Heimenn komenn.

Nu var Bibliañ er ſtoor Book, hverñig gieta þa þeir Ungu og einfølldu funded þeña Ritningareñar Kiarna?

Þeir kuña i fyrſtu ad hialpa ſier vid Saaluga Doct. Lutheri Cathechiſmum.

Hvad er Catechiſmus?

Hann er ein liitel Biblia, eda ſtutt Agrip af Guds Orde, um̃ þad, hvad vier eigum ad trwa og giøra, i Spurningum og Andſvorum fram̃ſett.

† Hvad hefur Lutherus ſett, fyrer framañ hvern Part Catechiſmi til Uppbiggelegrar Aminingar?

Þeſſe Ord: Hvernig ſierhver Hwſs-Fader er einfalldlega ad uppfræda ſitt Heima-Foolk.

Er þad þa Skyllda allra Hwſs-Fedra?

Ja Viſſulega; J Fim̃tu Bookar Moſis Cap. 6. 67. ſeiger Gud.

Þeſſe Ord, ſem eg biid þier j Dag, ſkalltu leggia uppa Hiartad. Og þu ſkallt brijna þau allt jafnt fyrer Børnum þijnum, og ræda um̃ þau, nær ed þu ſitur i þijnu Hwſi, og nær ed þu geingur um̃ ſareñ Veg, nær ed þu leggur þig nidur, edur ſiendur upp.

Eru marger Høfud-Parkar Catechiſmi?

Fim̃; af hverium ſa fyrſte hlioodar um̃ Guds Tiju Laga Bodord; Añar um̃ Trwariñar Hofud Greiner: Þridie um̃ Drottiñlega Bæn: Fioorde um̃ Sacramentum Skijrnareñar: Fim̃teum̃ Sacramentum Altariſins: Þar eftir filgir Hwſs-Tablañ, ſem iñihelldur hvers Mañs Skylldu eftir hañs Standi, og fiñſt hun hier iñ̃færd i fioorda og ſiotta Bodordi.

Verdur þetta ecke i færre Ordum iñibundid?

Ad vijſu, þvi allt þad ſem Fræden iñihallda, hlijdſt añadhvert til Logmaalenu edur Evangelio.

Hvad er Logmaaled?

Logmaalid er ſaa Lærdoomur, i hverium Gud ſijnir oſs ſitt Riettlæte, kieñir oſs, hvilijkum oſs byriar ad vera, hvad vier eigum ad giora, og ognar oſs, ef vier laatum þad ogiort, edur giorum þar þvert a moti.

Hvad er Evangelium?

Evangelium er ſaa Lærdoomur, i hverium Gud ſijnir oſs ſijna Naad og Myſkunſemi i Chriſto, og tilbidr oſs hana; kieñir oſs hvad vier eigum ad trwa, og heitir þeim Naad er hlijdnaſt honum i Trwnni.

Hvad merkir eiginlega þetta framande Ord Evangelium?

(Þad merkir) gledilegañ Bodſkap.

Hvar er hondlad i Frædunum uñ Evangelium?

J Fioorum þeim ſiidari Hofud-Partunum.

Hvar er hondlad i Frædunum uñ Logmaaled?

J Fyrſta Partenum.

Fyrſti Parturiñ.

(Hvernig eiñ Hwſs-Fader og Hwſs-Moodir a undirvijſa einfalldlega ſijnu Heimilis-Foolke)

Uñ Logmaalid.

Hvad margfalldt Logmaal wtgaf Gud i gamla Teſtamentenu?

Þrennſlags, ſem var fyrſt Ceremoniu edur Kyrkiu-Logmaal, annad þad Veralldlega Dooma og Valldſtioornar Logmaal, þridia Sida-Logmaalid, edur

edur þad almennelega Lögmaal, um̃ Kiærleikann og Fram̃ferde Lifnadarins.

† Helldst Ceremoniu edur Kyrkiu-Sida Lögmaalid enn nu vid?

Ney; Þess Ceremoniur og Fornfæringar voru eigi nema Evangelisskar Fyrirmyndaner uppá Christum, sem hefur afmaad þær med sinne Hingadkomu. Col. 2. 16. 17. Ebr. 10. 1.

† Helldst Walldstiornar Lögmaal Gydinga eñ nu vid?

Ney; Þad var eins og Ceremoniu Lögmaaled, giefid Gydingum alleina um̃ vissañ Tijma; Eñ nu er sierhverium Christnum Mañi vysad til þeirra Laga, sem brwkast i Landinu, og hañs eigid Yfervalld wtgiefur. Rom. 13. 1.

Blijfur þa Sida-Lögmaalid, edur þad almeñilega Kiærleikans Lögmaal, ei helldur leingur vid Magt?

Vissulega; Þvi þad Lögmaal er bygdt aa Natturu Guds sem riettlaat er og heilög; Og þar fyrer er i þvi innifalinn Guds orasskannlegur og stadfastur Vilie um̃ alla Menn aa ollum Tijmum, sem er Elskann til Guds, sialfs sijns og Naungans.

Hvernig hefur Gud opiñberad þetta sitt Lögmaal og orasskañlegañ Vilia?

Hañ hefur i Sköpuniñi iñskrifad þad i allra Manna Hiortu, og þvi kallast þad Natturu Lögmaal. Rom. 2. 15.

Hefr Gud þa ei med odru Mooti opiñberad sitt Lögmaal

Jw, hann hefur og so utgiefid þad sijnilega, og skrifad utann aa tvær Stein-Toblur.

Hvar gaf Gud wt Lögmaaled?

Á Fiallinu Sinai med Reidarþrumum og Elldingum, til Merkis um hanns brennande Vandlæti vid þa sem þad yfirtroda.

Kunnum vier verda Saaluhoolpnir fyrir þetta Lögmaal?

Ney; Þvi siidann Syndafallid gietur þad einginn fullkomlega halldid.

Rom. 8.3. Hvad Lögmaalinu var Omögulegt, (med þvi þad veiktist fyrir Holldid) þad giördi Gud og sende sinn Son

Giörir þa Lögmaaled oss eckert Gagn?

Ad vijsu giörir þad oss stoormikid Gagn.

2. Tim. 1.8. Vier vitum þad Lögmaalid er gott, ef nock ur tijdkar þad riettilega, (þad er, so sem þvi hæfir ad brwkast).

Hver er sw rietta Lögmaalsins Nitsemd?

1.) Sannfærir þad þa Jdrunarlausu um Syndir þeirra, og Guds Reide i giegn Syndinne.

Rom. 3. 20. Fyrir Lögmaalid kiemur Vidurkienning Syndarinnar.

2.) Þreingir þad og rekur eftir þeim Ydrandi ad flija til Christum, og leita Traustshiaa honum.

Gal. 3. 24. Lögmaaled er vor Typtunar-Meistur til Christum.

3.) Undirvijsar þad þeim Trwudu, hvad þeir skulu giöra og laata O-giördt.

Ordskv. B. 6. 23. Bodordid er Skridlios og Lögmaaled er eitt Lioos, og Hirting Tiptunarinnar er Lijfsins Vegur.

Eru þa þeir Trwudu Lögmaalinu undirvorpnir?

Ney: Ecki Lögmaalsins Kwgan og Bölvan, þvi þar fraa hefur Christur þa endurleyst.

Rom. 6. 14. Þier erud Eigi Undir Lögmaalenu, helldur under Naadinni.

1. Tim. 1. 9. Vitande þad, ad hinum Riettlaata er eck, ert Lögmaal se:t.

Er þa eiñ trwadur Christiñ Madur ecki skylldugur ad lifa eftir Lögmaalinu?

Jw, vissulega.

Rom. 3. 22. Gjörum vier þa Lögmaalid ad Eingu, fyrer Trwna? Fiærre sie þvi, helldur uppreisum vier Lögmaalid.

† Hvernig a ed þa ad skilia þetta?

Adgiæt þetta tvent: Sierhvor riett trwadur Christen Madur er frij fraa Lögmaalsins Bölvan og Kwgan, eñ ei fraa þess Hlijdne; Þad er: Hañ gior þad ad sonnu sem Lögmaalid uthe:n:tir, enn þo eigi vegna Þvingunar Lögmaalsins og Otta fyr:r þess Bölvan, helldur sokum þess, ad Kiærleiki Christi knijr hann þar til: Og þa hañ af Breiskleika misgiörir sijn oviliandi, hæfir Lögmaalsins Bölvan hañ olldungis ecke, þvi hañ er i Christo. Rom. 8. 1.

Er Lögmaalid þa aunægt med ytre Verkiñ?

Ney, Lögmaalid er andlegt, og utheimter þvi allann Mannenn, med Lijkama, Saalu, Siñe, Tilhneigingum, og öllum Kroftum.

Rom. 7. 14. Þvi vier vitum þad, ad Lögmaalid er Andligt, eñ eg em Holldlegur, undir Syndina selldur.

Hvernig sundurskiptist Guds Lögmaal?

J Tvær Toblur, af hverium su fyrri iñiheldur Þriu; Eñ hin seinni Sio Bodord eda Skipaner.

Hvert er Lögmaalsins stittsta Jñihald?

Eckert añad eñ Kiærleikuriñ til Guds, vor sialfra og Naungans; Þvi eg giöri ogiarna aa mooti þeim sem eg elska.

Rom. 13. 10. Þvi er nu Elskan Logmalsins Uppfilling.
2. T:m. 1. 5. Sliña Bodordsins er Kiærleikuriñ af hreinu Hiarta, og af goodri Samvitsku, og af omeingadri Trw. 2. Cor. 13. 1. 2. 3.

Uñ Fyrri Bodorda Tebluna.

Hvad er Iñihalld fyrri Bodorda Tebluñar?

Kiærleikuriñ til Guds, sem kieñir mier allu mijna Skylldu vid hann.

Luc. 10. 27. Elska skalltu DRotteñ Gud þiñ af ollu HIarta, og af allri ÞNd, og af ollum MÆtti, og af ollu Hugskoti.

Ut af Fyrsta Bodordinu.

Ad hveriu œ eg ad gefa Giætur i þessu og odrum Guds Bodordum?

Ad tvennu, sem er: Ad Þvi Vonda sem er bannad, og Þvi gooda sem þar i moot er skipad.

Hvad er þad vonda sem i þessu Bodordi er bañad?

Ad fremia Afguda Dijrkan.

Hvad er Afgud?

Allt þad sem Madur dijrdkar, ottast, elskar, og treystir œ, i Stad þess einasta sanna Guds.

Hvernig verdur þessi Afguda Dijrkan framiñ?

Añadhvert, so miked beri œ Þvi, edur lijtid beri œ.

Hver er sw Afguda Dijrdkan, sem mikid ber œ?

Þegar Mañ ur tilbidur Sool, Tungl, Stiornur, Eingla, edur heilaga Meñ framlidna, Þvert i mooti Guds Orde.

Es. 42. 8. Eg er DRottiñ, þad er mitt Nafn, og mijna DÞrd vil eg EIngum odrum GIefa, nie mitt Lof Afgudunum.

† Eñ mœ Madur ecki tilbidia þañ saña Gud i einu

Bijlæti

læti, og meina til sialfs hans?

Ney, Gud er einn Andi, og hver sem hann tilbidia, þeir skulu tilbidia hann i Anda og Sannleika. Joh. 4. 24.

† Maa Madur ecki bidia Einglana, edur helga dauda Menn, ad bidia fyrir sier til Guds?

Ney, þvi Gud vill aleina tilbedinn verda.

Drottinn Gud þinn skalltu tilbidia, og honum einum þiona. Matth. 4. 10.

Þar ad auk er þad og so til forgiefins, þviad Abraham veit ecki af oss, og Israel hann þeckir oss eigi. Es. 64. 10.

Hvernig er framinn Afguda Diyrdkan so lijtid ber aa?

Þegar Elska, Otti edur Traust Hiartans snijst fraa þeim lifanda Gudi, og adhyllist framar adra Hlutienn Gud, edur eins mikid sem Gud.

Hvad margslags eru leinileigir Afguder til, sem kunna stela vorum Hiortum fraa Gude?

Ad sodann Afgudum kunnum vier ad giora ann ad hvert oss sialfa, edur adra Menn, edur adrar Skapadar Skiepnur, ellegar utvortis Guds Diyrdkan edur og Diosulinn.

Hvernig giorir Madur sialfann sig ad Afaud?

Þegar hann hefur ofmikla Elsku aa sialfum sier, setar einkis utann þess sem hans er, og stundar mest efter sinne eiginn Vegsemd, eiginn Vilia, eiginn Gagne, og eiginn Eftirlæti, hvers vegna hann hirdir hverki um Gud nie Naungann, og skiedur þetta fierdeilis:

1.) Med eiginn Hroosan.

Hvad hefur þu, þad þu hafir eigi medtekid? Enn fyrst þu hefur þad medtekid, HVad HRoosar þU þJer þA, sem sa þad eigi hafdi medtekid. 1. Cor. 4. 7.

2.) Með Siersinni edur Siaalfrædi.

Oͦhlijdni er Guͦdra-Glæpur, og ad vera þverbrotinn er Afguda-Dijrdkan. 1. Sam. 15. 23.

3.) Med eiginn Hollds Lyst og Gyrndum.

Margir gaanga sem Ovinir Kroſſens Christi, hverra Endalok er Fyrirdæmingin, hverra Gud Maginn er, Phil. 3. 18. 19.

Er þa oll ſiaalfs Elſka Afguda-Dijrdkan?

Ney, eigeutan ſu ſem er oſkickanleg og maatalaus, hver ed metur ſig meir enn Gud, og vill eige gioraſt honum af Hiarta undergiefinn, og kannaſt vid ad Manneſkiann ſiaalf er ecker, enn ſiaalfur Gud ſaa ædſti Goodi.

Hvernig kann Madr ad giora adra Menn ad ſijnum Afgud?

Þegar Madur af ohæfilegri Hrædſlu fyrer þeim, edur Elſku og Trauſte til þeirra, annadhvert vanræk ir þad gooda, edur giorir þad vonda.

Jer. 17. 5. Bolvadur er ſaa Madur ſem hefur ſitt Trauſt aa Mann num, og Setur HOlldid fyrir Sinn ARm, og i burtviijkur fraa DRottni med ſijnu Hiarta.

Hvernin kann Madur ad giora adrar Skiepnur ad ſijnum Afgudum?

Þegar Madur hefur ſo mikid Ynde af þeim, ad til þeirra dregſt ſu Hiartans ædſta Glede, Huggun og Trauſt, ſem Madur ſkylldi aa Gud ſetia; Hvad ſierdeilis er ad ſiaa aa þeim aagiornu, ſem under eins villia þioono Gude og Mammon, og kallaſt þvi Skurgoda Dijrdkarar.

Eph. 5. 5. Þvi þad ſkulud þier vita, þad einginn Frillulijfis Madur edur Ohreinn, edur aagiarn, hver ad er Skurgoda Dijrdkari, hefur Arftoku i Rijki Christi og Guds.

1. Tim. 6. 17. Rijkum þeſſarar Verālldar biood þu, þad þeir

PEir SJeu EJgi MJkil-Lætir, og leggi einga Von upp-a þeña jallvallta Rijkdoom, helldur uppa lifanda Gud.

Hvernig kañ Madur ad fremia Afguda Dijrdkan med utvortis Guds Þioonustugiørd?

Þegar Madur midt i sijnu Jdrunarleysi setur fastvijslegt Trauft uppa Kyrkiu-Ferdir, Altaris Gaungur, Skriftamaal, Olmusur, Bænagiørdir, Saungva, Lestra, og þeßhaattar Verk, sem good eru hia þeim einum sem eru Ydrandi, enn hia Hræsnurum eru þau einkis verd.

Jer. 7. 4. 5. Treistid eigi uppa Lygina, þa þeir segia: hier er Musteri Drottins, hier er Musteri Drottins, hier er Musteri Drottins; helldur þa BÆtid YDvarn Lifnad og Athæfi.

Es. 1. 15. Pe ad þier UTbreidid YDar HEndur, þa byrgi eg þo mijn Augu fyrir ydur, þviad YDar HEndur ERu FUllar af Bloodi.

† Er þar nockud sem hefur Snert af Afguda Dijrdkan i vorri opinberri Guds Þioonustugiørd?

Eckert, sem i sialfu sier maa so kallast: enn med Misbrwkaninni kunna allar Skiepnur ad gioraft ad Afgudum, sem adur er sagt.

Hvad kiemur þa Moñum til soddañ Ogudlegrar Misbrwkunar?

Þad giorir einkanlega Andvaraleysi, sem ætijd vill hafa eitthvad sier til Astudnings, þvi þegar Samvitskann fordæmir hinn Ogudlega; og vill eigi sijna sier til Guds sialfs, snijr hann sier þeß fliootar med sitt Trwnadar Traust til Skriftastoolsins, Altarisins, og utvortis Athafna, og leitar þar inni Huggunar og Traufts fyrir sijna saurugu Saalu; so ad

 þad

Þad, sem i sialfu sier er skadlaust og gott, verdur honum ad einum Afgudi; Þad er: Þad hindrar og helldur honum fra þeirri riettu Guds Dyrdkun, sem skie a i Anda og Sañleika, þar sem þessir Hlutir ættu þo ad styrkia hann til hennar.

Luc. 13 26.27. Þa munud þier hefia upp ad segia: Vær hofum ETid HJa þJer og druckid, og a ETrætum VOrum KJendir þu. En hañ mun segia: eg segi ydur, þad eigi þecki eg ydur, hvadañ þier erud: farid fra mier allir þier Illgiørda-Meñ.

Kañ Madur og so ad giøra Dioful iñ ad sijnum Afgud?

Ja, allir þrælatir Synda-Þrælar eru lijka Dioful sins Þrælar, og hañ þeirra Gud og Herra.

2. Cor. 4. 4. Gud þessarar Veralldar hefur forblindad Hugskot Vantruadra. Rom. 6. 16.

Vier hofum heyrt þad Vonda sem oss er bañad, feig mier lijka þad Gooda, sem oss er bodid i Fyrsta Bodordinu;

Vier eigum yfir alla Hluti fram Gud ad Ottast, hann ad elska, og a hann einn ad trwa.

Ætlast þa Gud einkanlega vort Hiartalag til sijn?

Ja, þvi hann segir:

Ordskv. B. 23. 26. Gief mier, Son miñ, Hiarta þitt.

Gietur nockur Ottast, elskad og treyst uppa Gud riettilega, medañ hañ eigi riett þeckir hañ?

Nei, þad er Omøgulegt; enn ef vier þeckium hañs Riettlæti, þa ottunst vier hañ; Ef vier þeckium hañs Gædsku, þa elskum vier hann; Og ef vier þeckium hanns Almætti, þa treystum vier honum og trwum a hann.

Þetta vita Rauñar flestaller Meñ um Gud, munu þeir þa og so ottast, elska og treysta uppa hañ?

Ney, þvi flestra Þecking er daud og Kraptalaus,

1. Joh. 2. 4. Hver ed segir: Eg þecki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, ſa er Lÿgari, og i hvilijkum er einginn Sañleikur.

Hvilijk er þa ſu rietta lifandi Guds Þecking?

Sw ſem kiemur vorum Hiortum til ad elſka Gud, og bligdaſt vid ad giora nockud þad, ſem Jllt er i hanns heilogu Naalægd.

1. Joh. 2. 3. Þar af vitum vier, þad vier þeckium hañ, ef ad vier vardveitum hañs Bodord.

Er ecki beſt ad vera i ſijnum Einfalldleik?

Viſſulega, enn ecki i Vankuñattu og Blindni.

Rom. 16. 19. Eg vil ad þier ſieud Vitrir uppa hid GOOda, og EJnfalldir uppa hid Vonda.

Hvad er ſu ſaña Einfeldni?

Ad Madur med Trwnni medtaki eins allt fyrir trwannlegt, þad ſem Madur er viſs uñ ad Gud hafi opinnberad, og þad aan þeſs ad hnijſaſt þar i med ſinni holldlegri Skinſemi.

Hveriu orkar nu ſw ſaña Guds Þecking?

Hun orkar þvi, ad Madur vijſt ottaſt elſkar og treyſtir uppa Gud, þann ſem hann riett þeckir.

Hvad er ad Ottaſt Gud?

Þad er ad blygdaſt i Hiartanu fyrir Guds allraheilogüſtu Hatign, ſo Madur ſie kvijdandi og hræddur fyrir ad uppvekia hanns riettferduga Reidi med nockri Synd.

Matth. 10. 28. HRædiſt eigi þa ſem Lijkamañ aflijfa, og Saalina gieta ei lijflatid, helldur HRædiſt hañ framar, ſem Saalu og Lijfi gietur TOrtijnt i Helvijti.

Phil. 2. 12. Verkid ydar eigiñ Saaluhialp med Ugga og Otta.

Er margſlags Guds Otti til?

Tveñslags Prældooms Otti, og Sonarlegr Otti.

† Hvad er Prældooms Otti?

Þegar Madur ottast Gud vegna Strafffins allreina, enn hefur hverki Elsku nie Traust til hanns.

1. Joh. 4. 18. Hrædsla er Ekki J Kiærleikanum, helldur utdriifur fullkomlegur Kiærleiki Hrædsluna, þviad Hrædslañ hefur Kvøl, eñ hver hañ hrædist, sa er ecki fullkomlegur i Kiærleikanum. Job. 14. 20.

† Hvad er Sonarlegur Otti?

Þegar Madur af Elsku til Guds, er kvijdandi fyrer ad giora honum nockud a moote, þoott hann ætte sier eige nockurs Straffs ad vænta.

1 Mos. B. 39. 9. Hverníg Ma EG GJora so mikid Ohæfu Verk og syndgast a moote Gude?

† Hver af þessum tvøfallda Otta fiñst hia Riettchristnum?

Saa Sonarleige Ottiñ tilheyrer þeim eigenntega, so sem Guds Børnum; Þo blandast hañ oft med nockru af Prældooms Otta, sierdeiles a Freistingar Tijmanum.

Rom 8, 15. Pier hafed eige medtekid Prældooms Anda so þier þurfid astur ad ugga nũ ydur; Helldur hafed þier medteked eiñ O Skabarna Anda, fyrer hvern vier køllum, ABBa, Elskulegur Fader.

Matth. 8, 26. Hvad hrædist þier so, þier Litiltrwadir?

Hvar af þeckir Madur eina Gudhrædda Mañesku?

Þar af, ad hun fordast og hatar Syndina, sem siñ stærsta Ovin, og olldungis fær ecki af sier, ad giora þad, sem Jllt er af Asetningi.

Ordsk. 8. 13. OTTi DRottins HAtar þad JLLa.

E u þeir þa allir Gudhræddir, sem lesa, bidia og siingia mikid?

Ecki alltijd, þvi þeir eru til, Hverier ed hafa JFirlit

Gud=

Gudlegs Athæfes, eñ þess KRafti afneita þeir. 2. Tim. 3,

Af hverju hefur þu saña Gudhrædsla siñ Upprana?

Af Trunni og Kiærleikanum, sem verkar soddann Umhyggiu fyrir því ad þocknast þeim ærstudlega Fodur.

Hvad er bad, ad elska Gud?

Pad er, ad oss þyki mikid til hanns koma, og oss innilega laungi eftir honum, leitum i honum vorrar riettu Gledi og Unadsemdar, og giefum oss alldeilis a Valld hanns þægilegum Vilia.

Psal. 18, 2. HJartkiæraň hefe eg þig DRottin minn Styrkleiki.

Psal. 73, 25. 26. Nær eg hefe ad eins þig, þa hyrde jeg ecke[r]t um Himin og Jörd, þo ad eitig mitt Lif og Saal vanmegnist, þa ertu þo GUd alla Tijma MJtt HJartans TRaust og mitt Hlutskipte.

Ps. 42, 2. 3. Lijka sem þad Hiörturiñ kallar epter fersku Vatne, so kallar mijn Saala, Gud til þijn. Mijna Saal þana þyrstir eptir Gude, eftir þeim Lifanda Gude, hvenær mun eg þangad komast, ad eg siae Guds Andlit.

Hverju mieg eigum vier ad elska Gud?

Yfir alla Hlute fram, því hañ er þad ædsta Gooda.

Matth. 10, 37. Hver hañ elskar Fodur og Moodur meir eñ mig, sa er mijn eige verdugur. Sia Luc. 20, 27.

† Kañ Madur þa ei bæde elska Gud og Heimsins syndugt Hattalag?

Nei. 1. Joh. 2. 25. Eige skulud þier Heimenn elska, nie neitt þad i Heiminum er, EF NOckur Elskar HEimiñ, J HOnum ER ECKi KJærleiki Fodursins.

† Hvers vegna eigum vier ad elska Gud?

Fyrst, vegna þess hañ er fullkomlega goodr i sialfum sier; þar nærst af því, hañ er goodr og Giædskurykur vid oss, sem daglega niootum hañs Velgiorn-

 ing

inga.

Matth. 19. 17. Eingiñ er goodur utañ alleina Gud.
1. Joh. 4. 19. Lᴂtum ofs hañ elſka, þvi hañ heſur Elſkad ofs FYrri.

Hvar af ſieſt þad, ad Madur elſkar Gud?

1.) Af gudrᴂkilegum Lifnadi.

Joh. 14. 21 Hver hañ heſur mijn BOdord, og HEldur þau, HAñ er ſa ſem mig elſkar.

2.) Af Kiᴂrleikanum til Naungans.

1. Joh. 4. 20. Ef einhver ſegir: Eg elſka Gud; Og HAtar ſiñ Broodur, ſa er Lÿgari. Þvi hver hañ elſkar ecki ſiñ Broodur hvern hañ ſier, hvernig gietur ſa Gud elſkad, þañ er hañ ſier eigi?

3.) Af Eftirlaungan til Orda Drottins, og idugleḡri Bᴂn til hanns.

Pſ. 73.28. Þad er mijn Gledi, ad eg helld mig til Guds.

† Gietur þu elſkad Gud af þijnum eigiñ Kraptum?

Nei, Guds Andi verkar Kiᴂrleikann i mier.

Rom. 5. 5. Guds Kiᴂrleiki er UThelltur i vor Hiørtu ſyrir HEilagañ ANda.

† Er nockurt Gagn ad þvi ad elſka Gud?

Jaa, allra ſtᴂrſta Gagn. Rom. 8. 28. Vier vitum, ad þeim ſem Gud elſka, þiena allir Hlutir til hins beſta.

† Meiga þeir þa, ſem elſka Gud, reida ſig øruggt uppa hañ?

Jaa. Pſ.84. 12 13. Gud Drottiñ er Sool og Skiølldur. Drottiñ gieſr NAad og HEidr, hañ mun ecki laata þaa Froomu haſa Skort a nockru Goodu. Drottiñ Zebaoth, SAEll er ſa Madur ſem treyſtir uppa þig.

Hvad er; ad treyſta uppa Gud alleina?

Þad er ad gieſa ſig a Valld Guds Forſioonar, med fullu Trwnadar Trauſti: Vᴂnta alls Goods af honum, og beſala honum øll ſijn Efni.

Ordsk.

Orðsk.B. 3. 5. TOrlæt þIg uPpa DRottiñ af ölln Hiarta, og treyst ecki uppa þitt Hyggiu-Vit.

Maa Madur þa ecki reida sig a Meñina?

Ney; Þvi opt ber vid, ad annadhvert vilia þeir eigi, edur gieta ei hiaalpad.

Ps. 146. 3. 4. TReystid EIgi uPpa HÖfdingiana, þeir eru Meñ, þeir kuña ecki ad hiaalpa.

† Þvi a Madur þa ad reida sig uppa Gud?

Þvi hann er vor almaattugi og trwfasti Vinur.

Psal. 146. 5. 6. Sæll er sa, hvers HIaalp þad Gud Jacobs er, HVers VOn ad stendur uppa Drottiñ hañs Gud. Hver ed Himiniñ, Jordina, Sióiñ og allt hvad þar er iñi, hefur giört, HAñ sa ed TRw HEldur Eilijflega.

A Madr alleina ad reida sig uppa Gud þegar vel geingr?

Ney, ecki alleina þa, helldur sierdeilis i Neydiñi.

Ps. 57. 2. A þig treystir Saala miin, og undir SKuggaþiña VÆngia, þa hef eg mitt Athvarf, þar til ad sw Ogiæfañ er umlidiñ.

Maa Madur og reida sig uppa Gud, iafnvel þa hañ stofnar sier sialfum i Haaska viisvitandi?

Ney, þvi þad er Ofdyrfd.

Matth. 4. 7. EIgi skalltu FReista Drottins Guds þijns.

Hvada Dygdir tilhlijda framar Fyrsta Bodordinu?

Þegar Madur ottast og elskar Gud yfir alla Hluti fram, treystandi honum alleina, þa kiemur þar af sierdeilis Audmijkt, Þoliñmædi og Afneitan sialfs sijns.

Hvad er Audmijktiñ?

Þa Madur verdur i sijnu Hiarta med Rokum sañfærdur um siñ Overdugleika fyrir Gudi, og fiñur til þess sama Overdugleika, hvers vegna hañ sie ei

hæf-

hæfur til ad niota miñstu Náadar, Hroosunar edur Upphefdar, eftir sinni Verdskulldan.
1. Pet. 5. 6. Hallþid ydur fast vid Litilætid, þvi Gud moootstendr Dramblaatum; eñ Litilaatum giefr hañ Naad.

Hvad er Polit-mædiñ?

Ad Madurinñ vegna Guds tak: vilugleg a aa mooti Mootlætingunum, þeim er ad Hondum koma þo Holldi og Bloodi þungbærar finist; So hann aan Moglunar, jaa, med Þackargiord, liggi undir þeim þoliñmoodlega, þar til Gudi þocknast ad giora Umbreiting og Boot aa þeim.

Jac. 1. 2. 3. 4. Brædur mijnir! reiknid þad fyrir allañ FÖgnud, nær þier i maigvijslegar FReistingar fallid; og vitid, þad Reinsla ydar Trwar verkar POliñmædi; Eñ Poliñmædiñ mun stadfast bliifa, allt til Enda, so ad þier sieud fullkomnir og algiordir, og i eingu Brest hafid.

Hvad er Afneitan siaalfs siins?

Þad er, ad Madur afneiti siins eigiñ Holldʒ Vilia og ollu þvi sem honum þyk:r vænt uñi Heiminum, so ad Guds Vilie alleina meigi i honum Framgaang faa.

Luc. 14. 26. 27. Ef nockur kiemur til miin og HAtar eigi (þad er afneitar edur miña elskar) Fodur siñ og Modur, Konu og Born, Brædur og Systur og þar hiaa sitt eigid Liif, hañ KAn ECki MIñ LAEriisveiñ verid: Og hver hañ eigi ber siñ Kross og filgir mier eftir, saa gietur eigi miñ Lærisveiñ verid.

Ut Af Odru BODORDJNU.

Hvar fyrir standa upphafliga i Utleggingu þessa og hiña aña rra Bodordaña þessi Ord:

Vier eigum ad ottast og elska Gud?

So

So þar med verdi sýnt, ad allar sañar Christiñdoomsins Dygdir meiga ecki vera einber utvortis Hæverska og sidsamleg Riettvijse, helldur eiga þær ad framkoma af elskurijku og gudhræddu Hiartalage þess iñra Mañsins. Þær eiga ad vera riettir Trwariñar, Kiærleikans og Gudhrædsluñar Avextir, ef þær skulu Gudi þocknast og vera betrieñ Phariseanna Riettlæti.

Hvad illt er bañad i ødru Bodordinu ?

Ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma.

† Hvad er Guds Nafn ?

1.) Þau eiginlegu og sierdeilislegu Nøfn, med hverium hañ verdr nefndur i Ritninguñi, so sem: Jehova, Gud, Drottiñ, Fadir, Sonur, og heilagur Andi, Jesus Christur, og þesskonar fleiri.

2.) Allt þad sem Gudi tilheyrir, hvar af hañ þeckist lijka sem eiñ Madur af sijnu Nafni; Hier til heyrir sialfs hañs Vera, Eiginlegleikar, Hattign, hañs Verk, hañs Ord, hañs Sacramenta, og allt þad sem tilheyrir hañs Dijrdkan. Psal.48. 11.

Hvernig verdur Guds Nafn lagt vid Hiegooma ?

1.) Þa Madur hefur i daglegu Tali Guds Nafn, edur Grein ur H. Ritningu, eda Vers ur einum gudrækilegum Psalmi eda nockud andlegt, med hiegoomlegum Hætti gaalauslega, til Skiemtunar edur Maaltækis, an Virdingar og Gudrækni; Einnig þa Madur lastar Guds Verk.

2.) Þa Madur blandar þessu blessada Nafni vid bølvud Ord og Athafnir, og brwkar þad til For-

mælinga, Eida, Galdra, Liga og Svika.

Hvad er ad formæla i Guds Nafni?

Þaa Madur i þessu gooda Nafni oskar ills sier edur sijnum Naunga, jaa, þa margur Guds Ovinr dyrfist ad hæda þañ allra hærsta Gud sialfann. Jac. 3. 9. Med Twnguñi dýrdkum vier Gud Fødur, og med heñi FOrmælum vier Mønnunum, eftir Guds Mind giørdum, af hinum sama MUñi framgeingur Blessan og BOlvan. Pad skal eige so vera, Brædur mijner.

Hvad er ad sveria?

Þa Madur brwkar Guds Nafn til ad stadfesta einn Hlut med, ad sañur sie, og þañig krefur Gud til Vitnis og Doomara sijns Maal-Efnis.

Maa Madur þa alldreigi sveria?

Jw, i stædstu Naudsyn, sem er: Nær Yfervalldid Guds vegna krefst þess, og Sañleikurin kañ eigi ødruvijs i Lioos ad leidast; Þa er þad eitt af Kiærleikans Verkum: Ebr. 6. 17. Meñirnir sveria vid eiñ ædri eñ þeir eru, og sa EJdur GJørir ENda allrar þRætu

Eru þa allir adrir Eidar i daglegu Tali Synd?

Jaa, stoor Synd, þo lijtid sie agtad fyrir hana. Matth. 5. 34. 37. Eg seigi ydur, ad þier skulud HLLdungis ECKi sveria, eñ ydar Ræda sie Jaa, Jaa, Nei, Nei, eñ hvad framyfer er, þad er af hinu vonda.

Eñ ef Madr vill eige trwa mier, þott eg seige Jaa og Nei?

Þaa aa eg ad hugga mig þar vid, ad mitt Vitni er i Himninum.

Er þa Syndiñ eins stoor, þa eg sver eige af Asetningi, helldur hef þad Orda Tiltæki af Vana, sierdeilis þa eg hefi aa søñu ad standa?

Jaa vissulega, þvi sa syndsamlegi Vani sijnir þad, ad Syndinn drottni yfir mier.

Sir.23. ɪɪ. 12 VEn þiñ Muñ Ekki til ad SVeria og Guds Nafn ad vanbrwka, þvi ad lijka sem sa Præll sem oft verdur striJktur, er ecki utañ Beniar, so kañ ecki helldur sa hreiñ af Syndum ad vera, sem oftsiñis SVER, og GUds NAfn VAnbrwkar; Hver sem sver oftlega, sa syndgar oftlega, og Plaagañ mun ecki af hañs Hwsi gaanga. Ef hañ sver og skilur ecki, syndgar hañ þo ecki ad sijdur. Eñ ef hañ skilur, og skeitir ei þar uñ, þa syndgar hañ tvofallblega.

Hvad er ad fremia Fiolkijngi i Guds Nafni?

Þaa Madur vill med Guds Nafne, Grein Ritningar, eda nockru odru, sem tilhlijdir Guds Dijrkan, lækna Meñ edur Fienad, signa edur særa, syna hver stolid hafe, edur fremia nockra Hiaatrw.

5.B.Mos. 18,10.12. Par fiñist ecki hiaa þier sa nockur, sem fer med SPaadvoma, edur er DAgveliari, edur sa sem hyggur ad Fugla-Kvaki, edur GAlldra Madur, edur SÆringa-Madur, edur nockur Fitons Anda. FOrsagnari, edur TEikna-Utleggiari, eda sa nockur sem LEitar FRietta af daudum. Pvi hver hañ gioriir soddañ, hañ er ein SVijvirding fyrir Drottni.

† Leifist Mañi eigi ad leita Raada til Fiolkuñugra edur Vijsinda Maña, er so kallast?

Nei, eingvañveiginn. 3.B.Mos. 19,31. SNwid ydur ecki til Spaasagnar-Maña, og þier skulud einkis spyrja af þeim sem fara med Teikna-Þijdingar, so ad þier saurgist ecki af þm; Pvi eg er Drottiñ ydar Gud. Ezech. 14,10.

† Parf Madur ecki ad hrædast Galldra Meñ?

Nei, þvi þeir gieta þeim trwudu allsecket gioert, an Guds Tillaatsemi.

Hvernig vanbrwkast Guds Nafn til ad liwga, pretta, edur svijkia?

1.) Med falskri Kieñingu; Þaa Madur brwkar Guds Ord til ad fegra nockurn Villu Lærdoom.

2.Tim.3,13. Peir vondu Meñ og Svikarar framleidast

til hins verra, þvi heir VIlla, og verda viltir. 2. Pet. 3, 16

2.) Med Hræsni; Þa Madur midt i sinni Vondsku vill synast gudhræddur, vegna þess hañ ydkar Lestra og Saungva, eda talar um Guds Ord.

Psal. 50. 16. 17. Til hins Ogudhrædda seigir Gud; Hvar fyrir Kunngiorir þu minar Rettlætingar, og tekur miñ Sattmaala þier i Muñ, þar ed þu hatar Typtunina, og fleigir minum Ordum a Bak þier aftur.

Hvers hefur sa ad vænta, sem med nockurt soddan slag leggur Guds Nafn vid Hiegooma?

Stoors Straffs, bædi tímanlega og eylíflega; med því Drottiñ vill eige halda þañ saklausañ, edur ohegndan vera laata, sem leggur hañs Nafn vid Hiegooma.

Hvad er þad gooda, oss verdur skipad i Ødru Bodordinu?

Ad vier i ollum vorum Naudsynium og Mootgaangi, aakollum Guds heilaga Nafn, þad tilbidium, losum; og því Packir giorum.

Hvad er þad: Ad Tilbidia og Akalla?

Bæniñ er Christins Mañs ydugleg Osk til Guds 1. Thess 5, 17. Bidied oaflaatanlega.

Eñ Akallan, er ein alvarlegri Bæn, sem pressast ut af Hiartanu vegna Neydar og Angistar.

Ps. 50, 15. Akalla mig i Neydiñi, þa mun eg frelsa þig og þu skallt þa heidra mig.

Hvad er þad: Ad losa Gud, og honum Packir ad giora?

Þad fyrra er: Ad kannast vid Guds Fullkomlegleika og Giædsku i siaalfum sier, og vegsama hann i sinu Hiarta. Þad sidara er: Ad kannast vid hañs Giædsku vid oss, og prijsa hañ þar fyrir.

Ps. 103, 1. 2. Losa þu Saala mijn DRottiñ, og allt hvad i mier er hañs heilaga Nafn, Losa þu DRottiñ Saalamijn,

og forgleym eige,þvi gooda, sem hañ hefur giört þier.

Er eñ fleira þad gooda, sem Añad Bodordid skolldar oss til?

Jaa, sem er; Ad hafa Guds Ord um̃ Hond med allri Virdingu, tala giarna um̃ þad, lesa kostgiæfilega þá heilogu Ritning, og ad vidurkeña Guds Ords Sañleika ofkielfdz, jafnvel i stærstu Hæskasemdum.

Ut af Pridia Bodordinu.

Hvad er oss boded i Pridia Bodordinu?

Ad vier skulum helga Hvijldardageñ.

† Hvar af hefur Hvijldardaguriñ sitt Nafn?

Af Guds eiginn Hvijld, þad er: Ad hann hætti Skepunar-Verkinu a þeim siounda Deige, eftir þad, hann hafde a undanfornum sex Dogum skapad Himin og Jord. 1. Mos. B. 2. 3.

Hvad er þa Hvijldardaguriñ?

Hia Gydingum var þad sa siounde Dagr i Vikuñi, a hverium Gud hvijldist; Eñ hia oss er þad sa fyrsti, a hverium Christr uppreis fraa daudum.

Hvernig eigum vier ad helga Hvijldardagiñ?

So ad vier brwkum allañ þañ Dag, alleina til heilagra Hugsana, Orda og Verka, og til Eflingar vorri eigiñ Helgun.

Hvad eftir þa vora Helgun?

Kostgiæfilega ad heyra Guds Ord, lesa þad, og yfirvega bædi i Kyrkiuñi og vorum eiginn Hwsum. Joh. 17. 11. Heilage Fadir, HEiga þu þA i þijnum Sañleik, þijn ORd eru Sañleikur.

Hvernig eigum vier ad hlijda a Guds Ords Predikun?

Med Hiartannlegri Gudrækni, og sannarligu Aformi, ad laga vort Lyfern þar eftir.

Jac. 1.22 Verid og einig Giørendur Ordsins, eñ eige alleinasta Tilheyrendur, hvar med þier sialfa ydur a Talar dragid.

† Forum vier þa til Kyrkiuñar alleina til ad heyra Prediikunina?

Ney, helldur og so til ad vegsama Gud, og uppervva hvor anañ til elskufullrar Umgengni mz honum.

Coloss. 3. 16. Latid Christi Ord rijkuglega byggia med al ydar i allri Vitsku. Lærid OG Aminnid ydur sialfa med Psalmum og Lofsaungum og Andlegum Kvædum, og syngid Drottni i ydrum Hiørtum mz Þackargiørd.

Er þa allt buid þegar soddañ Predikunargiørd er endud?

Ney, vier eigum sidañ, med Bænum, Yfirvegan og Ransookn, ad iñprickia Sannleikanum enn þa kroftuglegar i vort Hiartu; Og i þessu iñvortis Musterinu, sem er eitt hoogvær Andi, eigum vier ad þiona Gudi, þacka honum, tilbidia hañ, og lata hañs Ord gaanga oss rettilega til Hiarta.

Luc. 11, 28. Sælir eru þeir, sem heyra Guds Ord, og varðveita þad.

Hvad er þad illa, sem i Þridia Bodordinu er bañad?

Ad vier forsmaaum eda vanrækium Guds Ord, eda latum veralldlega Hluti hindra oss i vorum Gudrækñes Efnum.

Hver vanrækir Guds Ord?

Saa sem aan sañra Naudsynia, situr heima og fer eigi til Kyrkiu at tilsettum Timum. Ebr. 10. 25. Latum oss eigi yfirgiefa vorn Søfnud, sem sumra er Sidr.

Hver foragtar Guds Ord?

Saa sem undir þess Heyrn edur Lestri, skrafar, sefur edur fyllir upp sitt Hugskot med annarligum Þaunkum. Pred. 4. 17. (5.1.) Varta þiñ Foot,

naar

nær þu geingur til Guds Hwss, og kom so þu kunir ad heyra. Pad er betra eñ faavisss Maña Offur.

Hvar med vanhelgar Madur Hvijldardageñ?

Med lijkamlegu naudsynialausu Erfidi, somuleidis syndsamlegum Skiemtunum, so sem Dansi, Spilum, Gledileikum, ad gaanga i Dryckiu Hwß, og ödru soddañ, sem alltijd er Synd i sialfu sier, enn a Helgi-Dogum tvöfolld Synd.

Eru þa einain wtvortis Verk leyfileg a Suñudsgum?

Ju, sonn Naudsynia-Verk, sem eigi meiga unddanndragast, og Kiærleiks Verk, sem ætijd a ad giora. Sia Luc. 14. 5. Matth. 12. 7.

Er þad þa ecki nvog til Sabbaths-Dagsins Helgunar, ad Madur gaangi Jdiulaus?

Ney, Madur a i þess stad, þvi framar ad astunda, ad hafa Hiartans Umgeingni med Gudi, so Hvijld Lijkamans adstodi Saalarinnar Erfidi.

† Þurfum vier þa vid þessa Hvijldardags i hverri Viku?

Vor eiginn Saalar Þreinging aviijsar oss þa stodru Naudsyn, sem vier hofum til þeirrar andlegu Hvijldar, og sameig'nnlegrar Uppbyggingar.

Su Aunur Tablañ.

Hvad er i stuttu Maali Jñhalld Añarar Bodorda Toblunar?

Kiærleikurinn til sialfra vor og vors Naunga. Matth. 22. 39. Elska skalltu Naunga þiñ sem sialfañ þig.

Er þad þa riett ad elska sialfañ sig?

J-a, eñ ecki i ofsickanlegañ og syndsamlegañ maala, þvi þa er sialfs Elskañ Ordsok til alls ills.

J hveriu er iñifalið su syndsamlega og ofsickanliga Sialfs-Elska?

 þegar

Þegar Madur leitar þess sem honum þykir horfa til sijns eigiñ Gagns, siñar Veysemdar edr Skiemtunar, med sooddañ Hætti sem strijdir a mooti Guds Vilia, og hirdir ecki neitt uñ Naungans Kiærleika

Hvar i er iñifaliñ su skickanlega og syndlausa Sialfs-Elska?

J þeirri Eftirlaungun sem af Gudi er iñplontud til ad efla sijna eigiñ Velferd, og hina sonnu Saaluhiaalp.

Hvad er þad þa sem þu att mest ad hirda uñ og hafa Umhyggiu fyrir ad efla og styrkia til Velferdar?

Saaliñ er þad, sem er sa ypparlegri og odaudleigi Partur Mañsins.

Matth. 16. 26. Hvad stodar þad Mañiñ þo hañ viñi allañ Heimiñ, eñ feingi Tioon a siñi Saalu.

† Ma eg þa lijka bera Umhyggiu fyrir Lijkamanum?

Ja, i skickañlegañ Maata, og so sem hañ þarf med naudsynlega. Eph. 5. 29. Alldreigi hefur nockur sitt eigid Holld hatad, helldur nærir hañ þad og fooſtrar.

† A þa Holldid eigi ad kroſsfestaſt?

Ju, þvi añars strijdir þad i mooti Saalunni, med þvi Syndinn bijr lijka i Holldinu og nefniſt Holld.

1. Cor. 9. 27. Eg TEm miñ LJkama OG PJai hañ.

Col. 3. 5. So deidid nu ydar LJmu sem a Jordu eru.

Rom. 13. 14. Hafid ei Umhyggiu fyrir Holldinu, til (ad uppvekia) GIrndirnar

Hvad kieñir mier hin oñur Tablañ uñ þad sem ahrærir miñ Naunga?

Þad, ad eg a ad vera vid hann so siñadur, og haga mier so vid hann, sem mier er fremst mogulegt, eiñs og eg villdi mier af honum kioosa.

Matth. 7. 12. Allt hvad þier vilied Meñirnir giori ydur, þad

þad skulud þier og þeim giøra, þad er Løgmaalid og Spamenirnir.

Hvernig giet eg þa fundid eftir þessari Reglu, hvad Riett er edr Raangt i Umgeingni vid min Naunga?

Nær eg set mig siaalfann i Stad mijns Naunga og yfirvega, hvert eg villdi hann slæi mig, bølvadi mier, so ki mig, stæli fraa mier, edur baktaladi mig, og med þvi mijn Elska, sem eg hefi aa siaalfum mier, vill þetta ecki lijda, þa er hun mier ein Regla um Elskuna til mijns Naunga, og sijnir einig hvad Gott eg aa honum ad giora i Stadinn þess Vonda.

Hver er þa min Naungi?

Aller Men, hvert sem þeir eru meiri Hattar edur mini, christnir edur heidnir, vondir edur goodir, Vinir edur Ovinir, sierdeilis þeir sem vier vitum ad i Naud eru staddir, og kunum ad hiaalpa.

Post. G. B. 17. 26. Allar Manana ÆTTkvijslir bwa a Jørduni af einu Bloodi. Luc. 10. 29.

† Er þa eingin Mismunur, edur hærra edur lægra i Elsku þeirri sem Madur aa ad hafa til Naunga sins?

Ad viisu, þvi þess meir og framar sem min Naungi er mier vandabundinn, anadhvert i lijkamlegan Maata, ad Skylldugleika, Mægdum, Vinattu, Naagreni og Velgiordum; Edur uppaa andlega Vijsu, vegna sameiginlegra Trwarbragda, Vonar, Kiærleika og Alvorugiefnis, i þvi, ad leita Guds Rijkis, þess nackvæmlegar er eg skylldugur ad audsyna þvilijkum Kiærleika framar en ødrum. Gal. 6. 10. Fyrst vier hefum en Tijdina, þa giørum Gott hverium Mani, eirna MEst þEim Sem ERu TRwariñar HEimkynis.

Er eg þa skylldugur ad elska lijka Ovin min̄ sem sialfan̄ mig?

Jaa. Matth. 5. 44. Elskid þier OVini JDar, blessid þa er ydur bølva, giørid þeim gott er ydur HAta, og bidied fyrir þeim er ydur Skada OG OFsokn veita, so ad þier sieud Born Fødr ydar, þess a Himnum er.

† Maa eg þa ecki hata han̄ Ogudlega?

Ney, eg a ad laata mier um̄hugad vera um̄ hans Gagn, lijka sem nockurs an̄ars. En̄ giæta þo ad sialfum mier, ad eg eigi samhylli Synd hans, og elska mest hanns Saalu, og ala Onn fyrir henni.

† Er þad nog, ad vier med Ordum og Atvikum audsijnum oss vinagiarnlega vid vorn Naunga?

Ney, þad a visssulega einig ad vera i Verki og Sannleika. 1. Joh. 3. 18. Elskum eigi med Ordi og Tungu alleina, helldur med VErki og San̄leika.

† Hvers vegna eigum vier ad elska vorn Naunga?

Guds vegna; þvi þad kiennir hann oss med sinu Ordi og Eptirdæmi. 1. Joh. 4. 11. Þier astsamlegir: Fyrst þad GUd hefur OSs SO Elskad, þa skulum VJer einig Elska OSs JNNbyrdis.

Hvar verdur mier framvegis utmaaladur Kiærleikurin̄ til Naungans?

J þeim Sis seinni Bodordunum sem hlijda til Annari Toblunni.

Hvert er þad Fursta Bodord a An̄ari Toblun̄i?

Þad Fioorda Bodordid.

Ut af Fioorda Bodordinu.

Hvad er oss skipad i Fioorda Bodordinu?

Ad hafa vora Forelldra i Heidri, þiona þeim, hlijda þeim, og virda þaa.

Hvad er ban̄ad i Fioorda Bodordinu?

Ad fyrirlijta, og til Reidi ad reita vora Forelldra.

Hverier skilliast undir Nafni Fødur og Mødur?

Fyrst vorir nattuolegir Forelldrar, þar nærst þeir sem i nockurn Máta eru yfir oss bodnir edur stioornandi, so sem: Yfirvallds-Persoonur, Fiarhalldz-Menn, Hwss-Bændur, Prestar, Skoolameistarar, og þeßhattar, sem aller eru Forelldrar, hver efter sijnu Standi.

† Hvad margar eru Høfudstiettirnar?

Þriár fierdeilis, sem er:

1.) Ver allds leg Vallds Stiett. J hverri Kongar, Furstar og adrar Yfirvallds-Persoonur eru Forelldrar, enn þeirra Børn Undirsaatarnir.

2.) Kennidooms-Stiettinn. J hverri Prestar og Skoolameistarar eru Forelldrar, enn þeirra Tilheyrendur og Lærisveinar, Børn.

3.) Hwssfticornar-Stiettinn. J hverri Fadir og Moodir, Hwssbændur og Hwssmædur, Fiarhall smenn, Velgiordamenn og froomt gamallt Foolk, eiga ad virdast sem Forelldrar af Børnum, Barna Børnum, Stiup-Børnum, Þioonustu-Foolki, Umbods-Børnum, og ødrum Ynglingum.

Hvers vegna er eitt Barn, eirn Pienari, edur Lærisveinn, ad heidra þessa Forelldra?

Vegna þess, þad er Guds Skipan, og þienar til þeirra Velferdar.

Hver hefur tilsett Yfirvalldid yfir oss?

Sialfur Gud. Rom. 13. 1. Par er eigi nockur Valldstioorn utan af Gudi.

Erum vier þa Guds vegna skylldugir ad hlijda, lijka ei-

nu Ogudlegu Yfirvalldi?

Jaa, þad var heidid Yfirvalld, sem St. Petur villdi, ad þeir, sem lifdu i þeirri fyrstu Christni, skylldu hlijdnir vera, þa hann sagdi:

Verid undirgiefnir allri maññlegri Skickan, fyrir Herrans Sakir. 1. Pet. 2. 13.

Hvernig eiga Undirsaatarnir ad hegda sier vid sijn Yfirvølld?

1.) Eiga þeir viliuglega ad hlijda þeim.

Rom. 13. 5. Verid nu af Naudsyn UNdirgiefnir, eigi alleinasta Hirtingariñar vegna, helldur og lijka eiñiñ fyrir Samvitskuñar Sakir.

2.) Heidra þau.

Rom. 13. 3. Giefid þeim HEidur sem Heidur heyrir.

3.) Bidia fyrir þeim.

1. Tim. 2. 1. So amiñi eg nu, ad Meñ umfram alla Hluti, giøri Boonir, BÆnir, FYrirbeidslur og Þackargiørdir fyrir øllum Møñum, fyrir Koñgum og øllu Yfirvalldi; uppaa þad vier mættum hafa spakt og roolaatlegt Lijferni i allri Gudrækni og Sidsemi.

4.) Skulu þeir greiduglega giallda þeim Skatt, Tolla og Tijundir.

Matth. 22. 21. GJefid þa KEisaranum hvad Keisarans er, og þad Gudi hvad Guds er.

† Eru Toll-Svik og þesshaattar Afdraatt stoor Svik?

Jaa, vijst. Rom. 13. 6. 7. Þar fyrir skulud þier og Skatt giallda, þviad þeir eru Guds Þienarar, sem slijkar Verndanir skulu styrkia, þvi giefid þad hverium sem þier skylldugir erud, þeim Skatt sem SKattur heyrir, þeim TOll er TOllur heyrir, þeim OTta er OTti heyrir, þeim Heidur sem Heidur heyrir.

† Maa Madur alldreigi vera Yfirvalldinu Ohlijdiñ, edur forsooma þess Skipan?

Allb

Alldreigi, nema befalad sie þad sem er opinnber Synd a mooti Guds Bodordum. Þvi þa hæfir ad Madr framar hlijdi Gudi eñ Mońum. Post. G. B. 3. 19.

Hvad er Yfirvalldsins Skylda vid Undirsaatana?

Ad elska þa, leita þeirra tijmannlegrar og eilijfrar Velferdar, hallda vid Fridi og goodu Skicki, med þvi ad straffa þad Vonda enn launa bad Gooda. Rom. 13. 4. Valldstioorniñ er Guds Pienari hier til GOda, eñ ef þu giørir þad vondt er, þa mattu ottast, þviad hun ber eigi SVerdid FOrgiefins.

Af hverium eru Lærifedur og Predikarar tilsettir?

Af Gudi. 2. Cor. 5. 20. So erum vier nu Sendibodar i Christi Stad, þvi Gud aminnir fyrir oss.

Eiga Tilheyrendurnir ad hlijda Aminningum þeirra Saalusorgara?

Jaa vissulega. Ebr. 13. 17 Hlijdid ydrum Kieñifedrum og filgid þeim, þviad þeir vaka yfir ydrum Saalum, lijka sem þeir ed Reikningskap þar fyrir giøra skulu, so ad þeir giøri þad med Gledi, eñ ecki med Andvarpan, þviad þad er ydur ecki gott.

† Eiga Meñ og ad hlijda einum Ogudlegum Kieñifødur og breita eftir hønum?

Ecki maa breita eftir hañs Verkum, helldur hañs Kienningu hlijda, so framt sem hañn vijkur eigi fraa Ritningariñar Sannleika, og maa ransaka þad, eins og þeir i Berrohen giordu. (Post. G. 17. 11.) Og þar a heima þad Christr segir: Matth. 23. 2. 3. A Moisis Stooli sitia Skriftlærdir og Phariseer. Allt hvad þeir segia ydur ad hallda, þad HAlld:d og GJø id, eñ eftir þeirra Verkum skulud þier ei giøra, þviad þeir segia þad og giøra eigi.

Um hvad eru Tilheyrendurnir þeirra Kieñifedrum skylldugir?

Aumlka þær, hlijda, endurgiallda og bidia þeim Goods, og virda þær. Gal. 6. 6. Sa frædour verdur med Ordinu, hañ bijti hønum ALLshaattudum Giædum, sem hañ uppfrædir.

Hvad er eins Kieñifødrs Skyllda vid siina Tilheyrendur?

At kienna þeim, aminna og straffa þa af einu goodfwsu, hoogværu og umhyggiufullu Hiarta; Somuleidis ufelldt ad bidia fyrir þeim, hugga þa og ganga undann þeim med goodum Eftirdæmum.

2. Tim. 4. 2. PRedika þu ORdid: hallt vid, hvert þad skedur i hagleguñ Tijma, eda ohagleguñ, sañfær, straffa, aamiñ, med allri Polinmædi og Kieñingu. 1. Pet. 5. 2. 3. 1. Cor. 4. 16. 1. Cor. 11. 1.

Er eirn Prestur ecki settur til ad hugga alla Meñ?

Nei, ecki utann þa sañ-ydrandi: Þeim sem lifa i Andvaraleysi er Huggunin Saalariñar Olifian.

Ezech. 3. 9. Nær eg segi til hiñs Ogudlega: Þu skallt Dauda deya, og þu VArar HAñ EIgi VId, þa mun hiñ Ogudlegi deya fyrir siña Synda Sakir, eñ hañs Bloods mun eg krefia af þiñi Hendi.

† Hverier eru þeir folsku Spaameñ aa medal Kieñifedrañа, sem Meñ eiga ad vakta sig fyrir?

Næst morgum odrum er ei verda taldir, eru sierdeilis, eftir Frelsarans Ordum, þeir sem giora breidann þann Veg, sem leidir til Himins, og draga so Saalirnar aa Tælar med Von Saaluhiaalpariñar, þar til þær vakna i Helviiti.

Matth. 7. 14. 15. Þad Port er þrannt, og sa Vegur er mioor, sem til Lijfsins leidir, og þeir eru faair, er hañ rata. Vaktid ydur fyrir Fals-Spaamøñum, sem til ydar koma i Klædum Saudaña, eñ iñañ til eru þeir gleysandi Ulfar, Af Avortum þeirra meigid þier þa þeckia.

Es. 3. 12. Foolk mitt, þijnir HuggunarmeñVIlla þig.

Hvad

Hvad er þeirra náttúrlegu Forelldra og Fiárhalldsmaña Skyllda vid þa Ungu?

Ad bidia fyrir þeim, og bera Umsorgun fyrir þeirra tijmannlegri, andlegri og eilífri Velferd.

Eph. 6. 4. Pier Fedr skulud ei egna ydar Børn til Reidi, helldur alid þau upp i Aga og Umvøndun til Drottins.

Hvad eiga Forelldrarnir ad giøra vid Ohlýdiñ Børn?

Þeir skulu straffa þau skinsamlega og goodsøslega, ecki til Uppertingar, helldur til Betrunar.

Ordsk. B. 13. 24. Hver hañ sparar siñ Vønd, hañ hatar siñ Son, eñ hver ad hønum hefur Ást, agar hañ fliott.

† Straffar þa Gud Forelldrana sem láta Borniñ vera sialfráad?

Ja, þad siáum vier af Eptirdæmi Eli. 1. Sam. 2.

† Kañ Madur og so ad straffa Borniñ um of?

Ja. Eph. 6. 5. Pier Fedur, skulud ei egna ydar Børn til Reidi.

Hvad er Barnaña Skyllda vid Forelldrana?

Ad heidra þa og elska, þioona þeim og hlýda med Hiarta, Ordum, Vidmooti og Verkum, líka þegar Borniñ eru ordinn mindug, skinsom, rijk og ágiætleg; Einnig ad bidia fyrir þeim.

Sir. 3. 10. HEidra FOdur og MOodur, med Giørdum, Ordum og Poliñmædi, so ad þeirra Blessan yfir þig komi. V. 14. Kiæra Barn, ANNast þu þiñ FOdur, i siñi Elli, og stiga hañ eigi so leingi hañ lifir. V. 18. Hver siñ FOdur FYrirlætur, sa verdur smádur (er sem eiñ Gudlastari) og hver hañ sijna MOOdur styggir, sa er BOlvadur af Drottni.

† Ma eitt Barn gifta sig utañ Vilia og Samþycki siña Forelldra?

Nei, þad er ad giøra þeim stoort Angur.

† Eiga Men ad hlijdnast Forelldrunum i Illu og Syndsamlegu?

Nei. Matth. 10. 37. Hver hañ elskar Fødur og Moodur meir eñ mig, sa er mijn eigi verdugur.

Hvad er Hwsshoondans og Matmoodurinar Skyllda vid þeirra Pioonustufolk?

1.) Ad giefa þvi tilheyrilega Fædu og Laun i riettann Tijma. 3. B. Mos. 19. 13. Lættu ecki Daglauna Mañsins Verk-Kaup vera hiaa þier allt til Morguns.

2.) Stijra þvi og stioorna med goodfwslegri Þolinmædi. Eph. 6. 9. Og þier Drottnar, giorid eiñig þetta hid sama vid þa, og lætid af Ognunum, og vitid eiñig, þad ydar Drottiñ er aa Himnum, og þad hiaa hønum er eckert Mañgreinar Alit.

3.) Ad laata sier vera umhugad um þess lijkamlega Naudsyn, sierdeilis þa þad er veikt, sem og eins lijka um þad þvi er andlega naudsynlegt, ad þeir uppfrædi, aamiñi, og bidie fyrir þvi, so sem giordi Hofudsmadurinn i Capernaum. Matth. 8. 6. Gen. 18. 19.

Hvad er Pioonustufoolks Skyllda vid þess Hwssbændur og Matmædur?

Þad aa ad elska þau, heidra og hlijda þeim, og le'ta þeirra Gagnsmuna i øllum Hlutum, vera ydid og trwtt, hvert sem þeir eru nær edur fiær, og bidia lijka kostgiæfilega fyrir þeim. Eph. 6. 5. 8. Þier Pioonustumeñ, verid hlijdugir ydrum lijkamlegum Drottnum med Otta og Skielfingu, i Einfalldleik ydvars Hiarta, so sem Christo, eigi alleinasta med Pioonustu fyrir Augunum, Møñunum til Þocknunar, helldur so sem Pioonar Christi, þad þier giorid þeña Guds Vilia af Hiarta med goodum Vilia: Lætid ydur þykia, so sem þier þioonid Drottni, og eigi Møñunum, og vitid, ad hvad sem hvør

eiñ

eiñ giørir gott, þad mun hañ af Drottni medtaka, hvert hañ er Præll eda Frelsingi.

† Eñ ef Hwsbondiñ er undarlega lyndur og bægt er ad sorlijkasi vid hañ?

Þa a Christiñ Pienari ad ydka Þolinnmædina 1. Pet. 2. 18. 19. Pier Pioonustumeñ, verid Herrunum undirgiefnir med allri Ottasemi, eigi alleinasta goodum og spakferdugum, helldur einig þeim sierlundudu, þvi þad er Naad ef nöckur fyrir Samvitskuñar Sakir til Guds þolir hid Jlla og lijdur hid Orietta.

Maa Pioonustufoolk vera so hlijdid, ad þad lati biwka sig til syndsamlegra Verka?

Nei, eingvañveiginn; Þvi hætt er Herrabod, eñ hærra er Guds Bod. Post. G. B. 5. 29. Framar ber ad hlijda Gudi eñ Mönum.

Hveriu lofar Gud þeim Børnum og Pienurum, sem eru hlijdiñ, og hallda Fioorda Bodordid?

Ad þeim vegni vel, og þau lifi leingi a Jørduñi.

† Giefur þa Gud øllum froomum Mönum længt Lijf og farsælt?

Jaa, sie ai hann þad þiena til þeirra Saaluhialpar, añars ecki.

† Pvi lætur hañ Ogudlega þa oft verda Gamla?

Af þvi hann vill unna þeim þess leingri Tima og Tækifæris til Umvendunar.

† Straffar Gud þa Barnaña Ohlijdne eius og hann launar þeirra Hlijdni vid Forelldrana?

Jaa, þar uppa hofum vier merkilegt Dæmi a Absalon, Davids forverbrotnum Syni, sem hieck a Hærinu i Eikinni, giegnumstunginn med þremur Spiootum, 2. Sam. 18. 9. 15.

Ut af Fimta Bodordinu.

Hvad

Hvad Illt er bañad i þessu Bodordi?
Allskins Mord og Mañdrap, sem eigi skiedr eftir Yfirvalldsins Doomi og Skipan, helldur af eiginn Hefndargyrni.

Hvad margslags er Mordid edur Mañdrapid?
Tveñslags, sem er fyrst, þad stoorkostlega (sem mik id ber aa) sem skiedur med gioranlegum Verknadi; Og þad añad, sem miña ber aa, edur þad kiænlegra, sem skiedr mz Hatri Hiartans, Ordum Munnsins, og Andlitsins Utliti.

Hvernig deydir Madur siñ Naunga med Verkinu?
1.) Annad hvert i einu, med Höggi, Stijug, Skoti, Eitri, og þvilijku. 1. B. Mos. 9. 6. Hver sem uThellir Mañsins Bloodi, hañs Blood skal og so uthellast fyrir Mañiñ.

Eliegar þad gietur og sked,
2.) Med laungum Tildrætti, og leinilega, med þvi ad koma Naunganum i stoort Hiartans Angur, edur fyrra hann sinni Næring.

Sir 35. 26. 27. Hver hañ tekur frаa ødrum hañs Næring, hañ DRepur siñ Naunga; Hver hañ giefur Eigi Erfidis Mañinum sin Laun, sa er BLood-Hundur.

Nu ef Madur sviptir eigi Naungañ Lijfenu, gietur hañ þa deydt hañ med hatursfullu Hiarta og Jllyrdum?

Jaa, þad kieñir Jesus i Matth. 5. 21. 22. Þar hann utleggur, hvernig þetta Bodord aa andlega ad skiliast (seigiandi.) Þier hafid heyrt ad sagt er til hiña Gamlu: Þu skallt ecki Mañ vega, eñ hver ed Mañ vegur, hañ verdur Dooms sekur; En eg seigi ydur; hver hañ er REidi BRoodur siinum (aañ Orsaka). hañ verdr DOms SEkur, eñ hver sem til Brodur siins seigier: RAcha, hañ verdur RAds setur, eñ hver ed seigier: Þu Afglapi,

hañ

hañ verdur sekur HErvijtis Eyds.

Er þa ein Hatursfull og Hefndargiorn Mañeskia eiñ Mordingi?

Jaa vissulega, þvi G.d a.lt tur Hiartad framar enn Hondina. 1. Joh. 3. 15. Hver siñ Brodur hatar, sa er Mañdrapari, og þer vitid ad Mañdrapariñ hefur eigi Eylijft Lijf hia sier b. ijfanda.

Er eiñ Ordhardur, sem mæts grimmum og hardugleguw Saar-Ordum, og so e.ñ Mordinge?

Jaa, Jesus kallar þad Synd, sem forþienar H l viltis Elld, og David seigir: Psal. 64. 4. Þeir hvetia sijna Tungu sem Sverd, þeir ed med sijnum eitrudum Ordum so skiota til Hræfis seip med Pij.um.

Er þa Grimd, Heiptrækni, og Uifwd, so hættuleg Synd?

O jaa; Hvar sem hun hefur Yfirhend, þar er eigi Nadariñar Andi nie Blijdlyndi Jesu.

Eph. 4. 31. 32. Allur Beiskleiki og Grimd, Reidi, Hroopan og Lastan, sie laangt fraa ydur, samt allri Illsku; Eñ verid iñbyrdis hver vid añañ vingiarnlegir og miskunsamlegir, og fyrirgiefid hver ödrum, lijka so sem ad Gud hefur fyrirgiefid ydur i Christo.

Hvad skal þa eiñ Reidigiarn taka til Rada, til ad hafa i Taumi og dempa med sitt Heiptar-Gied?

Hann skal ætbrynia sig med Blijdlyndi Jesu, taka Vara a hverri sinni Hugsan, bidia ad hann falli ecki i Freistni, og siælfur taka sier Vara fyrir Tilefni til Freistingarinnar.

† Er þa alls eingiñ Reidi leyfileg?

Eingiñ Reidi vid Persoonurnar, eñ reidast mæ vid Synd og Vondsku, hvor riettferdug Reidi kallast Vandlæting, og kiemur af Elsku til Guds og Naungans. Jac. 1. 19. 20. Ps. 119. 139 Eph. 4. 26.

† Kall

† Kañ Madr og ad deyda siñ Naunga ad Saaluñi til?
Jaa, med þvi ad leida hann i Villu, og med þv ad hneixla hann. Matth. 18. 6. Hver hañ hneixl- ar eiñ af þessum Smaau, sem aa mig trwa, þarfara være hønum ad Milnusteiñ heingdist uñi Haals hønum og være i Siaafar-Diwp sœcktur.

Maa Madur taka Lijfid af sialfum sier?
Nei, þad er ad drepa Lijkama og Saal i einu lagi; og aftur læsa Dyrum Naadarinnar, so sem Judas, saa Fordiorfunar Sonur giordi,

Hvad er þad Gooda sem vis verdur bodid i Fimta Bodordinu?
1.) Ad biarga og hialpa vid vorum Naunga i øllum hanns Lijfs Haaskasemdum.
1. Joh. 3. 17. Nær nockr hefur þessarar Veralldar Audæfi, og sier siñ Broodur Naud lijda, og lykur sitt Hiarta til fyrir hønum, hvernig bliifr Guds Kiærleiki hiaa hønum.
2.) Ad umgaangast vinsamlega og med Hoogværd vid vorn Naunga. Matth. 5. 5. Sælir eru Hoogværir, þvi þeir munu Jardrijkid erfa.
3.) Ad bera Umhyggiu fyrir Saal vors Naunga þa vier siaaum henni hætt vid eyliifum Dauda, ad so miklu leiti, sem vier, so sem andligir Kieñimenn, kunnum ad styrkia hana til Saaluhialpar, med goodfwsum Vidvorunum og Aminningum.
Jac. 5. 19. 20. Kiærir Brædur! Ef ad nockur aa medal ydar villist fraa Sañleikanum, og nøñsnijr hønum einhver, saa skal vita þad, ad hver ed Syndaranum umsnijr i fraa Villu hañs Vegar, hefur frelsad eina Ønd fraa Dauda, og mun nidri byrgia Fiølda Syndaña.

† Hver var saa Fyrsti Mordingi?
Cain, er sloo sinn Broodur Abel i Hel af Øfund.

† Er og Synd ad vera myskunarlaus vid mœllausar Skepnu.

Ja. Ordsk. B. 12. 10. Hiñ Riettlœti aumkar sig yfir siinum Fienadi, eñ Hiarta Oguðtœkins Mañs er omyskunsamt.

Ut af Siettu Bodordinu.

Hvad er Hiuskapur?

Swellsta Stiett og Stand, af sialfum Gude iñsett i Paradijs, sem villdi ad Madur og Kvina skylldu eitt Holld vera.

Er þessi Stiett þa ecki syndsamleg og saurug?

Pad er hun ecki, þegar i henni er lifad eftir Guds Ordi og Vilia.

Ebr. 13. 4. Hiwskapuriñ skal heidarlegur halldiñ vera hia ollum og Hioonabands Sængiñ oflectud.

Til hvers hefur Gud iñsett Hioonabandid?

1.) Til Mañkynsins Frioofgunar. 1. B. Mos. 1. 28. Aukist þid og margfalldist og uppfyllid Jørdina.

2.) Til ad aftra illum Girndum.

1. Cor. 7. 2. Fyrir Frillulifnadar Sakir, þa hafi hver eiñ sima eigiñ Konu, og hver ein hafi siñ eigiñ Mañ.

3.) Til iñbyrdis Adstodar, Huggunar og Radaneytis. 1. B. Mos. 2. 18. Og Drottiñ Gud sagde: Pad er eigi gott, ad Maduriñ sie einsamañ, eg vil giora hønum eina Medhialp, þa sem vera mœ hia hønum.

Hvernig œ eiñ Egta-Madur ad hegda sier vid sima Egta-Kviñu?

Hañ œ trwlega ad elska hana, virda, stijra, stioorna, og ala Oñ fyrir henni, so og, ad umbera henna Breisíleika med Poliñmœdi, bidia fyrir heñi, og leita heñar Sœlar Velferdar. Col. 3 19 Pier Meñ elskid ydar eigiñ Konur, og verid ei beisklundadir vid þær

1. Cor. 7, 16.

Hvernig er ein Egta-Kvinna ad hegda sier vid sinn eiginn Mann?

Hun er ad vera honum undirgefinn i Kiærleika, Trwskap og Umhyggiu fyrir Hwsshondlanni, bidia fyrir honum, og leita hans Saalar Velferdar.

1. Mos. 3. 16. Pinn Vilie skal vera pijnum Manni undirgiefinn, og hann skal vera pinn Herra.

1 Cor. 7, 34. Su sem gift er, su ber Ahyggiu um pad, hvad Heimsins er, og hvernig hun meigi Manninum pocknast. 1 Cor. 7, 16. 1. Pet 3. 1.

Hvad er froomra Eckna og Fodurlausra Huggun?

Ad sa Himneski Fadirinn hefur sierdeilis Naadarrijka Umhyggiu fyrir þeim og forsvarar þær.

Ps. 68. 6. Drottinn er Fader Fodurlausra, og Doomari Ecknanna. Sioa framar. 2. Mos. 22. 22. 24. 5. Mos. 27. 19. Syr. 35. 14. 15.

Hvad er froomra Eckna Skyllda?

Þær eiga ad lifa i Sidsemd og Gudrækni.

1. Tim. 5. 5. 6. Pad er sannarleg Eckia, sem einsomul er, og sijna VON SEtur UPPa GUD, og stadnæmist i Bænum og Akalli Dag og Noott, enn hun sem i Bijlijfi lifir, er lifandi daud.

Hvad er pad vonda, sem oss er bannad i Siotta Bodordinu?

Hoordoomur, Saurlifnadur, Blood-Skomm, bestiulegur Losti, Lijkamans Saurgun, Egtaskapar-ins Foragt, Gyrnd til annarlegs Frijdle ka, og allra handa Saurugleiki i Hugsunum, Ordum, Vidmooti og Verkum, bædi i Egtaskapnum og fyrir utann hann.

Hvad er Hugsmanna Hoordoomur?

Saurugar og lauslætar Gyrndir, hveriar ei ærlt

 hulldar

hulldar fyrir Gudi, þvi hann þeckir Hiartad.

Matth. 5. 18. Eg segi ydur, ad hver hañ Ytur KOnu til ad GYrnast heñar, sa hefur þegar driigt Hoor med heñi i sijnu Hiarta.

Hvad er Hoordoomur i Ordunum?

Allt svijvirdilegt og bligdunarlaust Klæm-Tal, Lauslætis-Skrif, Visur og Kvedlingar, Gicks-hættur og Narrari, sem horfir til Lauslætis, edur strijdir, hid minsta, a mooti riettchristinni Alvoru-giefni, og roggsamlegu Skicki.

Eph. 4. 29. Lætid einga vonda Rædu frañifara af ydrum Muñi.

Eph. 5. 3. 4. 5. Fridluliisi og allañ Obreinleik edur Agyrni, lætid eigi uñ ydur seigiast, so sem Heilogum hæfir, nie SMænarleg ORd og fijflslegt Hial, eda KIeskni, hvad ydur heyrir ecki, helldur miklu framar Packargiörd: Pvi þad skulud þier vita, þad eingiñ Fridlulifs-Madur, edur ohreiñ, eda ægiarn, hver ad er Skurgoda Dyrdlari, hefur Arsteku i Rijki Christi og Guds.

Hvad er Hoordoomsligt Vidmoot?

Allrahanda utvortis Merki, sem auglijsa þad Oskañseilna Hiarta, hvert sem helldur er Augna edr Andlits Bragd, Likamans osæmilig Opiñberan, Klædadragt osæmilig, Lauslætis Kossar, Dansar, Vijkivakar, og þessshættar.

Syr. 26. 13. 14. Sie þijn Dootter ecki bliwg, so hall(u) hana hardt, so hun fremie ecki sik mootbrooudañ Vilia, æ medañ hun er fri. Pegar þu merkir þad hun Ytast ORiskuglega i KRijngum SIg, so tak þad vel til Vara, eñ ef þu giörir þad eigi, og hun brijtur þar fyrir æ mooti þier, so lat þu þig þad ecki undra.

† Eru þa Lauslætis Ord og Vidmoot so stoor Synd?

Ja, eigi alleinasta eru þau i sialfu sier mikid

 osæmi-

ofæmileg christnum Mönum,helldur hafa þau og so mikid hauskasamlegar Verkanir, og þiena til en þa framar ad uppvekia þa vondu Gyrnd, þar til su sama utbrutst i Verkinu.

Jac.1.14.15. Eiertver freistast, nær hañ Illeigist af siñi Eigiñ Gyrnd, og lockadur verdur. Og sijdan þad Gyrndiñ hefur getid, fædir hun Syndina, en nær Syndiñ er fullkoumud, fædir hun Daudañ.

† Hvad giörir þessa Synd vidbiodslega og Straffsverda framar en adrar Syndir?

Ad hun saurgar og fordiarfar æsamt bædi Sal og Lijkama, sem skyllðu vera Guds Musteri, enn verda ad Hybijlum hins ohreina Anda.

1.Cor.6.15. 18. Vitid þier ecki, þad ydrir Lijkamir eru Christs Limir? Skylldi eg nu taka Christs Limi, og giöra þar af Skiækiuñar Limi? Pad sie fiærri. Eda vitid þier ecki ad hver hañ samlagar sig Skiækiuñi, ad sa er eiñ Lijkami med heñi? Þvi þau munu (seigir hañ) Tvö i einu Holdi vera; En hver hañ samteingir sig Drottni, sa er eiñ Andi med honum. Flyid FRidlulifnadiñ; Þvi ad allar Syndir, hver er Madriñ drijgir, eru utañ hañs Lijkama, en hver ed Fridlulifnadiñ drijgir, sa syndgar vid siñ Eigiñ Lijkama.

Hvad er skipad i Siötta Bodordinu?

Ad geyma bædi Lijkama og Sal i soñu Hreinlijfi hvert Madur er giftur edur ogiftur; So Madur sie alltijd hæfur ad umgangast med sijnum Gudi.

Matth.5.8. Sælir eru Hreinhiartadir, þvi þeir munu Gud sia.

Hvada Medöl kañ Madur ad brwka til ad geyma sig fyrir Saurlifnadi?

Þa Andiñ er reidubwiñ,enn Holldid þo veikt, a Madur ad vaka og bidia,og þar næst vakta sig fyr-

ir öllu þvi sem upptendrar þær vondu Gyrndir.

Hvad upptendrar þær vondu Holldsins Gyrndir?

Þad er sierdeilis Ohoof og Dryckiuskapur.

Er þa Ohoof og Drickiuskapur so hæskalega stoor Synd?

Ja, þvi þær utiloka oss fra Guds Rijki, eins og Hoordoomur, Mord, edur Þioofnadur.

Gal. 5. 19. 21. Holldsins Verk eru opinber, so sem ad eru Hoordoomur, Frillulifnadur, Saurlyfi, Lausung, Skurgodadijrdkun, Fiolkyngi, Fiandskapur, Þrættan, Kijf, Reidi, Agreiningur, Tvijdrægni, F[illegible]vttur, Hatur, Mord, Ofdrickia, Ofaat, og þessu likt: Um hvoriu eg hefi adur sagt, og segi enn nu fyrir, ad þeir sem slijkt giora, erfa eigi Guds Rijki.

Luc. 21. 34. Varid ydur, ad ydar Hiørtu þijngist ecki af Ofaati og Ofdrickiu, og med Sorgum þessarar Næringar.

Enn mun so hæskasamlegt ad drecka sig endur og stundum drucken, þa Madur leggst eigi daglega i þad?

Ja, þegar þad skiedur af Asetningi, þa er þad allstijd fordæmanleg Synd, sem alldrei maa eiga heima hia þeim sem stunda eftir Guds Naad og Saaluhialpinni.

Enn ef Madur er so Hofudsterkur ad hann þolir mikid, maa hann þa ecki drecka mikid?

Hverki maa Madur eta nie drecka fram yfir þad sem hann þarf naudsynlega med. Sia 1. Pet. 4. 3. Hvar ad giorist Mismunur aa Ofdryckiu og Dryckiuskap, og þo virdist þad firra eins og þad sijdara fyrir eina Heidinglega Synd.

Hvad er þad fleira sem kann ad freistia til Lauslætis?

Idiuleysi, vondur Selskapur, Æfintijri, Amorsvijsur, Bækur og Bijlæti, Lauslætis-Leikir, Dansar, og Vikivakar, og þad allt, af hveriu kvikna

Fiısn Holldsins, Fiısn Augnanna og drambsamt Lijferni.

Hverier goodir Pænkar kuña ad vera hentugaster til ad kiefia slijkar Holldsins Freistingar?

Ad Madur læti sier koma i Hug (1.) ad sa Allra heilagasti Gud er nalægur honum, og sier til hañs. (2.) Hvad stoor verid hafi Kvol JEsu hins krossfesta, sem hañ leid a ollum siinum Lijkama. (3.) Hversu ognarlegar munu verda Pijslir þeirra Fordæmdu i Helviiti, og (4.) hversu skamvin ad er su Skiemtan sem Madr hefr af þeirri saurugu Synd.

Alldrei drijg um Æsi Hoor, þad Æru kreinkir Geingi;
Skiemtun Losta i skindi foor, eñ Skom og Kvol fiñst leingi.

† Hver hefr so vardveitt sitt Hreinliifi fyrir allri Astriidu?

Joseph, þa hann sagdi til Potiphars Kvinnu: Hverniq maa eg nu þa giora so mikid Ohæfu-Verk, og syndgast a mooti Gudi? 1. Mos. B. 39. 9.

Ut af Siounda Bodordinu.

Hvad Illt verdur bañad i Siounda Bodordinu?

Ad Stela, edur fremia Þioofnad.

Hvad er ad Stela?

Þad er ad giora Naungañ, a mooti hañs Vilia, vidskila vid nockud, þo þad sie alldrei so lijtid af hanns Gootzi.

Verdur þad giort med fleiru eñ einu Mooti?

Ja, añadhvert med Ofrijki, edur Vielum.

Hverier stelur med Ofrijki?

Þeir opiñberu stoor Þioofar, sem i eingu Riettinda Yfirskini, an allrar Heimilldar, taka burt annars Gootz, lijka sem þad være þeirra Eign.

Eph. 4. 28. Hver STOLID hefur sa steli nu eigi meir, helldur

helldur erfidi og afli med Hendunum nockud gott.

Hver fielur med Vielum?

Pad giora all r þeir, sem añadhvert taka Naaungans Eign, edur hallda heñi inni med Kiænsku og leynilegum Hætti, sem skie kañ med mørgu mooti; þvi hver einn Þiofur brwkar sijn slottugu Vielabrøgd og Hrecki.

Seig mier nockra af þeim almeñileguſtu Pioofa Hnickium?

Einn heimuglegur Þioofur fyrir Heiminum, þo hann sie opinnber fyrir Guds Augliti, er;

1.) Saa Kaupmadur, sem i Kaupum og Solum giorir Oriett sijnum Naunga, soleidis, ad hañ eigi fær fullt Andvirdi fyrir sitt; annadhvert þad, ad Varaun, Vigtinn, Mælirinn, edur Peningarnir er miña verdt, enn Naungiñn veit af, og þetta er ad elska ei Naungann sem siaalfann sig.

1. Thess. 4. 6. Einginn ASeiliſt edur taki Agooda fraa ſiinum Broodur i Hondlaniñi, þviad Drottiñ er hañ, sem hefnir alls þessa.

3. B. Mos. 19. 35. Pier skulud ecki ojafnadarlega berd ka i Doomunum, med Alin, med Vigt, og med MAElirz RIettar VOgir, riett Pund, og riett MAElikierholld, og riettar Kañur skulu vera hiaa ydur.

2.) Saa Þienari, Handverks-Madur, edr Dagslaunari er Þioofur, sem fyrir fullañ Betaling, giorir eigi Verkinu Fullnuſtu, edur sellir nockud undañ.

2. Tess. 3. 10. Ef nockur vill eigi ERfida, saa skal og ecki helldur eta.

Lijka saa Hwsbondi, sem fyrir holla Þioonuſtu gjefur eigi tilhlijdileg Laun og Fædi.

Jac. 5. 4. Sioaid, ad Lauuniñ Verkamañaña, þeirra sem ydar Akur-Lond hafa uppyrkt, og verid hafa af ydur JNnihalldiñ, þau HRoopa, og Haust-Jrkiaraña Hroop er kom d til Drotting Zebaoth.

3.) Er sa Okurkall Þioofur, sem med oriettviisri Rentu wtsiigur sinn fatækann Naunga.

3. Mos. 25. 36. Þu skallt eckert Okur af þijnum Broodskaka, og eigi OSmikils af honum KRefia, helldr skalltu ottast DrottiñGud þiñ, so ad þiñ Broodir megi lifa hiaa þier.

4.) Er sa Skulldunautur Þioofur, sem gietur borg ad siina Skulld, enn vill ecki, og med Asetningi Svikum og Undannbrogdum, helldur inni hiaa sier annarra Gootzi. Psal. 37. 21. Hiñ Ogudhræddi tekur Lan og betalar ecki.

5.) Sa Doomari, edur añad Yfirvalld er Þioofr, sm vanbrukar siñ Myndugleika ad kwga Naunga, eda tekur Mwtu til ad halla Riettinum.

Ordsk. B. 17. 23. Ogudlegur Madur þiggur giarna heimuglegar Gaafur til ad beygia Veg Riettarins.

6.) Er sa Undirsaati Þioofur, sem svijkst uñ Kongsins Toll, Tijundir, og þviliijkt.

Rom. 13. 7. Giefid þad hverium, sem þier skylldugir erud, þeim Skatt siñ Skatt: heyrir, þm Toll er Toll: heyrir.

7.) Ad siidurstu eru þeir og allir Þioofar, sem leitast vid ad naa siinu Uppheldi, med añarra Skada, voga ofmik d uppaa Luckuna, hvert þeir viña edr tapa, ellegar vilia forsorga sig m3 onytsamlegum Konstum og naudsynialausum Husgaangs Sniikium.

2. Thess. 3. 11. 12. Vier heyrum, þad nockrir aa medal ydar gaanga oskickañlega, og ENfida eckert, driigiandi helldur SLenikap. Eñ sliikum bioodum vier og aaminñum þa, fyrir vorn Drottiñ JEsum Christum, þad þeir erfidi med

Spakl æ

Spaklæti, og eti sitt eigid Braud.

Eru allir þessir Þioofar i fordæmanlegu Tilstandi?

Jaa; Þo þeir verdi ei allir þeingir, lenda þeir þo allir i Helviiti, nema þeir giori sanna Yfirboot.

1. Cor. v. 9. 10. Laatid eigi villa ydur; EJ Þioofar nie AGyrndar-Men, eigi Ofdryckiu-Men, eigi Ordhaakar nie RAEningiar, munu GUds RJki ERfa.

Hvad aa þa eiñ Þioofur til ad giora, sem vill giora Yfirboot og leita Naadar hiaa Gudi?

Þegar hañ lætur af ad stela, þa skal hañ og so laata af ad eiga, og hallda iñi hiaa sier, þvi sem han hefur stolid, so hann bæti fyrir, og laati hvern faa sitt aftur ef hann hefur þa Efni aa þvi.

Ex. 22. 3. Þioofuriñ skal skila þvi stolna aptur.

Luc. 19. 8. Ef eg hefi nockurn tælt, þa GEf eg ferfalldt Aftur.

Tob. 2. 21. AFhendid þeim rietta Eiganda Kidlingiñ Aftur, þviad oss soomir ecki ad eta stolid Gootz, eda þad sama ad snerta.

† Eñ hvad skal giora til, ef ei fiñst Eigandi, nie hañs Erfingiar?

Þa so fellur til, maa þad stolna Gootz giefast Faatækum, eñ fyrri ecki. Luc. 16. 9. Giorid ydur VJni af hinum RAanglaata MAmon, so nær þier vidþurfid, ad þeir medtaki ydur i eilijfar Tialldbwdir.

Maa Presturiñ ecki afleysa mig af þeirri Synd, þo eg halldi iñi hiaa mier þvi Raangfeingna?

Ney, eingañveigiñ, þvi fyrir Guds Augliti, nær Aflausniñ ecki nema til þeirra sem eru sañydrandi; Enn einginn Þioofur er sann-ydrandi, medañ hañ helldur inni þvi stolna Fie.

Er þad lijka Synd ad stela Smaa-Munum?

Jaa, Þad er ein stoor Synd i mooti Gudi, ad vil-

ia yfirtroda hanns Bodord fyrir Smaa-Muni, þo er Syndinn þvi stærri mooti Naunganum sem meiru er stolid fraa honum.

† Er þad Synd ad stela-fraa heim-Rijku?

Jaa, Synd er þad, þvi þetta Bodord hefur eckert Forstak, og Naungans Rijkidæmi giorir eigi Nænngindi mijn. ad Riettindum.

Er þad Synd ad hylla med einum Pioof?

Jaa, þad er ad giora sig hluttakandi i annarlegum Syndum. Ordsk. 29. 24. Hver Hlutskipti hefur med Pjoofnum, (heyrir Bolvan, og segir þar ecki af,) hañ hatar sitt Lijf.

† Getur nockur stoled fraa sialfum sier?

Jaa, þvi þad skiedur. (1.) Med Sydslu og Ydinleysi. Ordsk. 23. 21. Ofdrykkiumenn og Slæpungar verda snauder, og Svefnpurkan ad ganga i Tøtrum. Ordsk. 23. 21. Ofsvelgiarar og grædugir Ufarmaßi og Svefnugur Madr. hlijtur ad bera totrug Fot.

2.) Med Nijdsku vid sinn eiginn Lykama.

Sir. 14. 5. 6. Hver ecki giörir sialfum sier neitt gott, hvad skal sa ødrum gott giøra? Hañ mun alldrei af sijnu Goodzi gladur vera. Einginn Hlutur er skamarlegri enn sa, ad Madurinn añ sier, sialfum einkis Goods, og þad er makleg Plaaga fyrir hañs Vondsku.

Maa þa hver eiñ giora af sinu Gotzi hvad hañ vill?

Nei, þvi vier erum Raadsmenn yfir Guds Garfsum, og eigum eitt sinn ad giora Reikning fyrir þær. Luc. 16. 12.

Hvad Gott er skipad i Siøunda Bodordinu?

Ad vier skulum styrkia Gagn vors Naunga.

Hvernig forum vier ad þvi, ad styrkia Naungans Gagn, i þvi sem hañs Upphelldi vidvijkur?

Þa vier launum honum nockud af voru Gootzi, eda gefum honum Olmusu, hafi hann þeñar Þorf.

1. Joh.

1. Joh. 3. 17. Naer nockur hefur þessarar Veralldar Audæfi, og sier siñ Broodur Nauð liida, og lykur sitt Hiarta til fyrir honum, hvernig bliif: Guds Kiærleiki hiaa honum?

Ebr. 13. 16. Gott ad giøra, og MEd ad Skipta, þa forgleymid ecki, þviad slijkt OFFur þocknast Gudi vel.

† Hver gietur og a ad hiaalpa þeim þurfandi Naunga?

Sierdeilis þeir Rijku, samt sierhver sem hefur nockud Afgangs þvi er hann þarf daglega med.

1. Tim. 6. 17. 19. RIkum þessarar Veralldar biood þu, ad þeir sieu ecki mikilaatir, og leggi einga Von uppa þeñañ fallvaltañ Rijkdoom, helldur uppa lifanda Gud, sem oss rijkuglega giefur, alls hlutt ad til Noitunar) þad þeir GIøri gott, þad þeir audgist i goodum Verkum, sieu GIafmilldir, GOOdviliadir; Safnandi sier siaalsum Siood, til goods Grundvallar, uppa þad tilkomanda, so ad þeir hendli eilijft Lijf.

Hvernig a Madur ad giefa Olmusu?

Eftir Efnum, og af kiærleiksfullu Hiortalagi.

Tob. 4. 9. Hafir þu MIkid, so veittu RIkuglega, eñ ef þu hefr LItid, so veittu þo af þvi litlu med trwu Hiarta.

Straffar Gud þa Myskunarlausu?

Iaa. Jac. 2. 13. Þar mun OMyskunsamur DOOmur yfir þañ gaanga, sem einga Myskunsemi hefur giørda.

Psal. 41. 1. Sæll er sa sem AUmast hiñ þurftuga, Drottin mun frelsa hañ i hiñi vondu Tijd.

Ut af Attunda Bodordinu.

Hvad vondt verdur i þessu Bodordi bañad?

Ad bera falskann Vitnisburd a mooti Naunganum.

Hvad er falskur Vitnisburdur?

Oll logiñ og æstsemdarlaus Ræda uñ Naungann, hvert sem hun skiedur fyrir Rietti edur fyrir utann hann.

† Hvernig verdur falskur Vitnisburdur borin̄ i Riettargangs Maalum?

1.) Þegar Sækiandin̄ ber fram̄ logna Akiæru.

Ordsk. B. 19. 5. Ein̄ Ljugvottur blijfur ecki ohegndur, og sa sem framgiarnlega Framber Lygi, mun ecki undan̄ hlaupa.

2.) Þa Vitninn stadfesta Lygina.

Ordsk. B. 19. 5. Ein̄ Ljugvottur blijfur ei ohegndur.

3.) Þa Talsmadurinn forsvarar Lijgi i mooti sinni eigin̄ Samvitsku. 2. B. Mos. 23. 1. Þu skallt ecki trwa raungum Kiærumaalum, og Gior Ecki þeim OGUdlega nockra Hiaasiod, so ad þu berir falski Vitni.

4.) Þa Doomarinn vijsvitandi, edur af Favitsku, dæmir þad sem Lijgi er, satt ad vera, og þad rangt ad vera, sem riett er.

Ordsk. B. 17. 15. Hver han̄ sEgir han̄ OGudlega Hafa RJett, og FOrirdæmir RJettlaatan̄, þeir eru badir fyrir Drottni ein Svivirding.

† Meiga Christnir Men̄ eiga Maal saman̄?

Þeir meiga i þeim Sokum, sem mikid rijdur aa, og i stærstu Naudsyn, flija til Doomara Embættisins, sem er Guds Skickan, og klaga Naudsyn sijna aa haturs til sijns Mootparts; Enn ad hefia Þrætur fyrir litla Sok, og ad syna sig i ollu siersinnadan̄ og hefndargiarnann, er miog ogudlegt.

1. Cor. 6. 7. Þar er allareidu Brestur aa millum ydar, þad hier hafid Lagadeilur ydar aa milli. Hvar fyrir lijdid hier eigi miklu helldur Oriett? Eda þvi laatid hier ecki aasælast ydr helldur? Sia Ordsk. B. 20. 22. Matth. 5. 39.

Hvernig verdur falskur Vitnisburdur borin̄ fyrir utan̄ Riettargang?

Þa Madur lijgur uppaa sin̄ Naunga og kiemur

honum

honum ranglega i Ohrodur. Sir. 5. 16. Ver ei ei sogvits, og bakmæl þu ecki med þinni Twngu.

Maa Madur segia þad illt um Naungann, sem satt er?

Nei, nema þad sie aadur opinbert ordid herium Manni, og aa þo Madr eigi ad hafa sier til gamans, ad seigia fraa þvi; Þad er Kiærleiksleysi.

Hvernig kann Madur ad svijkia sinn Naunga?

1.) Þaa Madur opinberar þad sem hann hefur heimuglega trwad honum fyrir.

Ordsk. B. 11. 13. Bakmaalugur Madur Opinberar þad, sem hann veit leinilegt, enn saa sem med trwfestu Hiarta er, hann leynir þvi.

2.) Þaa Madur upplioostrar hans heimuglegum Brestum, honum til Skada, enn odrum til Hneixlis.

Sir. 19. 7 8. Heyrir þu nockud vondt, þad seig eigi eftir, þvi Þogn giorir þier eingann Skada. Þu skallt hverki segia þad þijnum Vin nie Ovin, og opinbera þu þad ecki, kunnir þu ad giora þad fyrir utann vonda Samvitsku.

† Maa Madur eigi aefa til kynna Yfirvalldinu edur Prestinum Naungans Synd?

Ju, þegar þad skiedur af Eisku til Naungans, og Umsorgun fyrir honum, og til ad aftra Syndinni, so sem þa Joseph sagdi Fodur sijnum fraa Synd Brædra sinna. Siaa Matth. 18. 17. hvar ed Christur bijdur ad seigia Sofnudinum fraa Synd sins Naunga, þegar heimugleg Aavorun vill eigi gagna; Enn ef þad skiedur af Hefnd edur Mailade, þa er þad Synd.

Kann Madur og med odru monti missiaa sig i sijnu Tali?

Jaa, þvi oll onytiu Ord eru syndsamleg.

Matth. 12. 36. Eg seigi ydur, af hveriu þvi FAfeingu Ordi, sem Mennernir tala, munu þeir Reikningskap giora

aa

a ytsta Deigi.

Hvad gott er skipad i Attunda Bodordinu ?

Ad affaka Naungañ, tala vel og meina vel um hann, og taka allt upp i bestu Meining.

† Gietur Madur þa gietid goods til allra Mañá?

Þa þeir ei med þeckianlegum Holldsins Verkum uppliooftra siñi iñri Vondsku, mæ Madur, Kiærleikans vegna, vænta hiñs besta, og ei giora sier Misþanka, edur fa Oþocka til nockurs.

; 1 Cor. 3. 5. 17. Kiærleikuriñ HUgsar ecki JUt, hañ umber alla Hluti, trwir ollu, vonar allt.

Eñ þa Vondskañ er ordiñ opiñber, mæ Madur ei kalla hana gooda. Es. 5:20. Vei þm, hverier ed kalla hid vonda gott og þad hid gooda vondt.

A Madur og so ad affaka siñ Naunga þa adrir tala illa um hañ ?

Jæ; gieti Madur þad med Sanni, sierdeilis þa hann er eigi sialfur vid og kann ad affaka sig.

Sir. 6. 5. Hver alla Hluti FÆrir til BEtra VEgar sa giorir sier marga Vini.

1. Pet. 4. 8. Kiærleikuriñ hylur fiollda Syndaña.

Ut af þvi Nijunda og Tijunda Bodordi.

Hvad er þad sem bañad verdur i Nijunda Bodordenu?

Syndsamleg Fijsn og Girnder, sierdeilis eftir annarra Gotzi.

Hlioodar ei þad Tijunda Bodord nær þvi eins ?

Jw.

Hver er Mismunur æ millum þess Nijunda og Tijunda Bodordsins ?

M[illegible]munur[illegible] er eigi so sierdeilis iñifaliñ i þeim Hlutum sem Meñ gyrnast, so sem i þvi hverniñ Gyrnd-

inn

dinn edur Fijsninn til þess er aa sig kominn.

Hvad margslags er þa su illa Gyrnd ?

Tvennslags. 1.) Erfdagyrndinn, edur Upprunagyrndinn, sem er su spillta Naattura sialf, edur Tilhneiging til þess Vonda. 2.) Su gioranlega Gyrndenn, sem framkiemur af Upprunagyrndinni eins og einn Avoxtur af sinne Root; Og verdur hun annadhvert af Vilia Manns samþyckt og halldinn vid Magt, ellegar henn verdur mootstadid, og hun nidurkiæfd.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast nær hann Tilteigist af sinni Eigin Gyrnd og lockadur verdur; Og sijdann þa Gyrndinn hefur Getid, Fæder hun Syndina, enn nær Syndinn er fullkomnud, fæder hun Daudann.

Hvar verdur fyrirbodinn su gioranlega Gyrnd?

J Niunda Bodordinu; Hvert 5. Mos. B. 5. 21. utleggst soleidis: Þu skallt ecki gyrnast aa, þad er: Læt þu þinn Vilia eigi burtdragast, fra mier, þijnum Gudi, af þeim vondu Gyrndum, sem bwa i þier.

Hvar verdur Uppruna Gyrndinn bonnud?

J Tiunda Bodordinu, sem utleggst soleidis: Þu skallt ecki gyrnast, þad er: Þar skal einginn vond Gyrnd vera i þijnu Hiarta, þu skalt einga Arf-Synd hafa.

Finst þa nockur Madur aa Jordunni sem einga vonda Uppruna Gyrnd hefur ?

Nei 1. Joh. 1. 8. Ef vier seigium, vier hofum einga Synd, þa villum vier sialfa oss, og Sannleikurinn er ei i oss Fordæmir þa Uppruna Gyrndinn þau tvundu Guds

Børn sem hafa Angur af heñi?

Nei, hiꝏ þeim hefur Syndiñ tapad þeim sijnum Krafti sem fordæmir, med þvi þau eru i Christo, og standa eꝏ framar nakiñ, (Edur Forsvarslaus) fyrir Guds Riettlæti. Rom. 8. 1. So er nu EI̋ngiñ FOrdæming i þeim sem i IEsu Christo eru, þeir sem eigi gꝏnga eftir Holdinu, helldur eftir Andanum.

Hvad skiedur, ef Madur lætur so Uppruna Gorndina vid sig rꝏda, ad honum þykir vænt uḿ ad filgia giørantigum Gyrndum?

Hvar sem su giørantega Gyrndiñ rædur fyrir, (og hefur Yfirrꝏd) þar rædur Christi Nꝏd ecki fyrir, og er so su Manneskia undir Bølvaninni. Rom. 8. 13 Ef þier Lifid Eftir HOlldinu munud þier DEya, eñ ef þier deydid fyrir Andañ Holldsins Gyrndir, munud þier lifa.

Er þa vond Gyrnd Synd, þo hun sie ad eins i Aformi og komist eigi leingra?

Jꝏ, fyrir Gudi tekst Viljeñ fyrir Verkid. Matth. 5. 28. Hver hañ lijt: Konu til ad gyrnast heñar. etc

Kañ þa Madur ad brioota ꝏ heña Hꝏtt Bodord Guds øll med einberum Þaunkum og Gyrndum?

Jꝏ, þvi Guds Løgmꝏl er andlegt, og hver sem vill hinum Bodordunum hlijda, mꝏ ydugliga taka Vara ꝏ sijnu Hiarta, eftir þvi sem þessi seinustu Bodordiñ ꝏ skilia, þvi þau eru so sem Lykill ad øllu Løgmꝏlinu (kieña ad skylia allt Løgmꝏlid.)

Er þa øll Fysn og Gyrnd Synd?

Saklaus Gyrnd er su sem Sꝏliñ hefur til þess sem Lijkamiñ þarf med, so sem Lyst til ad eta, drecka, sofa, og hræra sig, og aňarra soddañ Hluta; Su Gyrnd var med Mañinum i Sakleysisins Standi, og

og ad þvi leiti er hun eigi Syndsamleg.

Eñ framkoma þar þo eigi margfalldar Syndir af ſodd: añ nattturlegum Eſtirlaungunum?

Ju, ad viſſu, og velldur þvi ſu mñrætta Natturuñar Spilling, ſem vill komaſt i alla Hluti, og giora Eſtirlaungunina þa ſkickanlegu oſkickanlega, ohooflig og ſauruga, ef vier eige noogſamlega tokum Vara a oſs og mootſtrijdum heñe.

† Hverier eru þeir ſyndſamlegu Hlutir ſem Gyrndin feſtiſt meſt a?

Þad eru þeir Hlutir, 1.) Sem eiga ſkilldt vid Ohoof, Drambſemi og Vellyſtingar. 1. Pet. 2. 11. Halldid ydur fra HOldlegum Gyrndum, hveriar i giegn Saaluñi ſtrijda.

2.) Þeir Hlutir ſem odrum vidviſkia, hveria Gud hefur ei giefed mier, helldur mijnum Naunga, og maa eg þvi eigi miſuña honum þeirra, ſo ſem er, hans Egta Kviña, Þioon, Þioonuſtu-Kviña, eda nockud af ollu þvi ſem honum heyrer til.

† Giet eg þa med eingu mooti gyrnſt neitt an Oſundar og Oriettar af þvi Gotſi, ſem miñ Naunge a?

Ad viſſu: Oſka maa eg eftir Kaupmañs Voruñi fyrir Betaling, ſo ſem Abraham falade Akuriñ. 1. Moſ. 23. 4. Eñ ei maa eg gyrnaſt ad draga undir mig Gots mijns Naunga med Riettinda Yfirvarpi, Svikum eda Oſrijki; So ſem Achab agyrntiſt Nabots Vijngard, 1. Kong. 21. 2.

Hvad er nu gott bodid i Nijunda Bodordinu?

Ad vier tokum Vara a oſs fyrir vondum Hiartans Gyrndum, og ſtrijdum mooti þeim.

Hvad gott er ſkipad i Tijunda Bodordinu?

 Ad

Ad vier skulum ecki eitt sinn hafa hina minstu Gyrnd vonda i Hiartanu.

† Hvar til þienar þa þad Tijunda Bodord, sem utheimtir af oss Mønnunum eitt villdungis fullkomid Sakleysi, sem oss er þo omøguligt ad lata Gud hia oss finna?

Þetta Bodord synir: 1.) Guds fullkomna Riettlæti, sem hefur Riett til ad heimta þad, og ætelia fyrir þad, sem Madurinn, i Syndina fallinn, kann ecki af sijnum Kroftum ad frammkvæma.

2.) Synir þad, ad Gud er eigi Orsøk til þess ad Madurinn fiell i Syndina; Þvi hefde hann verid Orsøk til þess, þa hefdi hann alldreigi kunnad ad banna þessa illu Gyrnd, sem þar af leiddist.

3.) Synir þad, ad allir Menn, lijka þeir heiløgustu, eru reindar Syndarar, og faa ei med þeirra eigin Reitlæti stadist fyrir Gudi, þvi þo þeir fyrir Guds Naad feingi yfirunnid allar gioranligar Syndir og Gyrndir, þa er þo þessi Erfda Synd þeim Orsøk til ad audmijkia sig fyrir Gudi.

Hvad er stittsta Innihalld þessara Orda: Eg er Drottinn Gud þinn, sterkur Vandlætari etc.

Tvær Ordsakir sem skulu knija oss til ad hallda Guds Bodord, edur ad fordast þad vonda, og giora þad gooda.

Hver er fyrri Ordsøkin?

Guds riettferdug Reidi og Vandlæti, sem hootar ad straffa alla þverbrotna Yfirtrodslumenn.

Hver er sijdari Ordsøkin?

Guds Fodurleg Naad og Myskun, sem lofar ad giora gott þeim sem hallda hanns Bodord.

Hvad

Hvad er Yfirtrodsla, edur Synd?

Allt þad sem striidir a mooti Guds Bodordum, sem nijlega eru utmalud.

Hvad margslags er Syndin, almennilega ad seigia?

Tvennslags; Erfda Syndin (edur Uppruna Synd inn), og gioranlig Synd.

Hvad er þa Erfda Syndin?

Hun er Natturunnar Vanart, inngrooin Fordiorfun, og illar Tilhneigingar (sem hondlar um i Tijunda Bodordi).

Þvi kallast hun Arf Synd edur Erfda Synd?

Af þvi hun er oss medfædd, so sem eirn vondur Erfda Hluti, eptir vorn Fodur Adam.

Rom. 5. 12. Syndin er fyrir ein Mann komin i Heimin.

Psal. 51. 7. Sia þu, ut af SYndsamlegu SÆdi em eg GIetin, og i SYnd gat mig mijn Moodir.

Hvad er su gioranlega Syndin?

Allar vondar Hugsanir, Ord og Giordir, sem frammkoma, so sem illur Avoxtur af vondri Root Arf Syndarinnar.

Er þad þa eins lijka Synd ad lata ogiordt og forsooma þad sem gott er, eins og ad giora þad sem illt er?

Ja, vissulega.

Jac. 4. 17. Hann sem kann nockud GOtt ad giora, og GIorir þad ecki, þeim er þad SYnd.

Hvad margslags er su gioranlega Syndin sier i lagi?

Tvennslags, sem er, su Synd sem kiemur af Breiskleika, og su Synd sem kiemur af Illgyrni.

Hvad er Breiskleikans Synd?

Hun er, þa einn sann christinn Madur, er af Hiarta hatar allar Syndir, missier sig af Ja vi tsk u, Oad

giætni, Astriidu, edur einhveriu soddan; Enn strax, sem hann siina Synd sier, fyrir Typtan (Aminningu) Andans i Samvitskunni, ængrast hann af henni i Hiartanu, bidur Gud Fyrirgiefningar a henni, og kieppist framveigis ad betra sig.

Gal.6.1. Ef Madr verdr a nockurn Hatt af nockrum Breisk Yfirfallinn, þa leidrietted hann med hoogværum Anda. Jac.3.2. Aller vier Mioptum Margsalldlega.

Hvad er Illgyrnis Synd?

Þa Madur viisvitandi, viliandi og med Giedþocknan, giorir þad sem illt er, enn lætur ogiordt þad sem gott er, og helldur a framm i þvi illa.

1. Joh. 3. 8. 10. Hver Syndina Giorir, sa er af Dioflinum, þvi ad Dioful inn syndgadi af Upphafi; Þar til byrtist Guds Sonur, ad hann nidurbrioti Diofulsins Verk; Hver af Gudi er fæddr, sa giorir ei Synd, þvi hans Sæd bliifur hia honum, og hann getur eigi syndgast, þviad hann er af Gudi fæddur. Par af eru augloos Guds Børn, og Diofulsins Børn: Hver hann eigi giørir Riettviisina, sa er ecki af Gudi, og hver ei elskar sinn Broodur. Sia Joh. 8.34.2. Pet.3.34.4. Mos. 15. 30.

Riidur nockud a þvi, ad heckia þenna Mismun Breiskleikans Syndar, og Illgyrnis Syndarinnar?

Mikid riidur a þvi, þvi þad allra stærsta Andvaraleysi kiemur riett af þvi enu sama, ad Madur giorir eigi soddan Greinarmun; Þar af kann og ad orsakast naudsynialaus Angursemi

Hvernig kann Andvaraleysid ad orsakast af þvi?

Þad orsakast so af þvi, ad sa sem lifir i Illgyrnis-Syndum, huggar sig vid þad, ad allir Menn sieu Syndarar, eda sier sie eigi vandara enn odrum.

Er þad ecki satt, ad allir Menn sieu Syndarar?

Vijſt eru allir Syndarar, eñ þar ai er ſtoor Mis-
munur (ſem ædur er bwid ad ſona.)

Seig þu mier þañ Mismun eñ nu med ødrum Ord-
um, med þvi ſö mikid rijdur a þeſſu?

Þad ſkiſur ſo mikid ſem Noott og Dag: Þvi
Guds Born hafa ad ſoñu Synd Breiſkleikans,
ſiña til Syndariñar, hiaſt af heñi, verda þvert i
mooti þeirra Vilia yfirfalliñ af heñi, og leggia dag-
lega af meir og meir ſyndſamlegar Yfirſioonir og
Breſti, af hverium þau hafa ſaart Angur, ſo þau
gaanga þo eptir Andanum, kappkoſtandi ad verda
fullkomiñ i þvi ſem Gott er. Eñ Heimſins og Di-
øfulſins Born giøra Syndina, (ſetia ſig til ad ſynd-
ga) gledia ſig i heñi, og ſkiemta ſier vid hana. Ja,
þau ſyndga uppa Nadina, og gaanga eptir Holld-
inu, hvers vegna þau ſkulu deya.

Drijgir eitt Guds Barn alldrei neina Illgyrnis Synd?

Alldrei, þad gietur ecki med nockru mooti komiſt
heim vid þad Nadariñar Stand, ſem þad er i, og
þa Nyiu Fæding, ſo leingi ſem þad er ſtadfaſt i þvi;
Eñ falli þad med Aſetnings Synd fra þvi Stan-
di, þa er þad ecki Guds Barn leingur.

1. Joh. 3. 9. Hver af GUdi er FÆddur ſa GJorir ei
SYnd, þvi hañs Sæd blijfur hia hønum, og hañ gietur
eigi ſyndgaſt.

Þar nu Guds Børn hafa Eftirſiødvar af ſyndſamlegum
Yfirſioonum og Breſtum, kuña þær þa ei fordæma þau?

Alldeilis ecki. Hinar allra minſtu Syndir þeirra
væru ad ſonnu Fordæmingar verdar, enn þeirra
Samfielag med Chriſto frijar þau þar fra.

Rom. 8. 1. So er nu EIngiñ FOrdæming i þeim sem i CHristo JEsu eru, þeir sem eigi gaanga eptir Holdinu, helldur eptir Andanum.

Sakar þa Breiskleikans Synd alls eckert christiñ Mañ?

Jw, hun deyfir Aardina og hindrar þa Sonarlegu Diørfung Andans i þvi sem Madur aa ad hondla uñ vid Gud, og horfir miøg til þess, ad Madurinn falli fraa Gudi i Jllgyrnis Syndir.

Hvad giørir þa su Jllgyrnis Synd ad verkum?

Alla sijna Elskendur fordæmir hun, og giørir foraglegañ Adskilnad millum Guds og þeirra; Jaa, hun giørir þa Satan lijka, bædi þessa Heims og añars. 1. Joh. 3. 8. Hver SYndina GJørir sa er AF DJøflinum. 1. Cor. 6. 9. Vitid þier eigi, þad Ranglaatir munu eigi eignast Guds Rijki? Laatid eigi villa ydur: Hverki Fridlulijfis Meñ nie Bloot-Meñ Skurgoda, eigi Hoordooms Meñ nie Sælgiætingar, eigi helldur þeir sem Skøm drijgia med Karlmøñum, eigi Þioofar nie Agyrndar-Meñ, eigi Ofdryckiu-Meñ, eigi Hneixlarar nie Ræningiar, munu Guds Rijki erfa.

Er ein einasta Synd af þessum edur ødrum Jllgyrnis Syndum, noog til ad fordæma Mañiñ?

Jaa, þvi þo Madur drijgi eigi utañ eina edur adra vissa Synd, er hañ freistast af, eda fær Hentugleika til, þa synir þo su eina Synd, sem i honum drottnar, ad hañ er eñ þa ei umvendtur, og ad hañ i sijns Hiartans Grunni sie Guds Foragtari.

Jac. 2. 10. Þo ad einhver hielldi allt Løgmaalid, og brotlegur yrdi i einu, þa er hañ þegar alls þess sekur.

Er nockur Mismunur aa Jllgyrnis Syndunum?

Jaa, hiaa sumum drottna þær med Forherding og stooru Andvaraleysi, so sem hiaa Pharao; Eñ hiaa

sumum

kumum drottna þær aan Forherdingar, og drijgiast med Samvitskuñar Sturlan edur Mootmæli, so sem hiaa David, i hanns Breitni vid Uriam.

† Hver er su fremsta Trappa i Illgyrnis-Syndum?

Þegar saa sem i sijnu Hiarta hest verid aanægianlega sañfærdur uñ Sañleikañ, aan Þvijngunar og Tilloeckunar, mootþrooanlega og af Asetningi, neitar, hædir og offækir soddann Sañleika og Lærdoom uñ Guds Otta, og helldur fram i þessu ydrunarlaust. Þetta kallast Synd aa mooti Heilogum Anda, edur hanns Embætti, og fyrirgiefst ecki, Matth. 12. 31. Ebr. 6. 4. 5. 6.

† Er þa Myskun Guds og Forþienusta Christi eigi nogu kroftug til ad fyrirgiefa, lijka þessa Synd?

Hier skortir eigi aa Guds og Christi Sijdu, þvi hanns Naad og Forþienusta er i sialfri sier aanæglanleg, og yfirgnæfir allar Syndir; Helldur er Mañinum uñ þetta ad kienna, sem helldur fram til Æfiloka i hatursfullri Spottan og Offsookn þess Sañleika, er hann hefur aadur þeckt.

Kañ Madur og so ad giora sig Hluttakara i añarlegum Syndum, og so einig lijka i þeirra Straffi?

Jaa, og skiedur þad, þegar Mañi þykir vænt uñ þær, giefur Samþycki, Raad, Befalning, edur Tækifæri til þeirra, og hindrar þær ecki, edur straffar, ef hann getur.

3. B. Mos. 19. 17. Straffa þiñ Naunga, so þu berir eigi Skulld hañs vegna. Sia 1. Tim. 5. 22. Opinb. B. 18. 4.

Hveriar eru þær almeñilegustu stoor Syndir i mooti Guds Logmaali?

Þad eru Vantrw, Hræsni,Ærugyrnd, Agyrnd, Vellyst, Reidi og Oþolinnmædi.

Hverjar eru þær hellstu og stærstu Dygdir eftir Guds Lögmaali?

Þessar: Trw, Kiærleiki, Froomleiki, Audmykt, Anægianlegleiki, (Hoofsemi) Bindindi, Hoogværd, og Þolinnmædi, og umfram allt, gudrækilegt og hinneskt Sinnislag.

Hveriu hootar Gud þeim sem eigi hlijda hans Bodordum?

Ad hañ vill vitia þeirra Vondsku med Straffi.

† Skiedur þad alleina i þessum Heimi?

Ney, stundum fær sa Ogudlegi ad sonnu Enda med Skielfing, en oft luckast honum so vel Illyndiñ, ad hañ er kalladur sæll; Þo kiemur fram um sijdir hañs Straff i Helvijti og Kvolunum. Luc. 16. 23.

† Kiemur þad tijmanlega Straff alleinasta yfir sialfan hañ Ogudlega?

Ney, Gud straffar og so Illsku Forelldranna a Bornunum allt i Þridiu og Fioordu Ættkvisl.

Er þad riett ad straffa Soniñ fyrir Syndir Fodursins?

Jaa, þegar hann geingur i Footspor og Eftirdæmum sijns Fodurs, fram i somu Syndum, þvi añars rætist þad sem stendur

Ezech. 18. 19. 20. Sonuriñ skal ecki bera Fodursins Misgiørning, fyrir þad ad hañ giørdi vel og riettvijslega, og hañ hiellt og giørdi oll min Riettindi, þa skal hañ lifa.

Hversu margfalldt er almeñilegt Guds Straff?

Þrefalldt. 1.) Lijkamlegt, so sem: Strijd, Hallæri, Drepsoott, edur oñnur Ohamingia bædi a Landi og Lijdum.

2.) Andlegt, so sem Guds Reidi, og þad, ad hann burttekur

burttekur sinn Anda, og swiptir sinni Raad, yfirgief-ur i fraleitt Sinni og Forherdingar Doom.

3.) Er þad Eilifa, sem er: Fordæming til Hel-vijtis. Somuleidis eru einnig Þrefolld Laun fyrir þad Gooda; Lykamleg, Andleg, og Eilijf.

Hveriu goodu heitir Gud þar i moot þeim sem hallda hans Bodord?

Ad han vill giora Myskunsemi vid þa i Þusund Lidu.

Hvad skilst hier fyrir Myskunsemi?

Allt gott til Lijfs og Saalar, um Tijma og Eilijfd. 1. Tim. 4. 8. Gudrækninn er til allra Hluta nytsom, haf-andi þessa Lijfs Forirheit, og so hins eftirkomanda.

Hverium lofar Gud sijni Myskun?

Þeim sem han elska og hallda hans Bodord.

Elskar þa einginn Gud nema sa sem helldur hans Bodord?

Ney, Joh. 14. 21. Hver han hefur mijn Bodord og helldur þau, han er sa sem mig elskar.

Hvad er þad, ad Madur helldur Guds Bodord?

Þad er, ad einn Endurfæddur og til Raadartekinn christinn Madr hefur Guds Vilia alltiid fyrir Aug-um sier, og lagar sijnar Hugsanir, Ord og Giord-ir þar eftir, af einlægu Hiarta, med stadfostum A-setningi, ad læta sier i þvi framfara.

Joh. 14. 24. Hver han elskar mig, sa helldur mijn Ord. 1. Joh. 2 3. 4. 5. Þar af vitum vier, þad vier þeckium han, ef ad vier vardveitum hans Bodord. Hver ed segir: Eg þecki han, og helldur ecki hans Bodord, sa er Lijugari, og i þvilijkum er einginn Sannleikur. Enn hver hans Ord vardveitir, i þeim er sannarlega Guds Kiærleiki fullkominn. Matth. 28. 20. Kiennid þeim ad hallda allt hvad eg baud ydur, og siaid: Eg em med ydur alla Daga, allt til End

da Veralldar.

Gietur Madur þa halldid Guds Løgmaal edur Bodord?

Jaa, med þvi Madur elsk Gud riettilega, þa bædi maa hañ, og lijka kañ hañ ad hallda Guds Bodord med einlægu Giedi eftir Evangelii Anda, fyrir Kraft Christi, þo þad kūñi ecki ad ſkie eftir þvi ſem Løgmaalid i ſtrangaſta Mata utkrefur, og kañ Madurinn þeſs vegna eckert Gott fyrir ſlijkt ad forþiena, helldur beviſar hann þar med ſijna Trw og Kiærleikann. Joh. 14. 23. 1. Joh. 5. 3.

Kuñum vier þa ad forþiena Saaluhiaalpina med þvi ad hallda Løgmaalid?

Nei. 1.) Þvi vor Hlijdni er ein Skyllda edr ſkylldug Þioonuſta.

Luc. 17. 10. Nær bier hafid allt þad giørdt, hvad ydr var bodid, þa ſegid: Onijtir Þioonar erum vier, þvi hvad vier attum med Skylldu ad giøra, þad giørdum vier.

2.) Verdur Løgmaalid ecki halldid af Krafti vorrar Natturu, helldur af Guds Naadar Krafti, og er þad eigi vor Forþienuſta ſem Gud verkar i oſs.

Phil. 2. 13. Gud er hañ ſem i ydur verkar bædi Viliañ og Giørningiñ, eftir ſiñi Þocknan.

3.) Verdur Løgmaalid alldrei halldid ſo fullkomlega, ad Hlijdni Andans, þo hann ſie viſt reidubwinn, ſie eigi blondud med Breiſkleika Holldſins, ſamt ælijtur Gud og launar i Naad ſiñi, fyrir Chriſti Skulld, vora Hlijdni, þo hun ſie Ofullkominn.

Pſal. 130. 3. Ef ad þu Drottiñ villt tilreikna Syndirnar, Drottiñ, hver maa þad ſtandaſt?

Gietur Madur ecki eins og Poſtuliñ komiſt ſo langt (i Hlijdni Løgmaalſins) ad hañ ſie ſier ſiaalfum eigi medvitandi

andi nockra Synda, sem hañ hafi af Asetningi driigt, eftir þad hañ hefur giørdt Idran?

Iu, þvi Postuliñ var liika ein breisk Manneskia; Enn þa Madur er nu so langt komiñ (i þvi Gooda, sem hann var) er Madur þo ecki þar fyrir riettlæt-ur fyrir Gudi.

Þvi ecki?

Vegna þess, ad Løgmalid er andlegt, enn Gud, sem oss dæmir, sier eftir Hugrenningum og Gyrnd-um, me'r enn allir Menn, grandgiæfilega; Ia, framar enn vier siælfir kunnum ad skygnast i vorn syndumspillta Hiartans-Grunn, og þess vegna er su utvortis Sidsemi og Riettlæti (sem kann ad finn-ast jafnvel hiaa Heidingium), ecki Uppfylling Løg-malsins.

† Er þa eingrar Fullkomnunar ad vænta i þessu Liifi?

Eingiñ er so fullkomiñ ad Syndinn wtrijmist all-dungis frai honum, edur alldungis þrioti þad Striid Hollds ins og Andans, og eckert aafætt finn-ist framar. Þo kallast, og er, eirn Christinn Mad-ur fullkominn, i Tilliti til:

1.) Hans Riettlætingar fyrir Christum, hver ed fullkomlega hefur i burttekid alla hans Synd, og fullkomlega iklædt hann øllu siinu eigiñ Riettlæti.

2.) I Tilliti til hans Helgunar; Eñ þa merkir ecki þetta Ord (Fullkominn) syndlausann Fullkomleg-leika eftir Løgmalinu, helldur alls Hiartalagsins einlæga Trwfesti og Ræ dvendni.

3.) I Tilliti til añarra breiskari og ofullkomnari, eftir þeirra Alldurs Maata i Christo, Ph. 3. 12. 15.

15. Col. 1. 28. Matth. 5. 48. 2. Cor. 7. 1.

Þegar vier nu leggium Ástundan a ad hallda Guds Bodord, hvad giörum vier þa?

Vier giörum Goodverkinn.

Hver eru þau riettu Goodverk?

Eigi alleinasta utvortis Gudræknis Athafnir, Riettlætis og Kiærleikans Verk, helldur og so innvortis, þær heilögu og goodu Hræringar, sem Guds Andi verkar i oss endurfæddum Guds Börnum eftir Reglum Lögmaalsins, ecki þo af þvi, ad Lögmaalid þvijngi þau til þess, helldur kiemur þad af þvi, ad Trwinn og Naad Guds (sem þau þiggia) helldur þeim siaalfviliuglega til þessa, ad verda meigi til Dijrdar Gudi, enn Gagns Naaunganum.

Gal. 5. 22. Avörtur Andans er Kiærleiki, Fögnudur, Fridur, Polinmædi, Blijdleiki, Goodgyrni, Trw, Hoogværd, Hreinlijfi.

† Eru þa Bænir, Ölmusur, og soddañ Athafnir Heidingiaña og þeirra Oendurfæddu Christnu lijka eiñig Goodverk?

Ecki eru þau fyrir Gudi sañarlega good, þvi hvad sem eigi framkiemur af Trwñi, þad er og so Synd.

Er þad olldungis naudsynlegt ad giöra sañarleg Goodverk?

Ia, þad er ad vijsu naudsynlegt fyrir alla þa, sem vilia verda saaluhoolpnir: þvi þad er eitt af þvi, til hvers Jesus hefr oss endurleyst, þad framkiemr af Trwariñar Naatturu, og þar med audsynist suñija Hlijdni.

Ebr. 12. 14. Eftirfilgid Fridnum vid hvern Mañ, og HElguniñi, an hverrar þad einginn kañ DRottiñ ad sia.

Ekkeru þa Goodverkiñ naudſynleg ſo ſem ein verkandi.
Orſok til ad giøra oſs riettlæta og ſaluhoolpna?
Nei, þar til duga vor beſtu Verk alldeilis eckert, ſem fyrr er ſagt. Phil. 3. 6. 7. (Eg var) eftir Vandlætinguñi Offsoknari Safnadarins, verandi(ſkalſt) Eftir Rjettlætinu i Løgmaalenu OStraffanlegur. Eñ hvad miñ Aviñingur var, þad heñ eg Chriſti vegna fyrir Skada reiknad.
Fyrir hvad verdr Madur þa riettlaatur og ſaluhoolpin?
Alleinaſta fyrir Trwna, ſem tekur ad ſier Guds Naad i Chriſto. Rom. 3. 28. So hølldum vier nu þad Madurin verdi Rjettlaatur aan Løgmaalſins Verka, fyrir Trwna alleina.
Er þa Trwiñ ſo mikils verd i vorum Chriſtiñdoomi?
Jaa, hun er þad allra dijrmætaſta, þvi aan heñar er omøgulegt Gudi ad þocknaſt. Ebr. 11. 6.
Hvar fiñ eg þa i mijnum Catechiſmo frekari Uppfrædingum Trwna?
J þeim odrum Partinum, ſem høndlar uñ vorrar chriſtilegrar Trwar Høfudgreinir.

Saa Aññar Parturiñ.

Verdur Madur ſaluhoolpiñ fyrir þad, þo þañ kuñi Trwargreinirnar?
Nei, þvi Dioſulliñ þeckir þær lijka. Jac. 2. 19.
Hver Miſmunur er millum Trwar Høfudgreinaña og ſialfrar Trwariñar?
Trwariñar Høfudgreinir eru utvortis fyrir Mañinum ſa Sañleiki, ſem hañ ſkal trwa og medtaka fyrir Sañindi. Eñ Trwiñ ſialf er iñvortis i Mañinum þad Trauſt og Tileinkan, med hveriu hañ tekr ad ſier øll þau Sañindi, ſem inni eru falinn i Trwariñar

atriñar Høfudgreinum.

Hvar um̃ høndla Trwarikar Hefudgreinir?

Um̃ Guds Veru, Vilia og Verk.

Er þa ein̄ Gud til?

Jaa, vissulega.

Hvad giefur þier vissu um̃ þad, hvert Gud er til, med þvi þu sier han̄ ecki?

Vijst kan̄ eg ad siaa han̄; Þo þad sie eigi med likamlegum Augum, þa sie eg han̄ samt i Huga mijnum, i minni eigin̄ Samvitsku, a Skopunarverki allrar Veralldar, og i Liooſi heilagrar Ritningar.

† Hvernig fræda þesser Hlutir þig þar um̃, ad þar sie ein̄ Gud til?

1.) Samvitskann, sem er Doomstooll Guds i Hiartanu, kien̄ir mier þad med heimuglegum Otta, þa eg giori þad sem illt er, enn med nockurskonar Yndi og Hugfroo, þa eg giori þad sem gott er.

Rom. 2. 15. Peir (Heidnu) bevijsa, þad Lagmaalsins Verk sieu skrifud i þEirra HJörtum, MEd þVi þEirra SAmvitska SJaalf BEr þEim VJtni, og þar med þeir þAnkar sem sijn a milli munu aaklaga sig, edur afsaka in̄byrdis.

2.) Skopunarverk alls Heimsins og han̄s Vidhalld, vitnar um̃ þad sama daglega fyrir mier.

Rom. 1. 19, 20. Men̄ vita, ad Gud er til, þad er þeim OPin̄bert, þViad GUdHEfur þEim þad OPin̄berad: MEd þVi ad GUds OSynilegir HLutir sieast, þad er han̄s eylijfur Krafti og Guddoomi, þEgar MEn̄ GJæta þar ad, a VErkunum, sem ad er, a Veralldaren̄ar Skopun, so ad þeir hafa einga Afsøkun.

3.) Su heilaga Ritning talar liooslegar hier um̃, og heilagur Andi innsiglar þann Sannleik, fyrir

Ordid, i Hiortum þeirra triwudu.

Joh. 1. 18. Einginn hefur nockurn Tijma Gud sienann, sa Eingietni SOnurinn, sem er i Fodursins Skauti, HAnn HEfur oss þEtta kúngiort.

Er þa su nættursega þecking, sem einn Heidingi kann ad hafa umm Gud af Skynsemi sinni, Samvitskunni, og Skøpunar-Verki Heimsins, ecki noog til Sæluhialpar?

Nei, þvi hun veit alls eckert af Christo og Guds Nad i honum, þvi Holld og Blood birtir þad eigi, Matth. 16. 17. Þo kann hun ad sijna Veg til ad leita framar eftir ad þeckia Gud; og þad giører hun, ad þeir sem henni vilia eigi sæta, hafa einga Afsøkun a Doomsins Deigi.

Hvad er Gud?

Hann er ein andleg, oendannleg og oransakanleg (omælanleg) Vera, sem er almattug, alvís, allstadar nálæg, good, heilog, myskunsom, Sannleiks-full og riettlaat.

Hefur þa Gud hverki Lijkama nie Mind, med þvi hann er andleg Vera?

Nei, þvi (einn) Andi hefur hverki Holld nie Bein. Luc. 24, 39.

† Þvi talar Ritningin þa umm Guds Augu, hans Hendur, elligar adra Limu?

J þvi hagar sier Andi Guds eftir mannligum Skilningi, og meinar fyrir þessa Limu Verkanir og Eiginnlegleika Guds; So sem fyrir Augunn hans Vijsdoom; fyrir Hendurnar hanns Kraft, etc.

A hvad minnir mig Guds andlega Vera?

A þad, ad Gud, sem er einn Andi, hann a i Anda og Sannleika ad tilbidiast. Joh. 4. 24.

Hvad skilur þu fyrir þa Guds Eiginlegleika, sem hier voru fyrir framan upptaldir?

Hans Almætti er, ad hann giete alla Hluti giordt; Alvitska, ad hann sier og þeckir alla Hluti; Allstadar Nálægd, ad hann er hvergi inniluktur, nie ytibirgdr, helldur allstadar nálægur; Giædska, ad eckert er illt i honum, og ad hann vill oss hid besta; Myskunsemi, ad hann aumkast yfir Synd vora; Heilagleiki, ad oll Synd er laangt fra honum; Sannleiki, ad hann kan hverki ad liuga nie svijkia; Og Riettlæti, ad hann vill straffa þad vonda, enn umbuna þad gooda.

Hvad gietur Madur tekid sier til Aminningar af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Madur a ad bligdast fyrir hanns allstadar Nálægd og Alvitsku; Eftirfilgia hans Heilagleika; láta sier gaanga til Hiarta hanns Giædsku og Myskunsemi; treysta uppa hanns Almætti og Sannleika; og láta hanns Riettlætis Ihugun hallda sier frá ollu vondu.

Hvada Huggun gietur Madur tekid sier af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Þar af hofum vier stoora Huggun, ad Gud, eftir sinni allstadar Nálægd og Alvitsku, sier vora Neud; getur hiálpad oss, af þvi hann er almáttugur; og vill þad giora, þvi hann er myskunsamur og goodur; og med þvi, hann er sannordur og riettlátur, er þad vist ad hann giorir þad, þegar vier i Troonni hiartanlega leitum til hanns.

Hversu margir Gudir eru til?

Ecki utann einasti einn Gud.

5. B. Mos. 6. 4. Heyr þu Israel Drottinn Gud vor er Einn Einungis DRottinn.

Hvernig hefur su Guddomlega Vera opinberad sig i Ritningarinnar Ordum?

So sem ein einasta Vera, Fadir, Sonur, og heilagur Andi, hverier þo allir eru eitt, og kallast su heilaga Þrenning (Þrij-Eining).

1. Joh. 5. 6. Þrijr eru sem Vitnisburdinn giefa a Himni, FAdirinn, ORdid og HEilagur ANdi, og þeir þrijr eru EItt. Matth. 3. 16. 17. Cap. 28. 19. 2. Cor. 13. 13.

Kunnum vier med vorri Skinsemi ad skilia ad Gud sie einn, og þo einnig Þrenn ur?

Nei, þvi þo þad sie eigi i mooti vorri Skinsemi, gengur þad þo laangt yfir hana; þar fyrir er þad ein Hofud-Grein-Truarinnar, enn ecki Skinseminnar, og Gud væri eigi Gud, ef vor Skinsemi giæti skilid ad ollu, hvernig hann væri.

† Eru þa þau Ord; Gud Fadir, Sonur, og Heilagur Andi, einasta þriu adgreind Nøfn, edur Eiginlegleikar i Gudi, og ecki neitt annad?

Ad vissu er þad meir, enn einber Adgreining Nafnanna edur Eiginnlegleikanna, þvi sierhverri Persoonunni leggst nockud þad til sierdeilislega, sem eigi kiemur odrum vid.

† Hvar i er þessi Adgreining innifalin?

Ecki i Verunni sem adur er sagt, helldur i vissum Persoonulegum innvortis Verkum, sem koma hverri einni Persoonu vid ut af fyrir sig; sem er: Fadirinn, sem er af eingum, gietur Soninn fra Eylijfd; Sonurinn verdur gietinn af Fodurnum; og heilagur Andi framgeingur af þeim badum. Allt

þetta eru diwpsettir Trwarinnar Leyndardoomar, sem vor Skynsemi e gi fær rañsakad. Sia Psal. 2. 7. Joh. 15. 26. Rom. 8. 9.

Er Fadiriñ elldri edur ypparlegri eñ Sonuriñ, og Sonuriñ elldri edur ypparlegri eñ heilagur Andi?

Nei, þeir þrijr eru eitt: og þess vegna er eingiñn þeirra i Veru og Tign, ædri nie œdri, helldur enn annar, helldur eru þeir fullkomlega jafnir.

Hvad fyrir Verk eru þad þaur, sem tileinkast sierdeilislega hverium fyrir sig?

Fodurnum tileinkast Skopuniñ, Syninum Endurlausniñ, og heilogum Anda Helguniñ; þo eru þeir allir samverkandi þar i, og eingiñ af þeim er utilukturi þeim Verkum sem vidvijkia Heiminum.

Hvar er talad i Frædunum um Skopuñina?

J Fyrstu Greiniñi.

Ut af Fyrstu Grein Trwarjatningariñnar.

Hvad er ad skopa?

Þad er ad giora eitthvad af eingu edur ohentugu Efni. Ebr. 11: 3. Fyrir Trwna undirstondum vier Heimiñ giordañ vera fyrir Guds Ord, og allt þad hvad synilegt er, er ORdid AF EIngu.

Hvad hefur Gud skapad?

Himin og Jord og allt þad sem þar er inni, so sem Sool, Tungl, Stiornr, Planetur, Hofudskiepnur, Dijr, Fugla, Fiska, Orma, og Otal Fiolda af odrum Hlutum, sem þiena til Guds Dirdar, eñ oss til Nytsemdar, þott vier ei þeckium þad allt. 1. Mos. 1.

Var Gud marga Daga ad skapa Heimiñ?

J Sex Daga, og a þeim siotta skoop hañ Mañiñ.

inn.

Helldur Gud þeim Hlutum eñ nu vid Magt sem hañ skoop i Ondverdu?

Jaa vissulega. Ebr. 1.3. Hañ BEr Alla Hluti med sijnu kroftuga Ordi. Ps. 104. 27. 30.

Til hvers eiga þessi Sañindi ad uppvæka þig?

Til þess ad dijrka Gud i ollum Hlutum, og fornfæra sialfann mig honum, med ollum Hlutum sem af honum eru, og fyrir hañ vidhalldast og standast. 1. Cor. 10. 31.

Er þad þa Gud alleina sem vidhelldur ollum Mønum, og forsorgar þa?

Jaa, sierdeilis medtaka Mennirnir af Guds Hendi oll sijn Uppheldis Medol, hvert sem þad er Matur edur Dryckur, Klædi edur Skiædi, etc.

† Eñ gieta ecki þeir Rijku sialfir veitt sier Uppheldi og forsvarad sig?

Nei, ecki eitt Augnablik, þvi þeir hafa eckert utañaf Hendi Guds, sem giefr og tekr burt þa hañ vill; Und ir hanns Vilia og Blessan er þad allt samañ komid. 1. Cor. 3. 7. So er nu hvørki sa nockud sem plantar, nie hiñ sem vokvar, helldur Gud sa sem Frivoxtunina giefur.

Vidhelldur Gud lijka Ogudlegum Mønum?

Jaa, þvi hañ lætur sijna Sool uppreña yfir vonda og gooda, og lætur rigna yfir riettlaata og ranglaata Matth. 5. 45.

Fyrir hverium ber Gud hellst Umhyggiu?

Fyrir sijnum trwudum Bornum.

1. Pet. 3. 12. Augu Drottins lijta til þeirra RJEtlaata.

† Styrir þa og vidhelldur Guds Forsioon ollum Hlutum odrum i heilum Heiminum?

Jaa. Post. Giorn. B. 17. 28. Þviad vier lifum,

 Hrærunst,

hrærunst, og erum J HDnum.

† Stioornar Forsioon Guds Mañunum lijka i þeirra Syndum?

Guds Forsioon stioornar eingum til ad syndga, þvi þad giorir þeirra eiginn vondur Vilie, þvert a moti Guds Vilia: Enn Gud umlijdur, ad þeir syndgi, hann setur þeirra Syndum Takmerk, og stioornar so med sijnum Vijsdoomi, Afdrifum Maalefnaña, ad allir Hlutir verda ad þiena þeim til gooda sem hann elska. Rom. 8. 28. og þetta sia um vier a Dæmi Josephs.

Eru Guds Skiepnur eda skapadir Hlutir margslags?

Yfir Hofud tvennslags, synilegar og osynilegar.

Hveriar eru þær veglegustu osynilegu Skiepnur?

Einglarnir, og merkir þetta Nafn Sendiboda og þar fyrir verdr þad lijka tillagt Christo þeim oskapada Eingli, sem sendur er af sijnum Fodur, og opinnberadist oft so i Gamla Testamentinu Sia 1. Mos. 22. 11. 2. Mos. 3. 2.

Hvad margslags eru Einglarnir?

Tveñslags, goodir Einglar, sem eiginlega eiga þetta Nafn; og vondir Einglar, sem annars eru kalladir Dioflar.

† Hvad eru þeir goodu Einglar?

Þeir eru heilagir, vijsir fliootir og oflugir Andar, sem ætıd lofa Gud, og giora þad hañ þeim befalar, og þioona sierdeilis þeim trwudu Ebr. 1. 14.

† Hvad eru þeir vondu Einglar edur Dioflarnir?

Þeir voru i Ondverdu af sama Tage sem þeir goodu, eñ eru fyrir Dramb og Ohlijdni fra Gudi fall-

nir

nir, og eru ordnir bædi Guds og Manna orgustu Ovinir, hverra Hijbijli ad er Helviti.

1. Pet. 2. 4. Gud hefur eigi hyrmt Englunum, þeim sem Syndgudust, helldur hefur Steipt þeim med Hleckium Myrkraña til Helvijtis, og yfirgiefid þa, þad þeir til Doomsins varðveittust.

Hveriar eru þær helldstu Skiepnur medal þeirra sýnilegu Skiepnaña?

Mennirnir.

Hvad er Maduriñ?

Ein miøg vegleg Guds Skiepna, og einn Herra yfir øllum ødrum Dijrum.

Eru margir verulegir Partar eiñrar Mañeskiu?

Tveir, sem er, Saal og Lijkami.

Hvad er Saal Mañsins?

Hun er eiñ osýnilegur og odaudlegur Andi, sem er ad skilianlegum Kroftum giædður, sierdeilis med Mann-Vitinu til ad skilia, og Vilianum ad utvelia, edur hafna.

Hvad er Lijkami eiñrar Mañeskiu?

Saalariñar Hws og Hijbijli, samsettur med ad-skilianlegum Limum, utbwinn med sijnum Skilningarvitum, sem eru: Heyrniñ, Siooniñ, Smeckurinn, Ilmaninn og Tilfinninginn.

† Hvert er veglegra Saaliñ edur Lijkamiñ?

Saalinn er miklu veglegri eñ Lijkamiñ, þui hun er eiñ odaudlegur Andi, og kann ad hafa Samkvæmi med Gudi; hun stioornar Lijkamanum, og hvert sem hun fer, þangad fer Lijkaminn um sijdir hvert sem er til Himnarijkis edur Helviitis.

Hversu marga Meñ skapadi Gud i Ondverdu?

Einn Karlmann af Jardar-Leiri, er nefndist Adam, og eina Kvinnu af Adams Rifbeini, þa hann svaf, sem kalladist Eva. 1. Mos. 2. 7. 22.

Stoodst þa eins a fyrir þeim fyrstu Mønum þa þeir voru fyrst skapadir, sem nu fyrir oss Nidium þeirra?

Ney, þeirra Stand var langtum farsælla.

Er þa Mañsins Stand margfalldt?

Fersalldt, sï mer; 1.) Sakleysisins Stand. 2.) Syndarinnar Stand. 3.) Nadariñar Stand. 4.) Dijrdarinnar Stand, fyrir þa sem sæluhoolpnir verd - enn Fordæmingarinnar Stand fyrir þa sem fortapast.

Hvad er Sakleysisins Stand?

Þa Madurinñ var i hiñi ædstu Farsælld, an Synda og Mootlætis, skapadur riett eftir Guds Mynd. 1. B. Mos. 1. 27. Gud skapadi Mañiñ Eftir SJñi MJnd, eftir Guds MJnd skapadi hañ hañ, og hañ skapadi þau Karlmañ og Kviñu.

Hvad var þessi Guds Mynd i Mañinum?

Yfir Hofud: Ein Lijking og Sinnislágsins Samhlioodan vid Gud sialfann: Eñ sierilagi var hun Lioos Guddoomlegrar Vitsku i Skilningiunum, sem þeckti Gud riettilega, og allt þad sem hañ hafdi skapad: Ein oflug Elska i Vilianum, sem hiellt sier fast vid Gud; Eftirlanganirnar og Sinnisins Tilhneigingar voru i heilogu lagi, Lijkaminn med sijnum Limum brwkadist þa og riettilega: Og þar fyrir var lijka i Samvitskunni eitt Fridar og Fagnadarfullt Himnarijki.

† Var Madurinñ þessa Guds Mynd ei sierdeilis i Saluñi?

Ad viisu, þo hafdi Lijkaminn þar af og so stoor Giædi, sem var: Fullkominn Heilbrygdi, Odaudleiki og Yfirdrottnan yfir øllum Skiepnum: Hañs Heimili var hin veglega Paradijs, sa lystilegi og Avaxtarsami Alldingardur.

Er nu einʒiñ Madur framar i þessu Sakleysis Standi?

Ney, þvi midur! Þad kieñir Reynslañ, ad Adam, og med honum øll hanns Børn, eru falliñ ur Sakleysisins Standi i Syndarinnar Stand.

Speck. B. 2. 23. 24. Gud skapadi Mañiñ til eiliifs Liifs og giørdi hañ ad einu Bilæti, og ad hañ skylldi vera liikur þvi sem hañ er. Eñ FYrir DJøfulsins OFund er DAudiñ komiñ i Heimiñ.

† Hverning skiedi Fall vorra fyrstu Forelldra?

Þau lietu Slægd Diøfulsins tæla sig til ad eta af Skilnings-Trisins Avexti, hvert ed var þad eina, sta sem Gud hafdi þeim streingilega bannad.

† Var þa sw Synd so hræskalega stoor?

Jaa vissulega; Þvi hun var innifaliñ eigi alleinasta i þeirri utvortis Nautn af Eplinu, helldur sierdeilis i þvi, ad þeirra Hiørtu mootviliuglega viku fraa Gudi til siaalfra þeirra, Heimsins, og Guds-Ovinar Diøfulsins; Og þad þa þau voru so aa sig komiñ, ad Guds Mynd gaf þeim fullkominn Kraft ad standa aa mooti øllu Illu.

† Hvad hlaust þa af þessu Syndafalli?

Allt Illt; Guds Mynd tapadist, enn Diøfulsins herfilegasta Liiking og Yfirraad komu i Stadiñ m; Forðiørfun bædi Saalar og Liikama; Þad er i stuttu Maali: Daudiñ, saa andlegi, liikamlegi, og eiliſi.

1. B. Mos. 2. 17. Á hverium Degi sem þu etur af þvi, þa skalltu Dauda deya.

† Hverju hefur þa Syndin sierdeilis utleikid Mañsins Sálu?

1.) Hun hefur blindad Skilningin̄, sem er ordin̄ ad hálfu leiti blindur i þeim Hlutum sem Manninum vidviikia, og sioonlaus i þvi sem Gudi vidviikur: Ja, alfws til allrar Villu og ranngra Dooma, um̄ þad sem Gudi tilheyrir.

2.) Hun hefur svipt Viliann sijnum Heilagleik, og giordt hann Haturs fullann vid Gud.

3.) Hun hefur fordiarfad Tilhneigingarnar og Sinisins Hræringar, og þar med einig Frid Samvitskun̄ar. Rom. 8. 7. Holldlega ad vera sin̄adur er Fiandskapur i giegn Gudi. Eph. 4. 18. 1. Cor. 2. 14.

† Hvernig hefur Syndin̄ sier i Lagi utleikid Mañsins Lijkama?

Hun hefur giordt hann syndugann, naudlijdandi, forgeingilegann, daudlegann, og oteliandi Meinsemdum undirorpinn.

† Hefur sa fallni Madur þa i sijnu náttúrlegu Standi ekkert Sialfrædi til þess gooda?

Ekki til þess andlega Gooda, þvi þad er honum alldungis a mooti: Enn Sialfrædi hefur hañ til goodra Hluta, þeirra sem Nátturuñi vidviikia, og utvortis goodra Idkana, so sem ad lesa og syngia, og ferdast til Kyrkiu.

Er þa Guds Mynd soleidis burtnumin̄ og toynd vegna Syndariñar?

Ja.

Faaum vier hana alldrei meir?

Ju, Guds Børn, er endurfædast og endurnijast til þessarar Myndar, faa hana aftur, þo hun sie eigi fullkomin hier i Heimi, eñ at Himnum munu þau hana olldungis fullkomna aa sier bera.

Hvert eru allir Meñ ordnir Hluttakendur i þessu fyrsta Syndafalli?

Jw, vissulega. Rom. 5. 12. Syndiñ er fyrir eiñ Mañ komiñ i Heimiñ, og Daudiñ fyrir Syndina, og so hefur Daudiñ til Allra Maña sier iñþreingt, af þvi ad allir hafa syndgad.

Af hverium er nu Syndiñ og allt þad Illa iñkomid i Heimiñ?

Af Diøflinum, og af þvi Madurinn misbrwkadi sinn Frijvilia.

Er Gud þa ecki Ordsok til Syndariñar?

Nei; ad hugsa þad, edur tala, være Lijgi-full Gudlǿstun. Sir. 15. 12. Þu þarft ecki ad segia: Hañ eg rangt kient, so hefur hañ svikid mig, þvi hañ Þarf Einkis Gudrækins vid.

Gat Gud þa ecki hindrad Syndafallid?

Ecki nema hann hefdi svipt Menniña þeirra Frijvilia, og at mooti sijnum alvijsa Asetningi umbreitt þeim soleidis i adrar Skiepnur, hveriar ecki gætu sijnt nockur Hlijdnis Merki.

Hvad hafa Meñ forþienad med Synd sijns Frijvilia?

Guds Reidi og Oblijdu, tijmannlegann Dauda, og eilijfa Fordæming.

Eiga þa allir, sem at fraiñ hallda i þeirra Synda Standi, og ecki nattuurlegri Spillingu, ad lijda soddañ Straff eilijflega?

Ja. Joh. 3. 3. Neema so sie, ad Nockur verdi ad Nyu fæddur, hañ kañ eigi ad siaa Guds Rijki.

Will Gud þa læta Meñina tortijnast so eilijflega ?

Ney, hañ hefur af sinni Myskunarriku Elsku ætlaktad ad taka þa aftur til Nædar, og koma þeim ur Syndariñar Standi i Stand Nædarinnar.

Joh. 3. 16. So Elskadi GUd HEimiñ, ad hañ gaf ut siñ eingietiñ Son til þess, ad allir þeir sem a hañ trwa, fyrirfarist eigi, helldur ad þeir hafi Eilijft Lijf.

1. Tim. 2. 4. GUd VIll ad ALLir Meñ verdi SAluhoolpnir, og til Vidurkieñingar Sañleikans komist.

Hvad er Nædariñar Stand?

Ein Sæluhiælpleg Sameining og Forlijkun vid Gud, sem, fyrir Christi Sakir, endurfædir med sijnum Anda þa syndugu Sælu, fyrirgiefur heñi heñar Syndir, iklædir hana Christi Riettlæti; frijar hana fra Syndariñar og Satans Snorum, og daglega endurnijar hana til Lijkingar siñar Myndar aftur. Eph. 2. 4. 6. Gud sa audugur er af Myskun, fyrir sijna miklu Elsku, med hverri hañ elskadi oss, þa vier vorum daudir i Syndunum, hefur hañ GJordt oss lifandi i Christo, (hvigad af Nædiñi erud þier hiælplegir vordnir,) og hefur UPpvakid oss med honum, og SEtt oss med honum i himneskt ATharfi i Christo JEsu.

Hver hefur þa utvegad Mönnunum Guds Nad, so ad þeir mættu aftur fa Uppreisn af Fallinu, og komast aftur i eitt Sæluhiælplegt Stand?

Þad hefur alleina Guds eigiñ Sonur JEsus Christur giort, hver strax eftir Syndafallid var fyrirheitiñ, og i Uppfyllingu Tijmans sendur ollum Heimi til Sæluhiælpar og Uppreisnar af Fallinu.

Rom. 5. 17. Þvi ef Daudiñ rijkti vegna eiñar Syndar fyrir eiñ, miklu meir muñu þeir, sem odlast Nædariñar og Gafuñar ofirfliotañlega Nægd til Riettlætisins, RIkia i Lijf-

Lijfinu fyrir þañ eina Jesum Christum. 1. Mos. 3. 15.

Hvar læri eg þa nakvæmara ad þeckia og elska þeña dijrmæta Endurlausnara Jesum Christum?

J Añari Greininni, sem hondlar um Endurlausnina.

Ut af Añari Grein Trwarjaatningariñar.

Hvad er Jñihalld Añarar Greinariñar.

Þecking og Lærdoomur um tvær Naatturur þeirrar einu Persoonu Christi, um hanns þrefallda Embætti, tvefallda Stand, og sierdeilis þa dyrmætu Endurlausn vora fyrir hann.

Rijdur mióg mikid aa þvi ad þeckia Christum?

Jaa, Þviad þar er eckert añad Nafn giefid Meñunum i hveriu oss biriar saalu-hoolpnum ad verda. Gb. P. 4. 12. Og þad er EYlijft LJf, ad þeir ÞEcki þig alleina eiñ sañañ Gud, og þañ þu sendir JEsum Christum. Joh. 17, 3. 1. Joh. 5. 11. 12. Gud hefr giefid oss eilijft Lijf, og þetta LYf er i hañs SYni, hver sem Guds Son hefr, saa hefur Lijfid, hver hañ hefr eigi Guds Son, saa hefur eigi Lijfid.

Hver er JEsus Christus?

Guds og Mariu Sonur, sañur Gud og Madur.

Er þa Christur tvær Persoonur?

Ney, 1. Tim. 2. 5. Þar er eiñ Gud, og EJñ MEdalgaangari milli Guds og Maña, sem er sa Madur Christus Jesus. Enn i þeirri einu Guddoomlegu Persoonu Christi eru tvær Naatturur, naakvæmlega sameinadar, sem er su Guddoomlega og Mañdoomlega Naattura.

Hafa þessar tvær Naatturur ætijd verid sameinadar i Christo?

Ney

Ney, þa Guddoomlegu Nattturu hefur hann af Fodurnum fraa Eilijfd. Ps. 2. 7. Þu ert miñ Son, i Daag fæddi eg þig. Enn þa Mañdoomlegu hefur hann uppaa sig tekid af sinni Moodur Maria.

Gal. 4. 4. Þa Uppfylling Tijmans var komiñ utsendi Gud siñ Son Fædðañ af Kviñu, og Lögmaalinu undirorpiñ.

Hvar af bevijsar þu ad Christi sie eiñ sañr verulegr Gud?

Þad bevijsast, af hañs eilijfri, Fæding af Fodurnum, og af hañs Guddoomlegum Eigiñlegleikum og Verkum. Þar ad auk vitnar Ritningiñ um þad med liosum Ordum, sierdeilis:

1. Joh. 5. 20. Vier erum i hinum sañarlega hañs Syni JEsu Christo, þessi er Sañur GUd og eilijft Lijf.

Gietur þu eñ framar bevijsad, ad Christus sie Gud og Madur i eiñi Persoonu?

Jaa. Joh. 1. 14. ORdid vard HOlld og bygdi mz oss. Rom. 9. 5. Hverra Fedur eru og þeir, sem Christur er ut af komiñ eftir HOlldinu, sa sem ad er GUd yfir öllum Hlutum blessadur ad eilijfu.

Hvers vegna vard Guds Sonur ad vera sañur Madur?

So ad hañ kyñi vegna vor Mañanna, ad smacka Daudans Beiskiu, i vorri daudlegri Natturu.

Hvers vegna vard hañ þar med ad vera sañur Gud?

So ad hanns Daudi og Fornfæringar Blood, kynni ad hafa oendanlegañ Kraft til ad fridþægia.

† Er JEsus af Nazareth sa sañi Messias og fyrirheitni Heimsins Endurlausnari?

Jaa, þvi öll þau Kienitekn sem Ritningiñ leidir til um þann sanna Messiam, fiñnast hiaa JEsu af Nazareth. Hañ er fæddur af Juda Ættkvijsl, 1. Mos. 49. 8. 10. og af Davids Ætt, 2. Sam. 7. 12.

J Bethlehem Davids Borg, Mich. 5. 2. Af Meyu, Es. 7. 14. (Sia framar Hagg. 2. 7. 9. Dan. 9. 24) Ja, allt þad aña sem spád er um Nidurlæging og Uppheſd þeſs saña Meſsiæ, hlidir olldungis og allemaſta uppa vorn JEsum af Nazareth. Ps. 22. Es. 53.

Af hverium var JEsus fæddur?

Af Mariu, eini hreinni og heilagri Jungfrw, sem ad sonnu var trwlofud Joseph JEsu Fooſtur-Fodur, enn kiendi þo eingann Mann.

Er hañ þa ei gietiñ og fæddur af syndugu Sædi?

Nei, þvi þo Maria hefdi Uppruna Syndina i siñi Natturu, þa gieck hun þo ecki ad Erfd til Christum, helldur var hun i hanns Gietnadi uthreinsud fyrir heilagann Anda. Luc. 1. 35. HEilagur ANdi mun koma yfir PJg, og Kraftur hins Hæsta mun yfirskyggia þig, af þvi, ad þad hid HElga sem af þier mun fædast skal nefnast SOnur Guds.

† Hvernig kañ Madur ad fæira sier i Nyt Umþeinking Jesu heilogu Mañdooms-Tekningar?

Sa yndislegi Sannleiki fær huggad oss, med Fullvissu um alvarlega Elsku Guds til vor aumra syndugra Manna; um þad, ad vier sieum sañarlega og fullkomlega fridþægdir; og um þañ stoora Gofugleika og ypparlega Vegsemd, sem vor Nattura er upphafiñ til med Samelninguñi vid Gud i Persoonu Christi: So ad vier þeſs vegna eigum þvi helldur ad hreinsa oss af Saurugleik Hollds og Andans.

Hvad þijda þau tvø Nofn þijns Frelsara?

1.) Nafnid JEsus þijdir Frelsara.
Matth. 1. 21. Hun mun Son fæda, og hans Nafn skallu JEsus kalla, hvrad hann muu FRelsa sitt Foolk af þeirra Syndum. 2.) Nafnid Christur er sama sem Messias, og þijdir Smurdur.

† Med hvèriu var Christur smurdur?

Med heilögum Anda og Krafti, Post. G.b. 10. 38. Og þad an Mælingar, Joh. 3. 34. Su Guddoomlega Natturan meddeildi þeirri Manndoomlegu sijna Guddoomlega Eiginlegleika, i þvi Augnabliki, sem su Persoonulega Sameining milli beggia Natturanna skiede.

† Eftir hverri Natturunni var Christur smurdur?

Eftir þeirri Manndoomlegu, þvi su Guddoomlega hafdi alla Hluti fraa Eylijfd.

† Brwkadi Christur alltijd sijna Guddoomlega Eiginlegleika?

J sijnu Nidurlægingar Standi lagdi hann nidur ad brwka þa, ad undanteknu þvi, þa hann med Kraftaverkum villdi sijna, hver hann var.

† Hvers vegna skylldi vor Frelsari vera Drottins Smurdur, og hafa Guddoomlega Eiginlegleika?

Til þess, ad hann kynni ad framkvæma so sitt þrefallda Embætti, nefnilega: Pad Kiennimannlega, Spaamannlega og Konunglega; þvi til soddann Embætta voru Menn innvijgdir med Smurningi i gamla Testamentenu. Þetta hanns þrefallda Embætti nefnist annars hans Medalgaungu Embætti.

J hveriu er innfalid þad yppersta Prests Embætti Christi?

J þvi, ad hann hefur eitt sinn sialfann sig aa

Kroſſinum Gudi offrad fyrir vorar Syndir, og hann bidur enn ꝏn Aflꝏts fyrir oſs, og bleſſar oſs.

Ebr.7. 24.26. Eñ þeſsi, fyrir þvi hañ eilijflega blijfur, þa hefur hañ oforgeingilegañ KJeñimañſkap, þar fyrir kañ hañ og eiñig þa ætijd Sꝏluhoolpna ad giøra, ſem fyrir hañ koma til Guds, og hañ lifir æfiñlega, og BJdur fyrir þeim; þviad ſlijkañ BJſkup ſkylldum vier hafa, ſꝏ ſem væri heilagur, ſaklaus, oſleckadur, ſyndugum frꝏſkiliñ, og hærri eñ ad Himiniñ er.

Hvar i er iñifalid Chriſti Spꝏmañlega Embætti?

J Þvi ad kenna oſs Guds Vilia til vorrar Sꝏlu hiꝏlpar; Þad giørdi hann fordum i eiginn Perſonu ſiꝏlfur, enn nu giørir hann Þad fyrir ſiñ Anda og ſijna Þienara. Joh.6 14. Þeſsi er ſañarlega ſꝏ Spꝏmadur, ſem i Heimiñ ſkal koma.

Hvar i er iñifalid Chriſti Konunglega Embætti?

J Þvi ad ſtioorna, vidhallda, og vernda ſijna trwada fyrir Þeirra Ovinum.

Hefur þa þeſsi Konungur og ſo eitt Kongs-Rijki?

Jꝏ, enn Þad er eitt andlegt Rijki, ſem er hanns Kyrkia edur Nꝏdar Rijki hier ꝏ Jordunni, ur hveriu hañ flytur um ſijdir ſijna Trwada til Dijrdarinnar Rijkis ꝏ Himnum.

Joh.18. 36. Mitt Rijki er eigi af þeſſum Heimi.

Til hvers ꝏ Jſirvegan Chriſti Embættis ad upporfa þig?

Til ad elſka hann, ſem minn ædſta Preſt og Endurlauſnara; ad trwa honum, ſo ſem mijnum Spꝏmanni; ad heidra hann og hlijda honum, ſo ſem mijnum Konungi. Þar med kaun eg og lijka ad hafa ſtærſtu Huggun af hanns Embættum.

Hvernig taka þeir Trwudu Nafn af Chriſto?

Þeir

Þeir kallast christner, þad er smurdir; þvi hann hefur smurdt þa med sijnum Anda.

1. Joh. 2. 20. Þier hafid Smurningena af þeim sem Heilagur er, og þeckid allt.

Eru allir Menn i þessum Christnu Londum þvilijkir Christner?

Nafnid hafa þeir ad sonnu, enn Smurningarennar Anda og Nad vantar þa flesta.

† Eru þa þeir sañ-Christnu og so smurdir til andlegra Kieñimaña, Konga og Spamaña?

Ja; og þad audsijna þeir; sem Kieñimeñ, i þvi, ad fornfæra sig Gudi, giefa sig Gudi til Þioonustu, ad blessa og bidia fyrir sier og odrum; sem Kongar, i þvi, ad stiorna sialfum sier fyrir Guds Anda Hialp, samt eiñig i þvi, ad striida a mooti siinum andlegum Ovinum; sem Spameñ, i þvi, ad kieña, uñvanda, amiña og hugga sialfa sig og adra.

† Maa þa hver eiñ Christiñ, sem eiñ andlegur Prestur, taka uppa sig opinbert Kieñimañs Embætti?

Nei, þar til heyrir Guds Kallan, fyrir Yfirvallds sins Tilhlutan; enn þad er allra Christiña Kall og Skyllda, ad kieña, hugga, og uppbyggia hver aña i daglegri Umgeingni, og þa Tækifæri giesst.

1. Thess. 5. 11. Fyrir þvi Amiñi hver ydar aña iñbyrdis, og Eidrietti hver aña JNNbyrdis, so sem ad þier eiñ og giorid. Og i 14. V. Vier bidium ydur, kiærir Brædur, ad þier Amiñid O-rædvanda, Huggid Istodulitla, Uñlijdid breiska, verid þoliñmoodir hver vid aña.

Ebr. 3. 13. Amiñid ydur Sialfa alla Daga, so leingi sem þad i Dag kallast, ad þar eingiñ a medal ydar forherdist af Svikrædi Syndariñar.

Hvert af þessum þremur Embættum hlijda eiginlega ti

vorri Endurlausn?

Hanns ypparsta Prests Embætti, eftir hveriu hann er vor Fridþægingar og Talsmadur; þo gietur einginn medtekid Christum, sem sinn ypparsta Prest, og ordid hluttakandi i hanns Endurlausn, utann hann medtaki hann einnig, og fylgi honum so sem sijnum Spámanni og Kongi. 1. Cor. 1. 30.

Med hvi ad Christi ypparsta Prests Embætti er Grundvollurinn til vorrar Sáluhiálpar, þa seig mier ánægianlega og skilianlega, allt þad sem heyrir til Lærdoomi vorrar Endurlausnar?

J þessum Lærdoomi hefi eg ad þeckia gloggt, þañ sem hefur endurleyst oss; Þa sem hañ hefur endurleyst; Þad Medal sem hañ endurleysti oss med; Þad vonda sem hann hefur endurleyst oss fra, og til hvers hann hefur viliad oss endurleysa.

Er eigi þetta utmálad i Catechismo?

Jw, þess styttsta Jnnihalld er innifalid i þessum Ordum; Ad hann sie minn Drottiñ, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad. etc. Sia adra Grein Trwarjáatningareñar.

Hver hefur nu endurleyst oss?

Vor Drottinn JEsus Christus, Guds og Mariu Sonur, sannur Gud og sannur Madur, hefur endurleyst oss, eftir badum Nátturunum.

Gb. Post. 20. 28. Gud hefur utvegad Sofnud med sijnu eigiñ Bloodi.

Hafa þa eigi Fadiriñ og H. Andi endurleyst oss?

Þeir hafa ad sonnu elskad oss, og framfilgt vorri Endurlausn. Joh. 3. 16. 1. Cor. 6. 11. Enn þeir kunnu ecki ad utrietta Endurlausnar Verked

 sialft

sialfft, sem skiedi med Pijnu og Dauda.

Þvi gaatu þeir þad ecki?

Þvi Fadirinn er alleina Gud, sem eigi kann ad deya, so er lijka heilagur Andi; Enn Sonurinn er sannur Gud og sannur Madur, sem er dainn og hefur uthellt sijnn Bloodi, fyrir vorar Syndir.

Hvern hefur Christur endurleyst?

Mig aumann, glatadann, og fordæmdann Mañ.

Hveria Vissu hefur þu þar uñ, ad þu siert endurleystur?

Eg hefi þar þessa Vissu uñ, ad aller Menn eru endurleyster, og eg so einnig lijka i þeirra Tolu.

1. Tim. 2. 6. Christus JEsus hefur sialfañ sig utgiefid Fyrir Alla til ENdurlausnar.

† Bevijsa þu mier eñ nu framar, ad aller Meñ sieu endurleyster fyrir Christum?

Rom. 5. fra 15. til 21. Versi Kiennir Postuliñ St. Paall þad med morgum Ordum, ad Uppreisningiñ, edr Hialpiñ, i Christo naadi allt eins vijda til, eins og Fallid og Fordiorfuniñ i Adam, sem er, til allra. 1. Joh. 2. 2. Hañ sialfur er FOrlijkun fyrir vorar SYndir, eñ eigi einasta fyrir vorar (þad er þeirra trwudu) helldur eiñig fyrir ALLrar VEralldariñar.

Item, 1. Tim. 4. 10. Gud er Frelsari Allra Mañа, eñ SErdeilis TRwadra.

† Hefur þa Christur lijka endurleyst þa, sem med Ydrunarleysi og Vantrw steipa sier sialfir i Fordæmingúna?

Ja. 2. Pet. 2. 1. Þeir afneita Drottni sem þa hefur endurkeypt, og munu yfir sig leida snogga Fyrirdæming.

Med hveriu hefur Christur endurleyst oss?

Hverki med Gulli nie Silfri, helldur med sijnu heilaga, dijrmæta Bloodi, og med sijnum ovidurkvæmilega og saklausa Dauda; ja, ecki med Pijnuñi

alleina,

alleina, helldur og so med sinni Hlijdni og Logmaal; sins Uppfyllingu. 1. Pet. 1. 18. Vitid, ad þier erud ecki med forgeingilegu Gulli edur Silfri ENdurleyster i frá ydru Hiegooma Athæfi, eftir Fedrana Uppæsetningi, helldur med DYrmætu Bloodi Christi, so sem hinns oflekkada og saklausa Lambs.

Rom. 5. 19. Þviad lijka sem fyrir eins Mans Ohlijdni eru margir syndugir vordnir, so verda og fyrir EJns HLijdni MArgir REttlæter.

† Var þa so stoor Naudsyn aa, ad brwka so dijrmætt Medal til vorrar Endurlausnar?

Jaa, þvi Christi Fornfæringar Blood var omissand til Hreinsunar vorrar og Fridþægingar.

Ebr. 9. 22. An Bloods UThellingar skiedur EJngin FYrirgiefning.

Fraa hveriu illu hefur Christur oss endurleyst?

Fraa Synd, Dauda, og Diöfulsins Walldi.

Hvernig hefur Christur frelsad oss fraa Syndinni?

Med þvi mooti, ad: 1.) Er Syndarinnar Sekt og Straff burttekid. 1. Joh. 1. 7. Bloodid JEsu Christi Guds Sonar hreinsar oss af ALLri SYnd.

Col. 1, 14. J hverium vier hösum Endurlausnena fyrir hanns Blood, sem er SYndanna FYrirgiefning.

2.) Ad Syndarinnar Magt og Yfirraad eru broostinn; Jaa, Syndarinnar Root verdur umm siidir upprætt i Daudanum. Rom. 6. 14. Syndin mun eigi kunna ad drottna yfir ydur, med þvi ad þier erud eigi undir Logmaalinu, helldur undir Naadinni.

1. Pet. 2, 24. Christur hefur vorar SYndir BOrid aa sijnum Lijkama uppaa Tried, so ad vier i FRaa Syndunum deyddir, lisdum Riettlætinu; fyrir hvers Beniar þier erud heilbrygdir vordnir.

† Kann eg ecki nooglega ad vera frelsadur fraa Straffi

 Synd=

Syndarinnar, þo eg sie bundinn undir hennar Yfirdrottnan?

Nei, þad sijna ædur framfærdar R:tningarinnar Greinir; og allir ydrunarlausir fara villti þvi, ad þeir raangfæra Evangelium, ad þann Hætt, ad þeir vilia niita sier þad til holldlegra Fryheita; enn eigi til Frelsis fraa Syndinni sialfri (hverri þe:r vilia þioona i andlegum Dauda) helldur fraa Syndarinnar Straffi, fraa hveriu alleina, þeir vilia frijast fyrir Christum.

Hvernig hefur Christur endurleyst oss fraa Daudanum?

So, ad sa timanlegi Daudi er ordinn Inngangur til Lijfsins, enn saa andlegi Daudi hefur misst sijna Magt, og þann eylijfa Dauda er eigi meir ad ottast fyrir þa trwudu. Joh. 11. 25. 26. Eg em Upprisann og Lijfid, hver hann trwir aa mig, sa mun LIfa POtt hann deye, og hver hann lifir og trwir aa mig, saa skal Alldrei DEya.

Hvernig hefur Christur frelsad oss fraa Dioflinum og hanns Rijki?

So ad hann hefur einga Magt yfir oss, helldur kunnum vier ad veita honum Mootstodu, og þurfum ecki ad hrædast hann þegar vier ottunst Gud.

Ebr. 2. 14. Uppaa þad, ad hann Magtina tæki fyrir Daudann FRaa þeim sem DAudans MAgt hafdi, þad er Dioflinum, og endurleysti þa, sem fyrir Ogn Daudans hluta sinn alla Æfi i Þrælkan ad vera.

Til hvers hefur Christur endurleyst þig?

Uppaa þad eg skuli vera hanns eiginlegur, og so sem eiginn Eign, lifi sijfelldt undir hanns Valldi, i hanns Rijki, og þiooni honum.

†Hefur þa Christi Endurlausnar Verk þier alldungis

eckert

ecker leyfi ad þioona Syndiñi, Dioflinum og Verolldiñi, edur ad vera þeirra Eign?

Ney, þad er ad stela frá Christo, mijnum rietta Herra, þvi hañ hefur so dijrt keypt sier til Eignar.

Luc. 1. 74. 75. Ad vier leystir af Hendi Ovina vorra, ÞJoonudum HOnum án Otta, alla vora Lijfdaga, i HEilagleika og REttlæti, sem honum þocknast.

Rom. 6. 18. Fyrst þier erud frelsadir af Syndiñi, þa erud þier ordnir REttlætisins ÞJoonustu-Meñ.

Tit. 2. 14. JEsus Christus hefur sialfañ sig giefid ut fyrir oss, uppa þad hañ endurleysti oss i FRa ollu Oriettlæti, og HReinsadi sier sialfum Foolk til Eignar, þad KOstgiæfid væri til goodra Verka.

Er þad þa ad sia a Heimsins Bornum, ad Christur hañ þau endurleyst?

Ney, þvi þau hafa ai nij burtseldt sig Guds Ovinum, Syndinni og Dioflinum.

Hefur Christur vor Endurlausnari alltijd verid i einu sama Standi?

Ney, hañs Stand er tveñslags, sem er: Nidurlægingar Stand, og Upphafningar Stand. Um bædi talar Paulus. Philipp. 2. 6. 11. Hver þo hañ væri i GUds MJnd, hielt hañ þad þo ecki fyrir Ran, Gudi lijkur ad vera, helldur MJnkadi hañ sig sialfañ, og took a sig Mynd eins Þioons, vard lijkur odrum Moñum, og ad Hegdan fundiñ sem Madur; Litilæckadi sialfañ sig, og vard HLijdugur allt til Dauda, ja, allt til Krossins Dauda. Fyrir þvi hefur Gud UPphafid hañ, og gaf honum Nafn, þad yfir ollum Nofnum er, so ad i NAfni JEsu, skulu sig BEigia OLL KNie þeirra sem a Himnum, og a Jordu, og undir Jorduñi eru, og allar Tungur skulu vidurkieña, ad JEsus Christus sie Drottiñ, til Dijrdar Guds Fodurs.

† Hvad er Christi Nidurlægingar Stand?

Pad er þad Stand, i hveriu hañ eftir siñi Manndoomlegu Natturu, lagdi af ad brwka fullkomlega og siifelldt þa guddoomlegu Eiginlegleika, sem Mañdoominum voru meddeildir, og took uppa sig Pions Mynd, so ad hann, med sinni Hlijdni, kynni ad forlijka oss vid Gud.

Hvad er Christi Upphafningar Stand?

Pad Stand, i hveriu Christur (þa hanns Pijna var endud) var eftir sinni Manndoomlegri Natturu, upphafinn, til ad brwka fullkomlega og siifelldt, Guddoomlega Eiginnlegleika og Tignargiædi, til ad giora oss Hluttakandi i þeirri Saaluhiaalp, sem hann oss utvegadi.

Hvad marg Atridi eru, i Christi diupu Niduurlægingu?

Su Postulega Trwarjaatning upptelur Fiim, sem er: 1.) Fatæklega Fæding, 2.) Pijnuna, 3.) Krossfestinguna, 4.) Daudañ, og 5.) Greftranina.

† Þvi uppbyriadi Christur sitt Lijferni med þeirri fatæklegu Fæding i Stallinum?

Ad hann sem fyrst auglijsadi þad, ad hann sækti ei eftir Rijkium og Metordum Veralldariñar, helldr villdi hann alleinasta audga oss med sinni Fatækt. 2. Cor. 8, 9.

Hvad var þad sem Christur leid?

Allir hañs Lijfs Hagir voru fraa Ungdoomi fuller med Fatækt, Foragt, Offsookn, Ervidi, og Onædi; Enn ad siidurstu var hann saarlega pijndur undir þeim Romverska Landshofdingia Pontio Pilato, sem liet hann hwdstrijkia, hæda, þyrnikrijna, og illa med hann hondla.

Leid Christur alleinasta Utvortis og Liikamanum?

Ney, hanns allra stærsta Kvöl var su Helvitska Saalar Angist vegna vorra Synda, hverra hin punga Byrdi utpressadi af honum Bloodsveitann, og kom honum til ad segia: Hrygg er Saala mijn allt til Dauda. Matth. 26. 38.

Hvar fyrir leid JEsus so mikil Harmkvæli?

Vegna vorra Synda, og oss til Saaluhiaalpar. Es. 53. 7. 8. Sañarlega þa bar hañ VOrt KRänkdæmi og VOrum PJnum hlood hañ uppaa sig, FYrir VOrra MJsgiorda Sakir er hañ særdur, og fyrir vorra Synda Sakir er hañ lemstradur, Hegningiñ hun liggur aa honum, uppaa þad VJer hesdum FRidiñ, og fyrir hañs Beniar erum VJer HEilbrigdir ordnir.

Hverniñ hagadi JEsus sier i siñi Pijnu?

Miog þolinnmoodlega, so sem eitt Lamb sem leidist til Slaatrunar Beckskins. Es. 53. 7.

Hvad er Christi Krossfesting?

Eitt miog Kvalafullt, forsmaanarlegt og bölvad Dauda Straff, sem brwkad var vid allra stærstu Oodaada Meñ. Gal. 3. 13. Christur hefur leyst oss fraa Bölvan Lögmaalsins hañ Tiid hañ vard Bölvan fyrir oss, (þvi skrifad er) BOlvadr sie saa, hver sem aa Trie hangir.

Er Christur sañarlega dauiñ aa Krossinum?

Jaa. Luc. 23. 46. JEsus kalladi haarri Roddu og sagdi: Fadir! J þijnar Hendur fel eg miñ Anda. Og er hañ hafdi þetta sagt, gaf hañ upp siñ Anda.

Hafdi soddañ Daudi JEsu Christi stooran Kraft til ad utvega oss vort Lijf og Saaluhiaalp?

Jaa, allra stærsta Kraft, þvi þar med var Daudiñ, so sem Syndariñar Verdlaun, betaladr af vorum Medalgaangara, og vier fyrir hañ lausir giefnir.

Rom. 5. 10. Vier erum vid Gud forlijktir fyrir hañs Sonar Dauda, þa vier vorum eñ Ovinir.

Hvad er Christi Greftran?

Eckı var nockur Naudsyn a heñi, med þvi hañ ætladi ei ad vera daudur til leingdar; Helldur var hun Vitnisburdur uñ, ad hañ væri sañarliga daudur, og eitt Huggunarrijkt Miñis Teikn, ad vorar Syndir eru nidurgrafnar, vorar Grafir helgadar, og þeirra Vidbioodur fra þeim tekinn.

Hvernig a Madur ad alijta Christi Lijf allt, og alla Pijning i þessu Nidurlægingar Standi?

Ad nockru leiti, og sierdeilis, so sem eina Forlijkun fyrir oss, og ad nockru leiti, so sem Heilagleikans og Poliñmædiñar Eftirdæmi, i Lifnadinum og Pijnunni. 1. Pet. 2. 21. Christur hefur eiñig lidid fyrir oss, og oss eitt Eftirdæmi eftirlatid, ad þier skylldud eftirfilgia hañs Footsporum. 1. Joh. 2. 6. Joh. 12. 15. Matth. 10. 31. Cap. 11. 29. Luc. 9. 23.

Hvad kom eftir Greftranina, so sem þad sijdarsta Atrid i Christi Nidurlægingar Standi?

Hañs Upphafningar Stand, og til þess hlijda lijka Fim Atrid, sem er: 1.) Hañs Nidurstigning til Helvijtis, 2.) Upprisañ, 3.) Himnaforiñ, 4.) Setann til hægri Handar hia Fodurnum, 5.) Afturkomann ad dæma Lifendur og Dauda.

Hvad er Christi Nidurstigning til Helviitis?

Þad, ad hann skomu fyrir sijna Upprisu kom til Sama stadar þeirra Fordæmdu, hroosadi Sigri yfir Satans Makt, og predikadi fyrir Ondunum. 1. Pet. 3. 18. 19. 20. Christur er deyddur eftir Holldinu, eñ lijfandi giordr eftir Andanum, i þeim sama er hañ einnig i burt geingiñ, og hefur þeim Ondunum Predikad, i Fiot-

i Fiøtrunum, hverier fordum Daga eigi trwdu.

Hvad er Christi Upprisa ?

Hun er, ad hañ aa þridia Degi eftir siñ Dauda, hefur tekid aftur sitt Lijf, forklaarad sinn Lijkama, og i hønum syndt sig opinnberlega.

Gb. Post. 2. 24. Gud hefur UPPreist JEsum, ad UPpleystum DAudans KWølum, fyrir þvi ad þad var omøgulegt, ad hañ skylldi af hønum halldiñ vera.

Hvada Nytsemi høfum vier af Christi Upprisu ?

Allra stærstu Nytsemd. 1.) Til Stadfestu vorri Trw, ad fullkominn Betalingur, sie utlagdur fyrir vorar Syndir, þar ed vor Medalgaangari er ur Daudans Faangelsi sloppinn.

Rom. 4. 25. Saa er fyrir vorar Syndir var ofurselldur, og fyrir vors Riettlætis Sakir uppvaktur.

2.) Til vorrar andlegu Upprisu og heilags Framferdis i einum nijum Lifnadi; Og ad sijdurstu:

3) Til þess, ad vorir Lijkamir skulu Saaluhoolpnir upprijsa.

Rom. 6. 4. 5. Lijka sem Christur er UPpvakiñ FRaa DAudum fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier gaanga i einu niju Lijferni; Þvi fyrst vier erum med hønum plantadir til LJks DAuda, þa munum vier og UPPrisuñi lijkir verda.

Umgieckst Christur ad Jafnadi hier aa Jørduñi eftir sijna Upprisu ?

Ney, þa hañ i Fiorutiju Daga hafdi hier umgeingist med sijnum Lærisveinum i adskilianlegum Opiñberunum, og talad fyrir þeim um þad sem heyrdi til Guds Rijkis, veik hañ burt ur Verølldiñi ad sijnilegri Naalægd, og foor upp yfir alla skapada Himna til Guds Dijrdar Himins, og hañs Haatignar

hægri Handar. Post. G. B. 1.9. Og er hañ sagdi þetta, var hañ þeim asiaændum uPpnumiñ, og eitt SKij TOk hañ upp, i BUrt fyrir þeirra Augum. Ebr. 9. 24.

† Hvert Gagn høfum vier af Christi Himnafør?

1.) Þa Huggun, ad JEsus er fariñ hiedañ ad tilbwa oss Stad i siins Fodrhymneska Hwsi, og vill taka oss þangad til siin. Joh. 14. 2. J mijns Fodr Hwsi eru margar VErur, eg fer hiedañ ad TJlbwa ydr STad.

2.) Þa Aminning, ad vier skulum hafa eitt himneskt Sinnislag, sem, Lyst til ad fara hiedann og vera med Christo.

Col. 3. 1. Erud þier nu UPp AFtur RJsnir med Christo, Þa LEitid PEss hvad þar Uppi er, þar ed Christur er sitiandi til Guds hægri Handar.

Hvad merkir Christi Seta til Fodursins hægri Handar?

Ad Christur eftir sinni Manndoomlegu Nattturu, med fullkominu og ævarandi Herradæmi, drottnar og stioornar ollum Hlutum.

Eph. 1. 20. 21. Gud uppvakti Christum af Dauda, og SEtti hañ til SJnar HÆgri HAndar a Himnum, yfir allañ Høfdingskap, Walldstiett, Magt, og Herradoom.

† Hvert Gagn høfum vier af Setu Christi til Guds hægri Handar?

Þar af vitum vier oss til Huggunar, ad hann, i Hæsæti siins Guddooms, stioornar sinni Kyrkiu, sefar sijna Ovini, bidur fyrir oss, sendir oss sinn heilaga Anda, og med þessu mooti vill hann i sijnu Upphafningar Standi giora oss niootandi þess, hann hefur wtvegad oss i sijnu Nidurlægingar Standi; hvar i moot vor Skyllda er ad heidra, tilbidia, og hlijda so hætt tignudum Hofdingia.

Þs.

Psal. 110. 1. Drottiñ sagdi mijnum Drottni, set þu þig til miñar hægri Handar, þangad til eg legg þijna ÓVini, til SKarar FOota þiña, Rom. 8. 34.

Er Christur eigi framar nalægur hier a Jordunñi ?

Jw; med kroftugum, enn þo osynilegum Hætti.

Matth. 28. 20. Siaid, eg ER MEd JDur alla Dagå, allt til Enda Veralldar.

Nær vill hañ i añad Siñ aftur koma synilega til Veralldariñar ?

A sijdarsta Degi, sem alleina er Gudi kunnur.

Post. G. B. 1. 11. Þessi JEsus, sem uppnumiñ er fra ydur til Himins, MUn KOma, lijka so sem þier saaud hañ til Himins UPPfara.

Luc. 21. 27. Þa munu þeir sia Mañsins Son KOmandi i SKyunum med storum Krafti og Dijrd.

Hvernig mun þad tilganga a Dooms Degi ?

Allir Menn, bædi þeir sem þa lifa, og hinir sem ádur voru daudir, og þa aftur uppvaktir, skulu stadnæmast fyrir Christi Doomstool, og þeirra Hugrenningar Ord og Verk dæmast eftir Guds Ordi, Diosflarnir skulu þa og dæmast.

Gb. Post. 17. 31. Hañ heiur DAg TIlsett, a hverium hañ vill DÆma alla Jardarkringluna med Riettvijsi, FÝrir eiñ MAñ, fyrir hvern hañ hefur þad og alyktad.

1. Cor. 4. 5. Dæmid ei fyrir Tijmañ, fyrr eñ Drottiñ kiemur, sa er augliisa mun, eiñig þad i Myrkrunum er hulid, og OPiñber GJora RAAdiñ Hiartnaña, og mun þa hverium sem einum Loflijr ske af Gudi.

2. Cor. 5. 10. Vier hlyotum allir ad opiñberast fyrir DOomstooli Christi, uppa þad, ad hver eiñ odlist eftir þvi hañ hefur adhafst i Lijkamans Lijfi, sie þad Illt eda Gott.

2. Tess. 1. 6. 7. 8. Þad er riett hia Gudi, ad ENdurgiallda þeim HOrmung, sem ydur Hormung veita, eñ ydur, þier sem Hormung lijdid, Hvijld med oss : Þa er

Drott-

Drottiñ JEsus mun opiñberast af Himni, medur Englum sins Kraftar, og med Elldsins Loga, Hefnd ad gieſa ysir þa, sem ecki þeckia Gud, og yfir þa, sem ecki eru hlijdugir Evangelio vors Drottins JEsu Christi.

1. Cor. 6. 2. 3. Vitid þier ei, þad heilagir munu Heimiñ dæma? Vitid þier ei, þad vier munum yfir Englunum dæma?

Joh. 12. 48. Þad Ord sem eg taladi, þad mun dæma þañ a efsta Degi.

Er þad nu noog, ad þu veitst allt þetta um Christum, og helldur þad fyrir satt?

Ney, ecki utann sa Heilagi Andi auglijsi Christum i mijnu Hiarta fyrir eina lifandi Trw, og helgi mig so i Sannleikanum.

Ut af þridia Grein Trwarjatningariñar.

Trwir þu a þa heilogu almeñilegu christilegu Kyrkiu?

Ney, helldur trwi eg, ad ein heilog almennileg christileg Kyrkia sie til.

Trwir þu þa a heilagañ Anda?

Jaa, a Heilagann Anda trwi eg, eins og a Fodurinn og Soninn, þvi hann er med þeim ein Gudoomleg Vera.

† Bevijsa þu mier, ad Heilagur Andi sie ein Guddoomleg Persoona?

Þad bevijsast, ecki alleinasta af þeim Guddoomlegu Eiginnlegleikum og Verkunum, sem honum tilleggiast ostlega i Ritningunni; helldur og so, af þvi hann verdur utþrickilega nefndur Gud.

Gb. Post. 5. 3. 4. Anan:a, hvi uppfyllti Andskotiñ Hiarta þitt, so ad þu villdir liwga ad HEilogum Anda? Eigi hefur þu logid ad Moñum, helldur ad GUdi.

1. Cor. 3. 16. Vilid þier eigi þad þier erud GUds Musteri

eri, og þad GUds ANdi byggir i ydur? 1. Joh. 5. 7.
† Þvi kallast hañ: Eiñ Andi?

Vegna þess, ad hann med Guddoomligum Hætti so sem Guds Munns Andi (Ps. 33. 6.) frañgeingur fraa Eylijfd af Fodur og Syni.

Joh. 15. 26. Eñ þaa saa Huggariñ kiemur, hvern eg mun senda ydur af Fodurnum, sem er Sañleikssins Andi, hver af Fodurnum frañgeingr, hñ mun bera Vitni af mier.

Vegna hvers kallast hañ: HEilagur Andi?

Eigi alleinasta þess vegna, ad hann er sialfur i sinni Veru heilagur; Helldur og so þar fyrir, ad hañ frañkvæmir i Moñum Helgunar Verkinn.

Hveriar eru þær helldstu Verkanir heilags Anda?

Ad kalla, upplijsa, helga, og vidhallda.

Er nockur Þorf aa ad þeckia þessar heilags And a Verkanir i Saalunni?

Jaa, þvi eftir þvi maa hver einn proofa sig sialfañ, hvert hann sie rietttilegur Limur Guds Kyrkiu.

Hvad er þaa Guds Kallan?

Ad hañ med sijnu Ordi hrærir Mañaña Hiörtu, opinberar þeim sijna Raad, fierdeilis fyrir Evangelium, frañbijdur hana alvarlega, og giefur med Evangelio Kraft til ad medtaka hana.

2. Tim. 1. 9. Gud hefur oss hiaalplega giort, og KAllad med HEilagri KAllan, ecki eftir vorum Verkum, helldur eftir sijnu Fyrirhyggiu og RAAd.

Hver oñur Hiaalpar-Medøl brwkar Gud til ad uppreckia og kalla Meñina til ad leita Saaluhiaalþariñar?

Hier til brwkar hañ Stundum Þiæningar, Stundum Velgiorninga, Stundum añarra Eftirdæmi, og soddann fleira, sem Menn kunna ad færa sier til Jhugunar.

Sieg na og so allir Men þvilijkri Guds Kallan?

Nei, margir standa a mooti þeirri Heilags Anda Naad sem sundan geingt og undir bijr þa, og þess vegna niootá þeir ei helldur Naadarinar Jbwdar.

Siet ur Madur mootstadid lijka Guds Kallan?

Jaa. Gb. Post. 7. 51. Pier Skandid jafnan i MOti Heilagum ANda.

Es. 65. 2. Eg utrietti minar Hendur allan Daginn, til eins OHlijdugs FOOlks.

† Hver medtekur þa Guds Kallan?

Þeir sem medtaka Ordid med vilugu Hiarta, og færa Avöxt i Polinmædi; þad er, þeir sem ydrast og trwa: Evangelio, hvert ad er Kraftur Guds til Sæluhialpar, enn eigi nema hia þeim sem trwa. Rom. 1. 16.

Pa Ma dur nu eigi mootstendur Evangelii Kallan, helldr giefr henni Rwm hia sier, hvad verkar hun þa i Hiartanu?

Hun verkar Upplijsing, þad er, eina lifandi Þeckíng og eflugt Sannfæring um þann Guddoomliga Sannleik, inn i hvern Madurinn fær þa syest sied, og smackaid hann riettilega. Joh. 7. 17.

† Er einn ögudlegur Madur ecki upplijstur, af þvi hann er skijr og froodur i Ritningunni?

Nei, hann er enn nu Myrkranna Barn, og þeckir eigi Liossanna Födur. 1. Sam. 2. 12. EYnir Eli voru illir Skalkar, þeir HErrdtu ecki um DRottinn.

Jer. 2. 8. PRestarnir hugsudu ecki, hver er Drottinn? og hinir LÆrdu, sleittu ecki um mig, og HJrdararnir BUrtleiddu FOlkid fra mier.

Joh. 8. 54. Hvern þier SEigid ydvarn Gud vera, og PEckid han þo EJgi.

1. Joh. 2. 3. 4. Par af vitum vier, þad vier þeckium hann ef

ef ad vier vardvetum hañs Bodord ; hver ed seigier: Eg Pекki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sa er Lÿgari, og i hvilijkum er einginn Sañleikur.

Eph. 5. 8. Pier vorud fordum Myrkur, eñ nu erud pier Lioos i Drottni, gaangid so sem Børn Lioosßins.

Seig mier þañ eiginlega Mismun sem er a milli mañligs Lærdooms, og Gudlegrar Upplijsingar?

Sa mañlegi Lærdoom verdr lærdr med mañlegri Skinsemi og Ydkun Guds Ords, hvers Krafti verdur þa i mooti stadid. Eñ su gudlega Upplijsing ver kast fyrir þad sama Ord, af heilögum Anda, sem þa nemur stadar og bijr i Saaluñi. Sa mañlegi Lærdoomur er ecki nema i Heilanum, og eintoom Historiu Þecking: Su gudlega Upplijsing iñtekur Hiartad, og er samañ vid hana ein lifandi Reinsla, ad soddañ allt sie satt og Saaluhiaalplegt. Fyrir þann mañliga Lærdoom blijfr Madur samt i sinni Vondsku: Eñ su gudlega Upplijsing byriar ad taka i burt Mootþrooa Vilians.

Hvad skilst fyrir þad Ord: Helgañ?

Þegar meint verdur med þvi fleira eñ eitt, iñibindr þad i sier þetta þrent, sem verdur hvert ödru ad filgia: Endurfædinguna, Riettlætinguna og Endurnijungina. Añars merkir þad oft alleina daglega Endurnijun.

Hvad er Endurfædingiñ edur su nija Fæding?

Þad sama er hun sem Meddeiling einnar lifandi Trwar, edur Uppvakning af þeim andlega Dauda, Umvendan og Flutningur fra Myrkrunum til Lioossins, fra Diöfulsins Valldi til Guds.

Eph. 2. 4. Þa vier vorum Daudir i Syndunum, hefur

Gud Gjordt oss Lijfandi i Christo.

† Seig mier eñ þa skijrlegar hvad Endurfædingiñ er?

Hun er eigi (eins og Nicodemus meinti) ad Maduriñ skylldi hverfa aftur i siñar Moodur Lijf, þa hañ være ordiñ gamall, og fædast so ad nyju; Helldur er Endurfædingiñ eiñ andlegur og iñvortis Giorning ur Guds, i Hiarta Mañsins, sem fædist ad nyju, þegar þar i skapast (med þeim Hætti sem vier gietum eigi skilid) eitt nijtt gudlegt Edli og Hattalag; J Skilningnum nij Upplijsing; J Vilianum ein nij Eftirlangan, Girnd og Kraftur, og so alldeilis nijtt Lijf i þeim sem añars var andlega daudur, hvert ed Ritninginn kallar nijtt Hiarta, og nijann Anda, eina nija Manneskiu, ellegar nija Skiepnu.

Ez. 36. 26. Eg vil giefa ydur eitt NYtt HJarta, og eiñ NYañ ANda i ydur, og eg vil burt taka Stein Hiartad ur ydru Holldi, og giefa ydur eitt KJotlegt HJarta.

Joh. 3. 6. Hvad af HOlldinu er fædt, þad er Holld, og hvad af ANdanum er FÆdt, þad er ANdi.

Fyrir hver Medol verkast Endurfædingiñ?

Hiaa Ungbørnunum skiedr hun fyrir Vatn og Andai Skiirnar Sacramentinu, eñ hiaa þeim Fullordnu (sem vegna Andvaraleysis eda Illgyrnis Synda eru fallnir fraa Skiirnar Naadiñi, og Endurfædingar Standinu) fæst hun aftr aa nij fyrir Guds Ord, sem er þad oforrotnanlega Sædi. 1. Pet. 1. 23

Er þa alldungis naudsynlegt til Saaluhiaalpariñar ad verda endurfæddur?

Jaa. Joh. 3. 3. Nema so sie ad nockur verdi ad NYJu FÆddur hañ KAñ EJgi ad siaa Guds Riiki.

Gal. 6. 15. J Christo JEsu dugir hverki UMskurn

nie

nie Yfirhwd nockud, helldur NJJ Skiepna.

Hvar af sær Madur þeckt ad hañ sie endursæddur?

Af alvarlegri Umbreitung hanns Hiarta, og af þeim niju Sœsum Nœdarinnar, sem giora hann ad einni þeckianlegri nijrri og annari Manneskiu.

Hvad er þad þa sem Madur ødlast eiginlega med Endursæđinguñi, þad sem hañ hafdi ei ædur?

Hann ødlast þa soñu lifande Trw, sem umfadmar og ad sier tekur Christum, og i hønum Sonarlegañ Utvalningar Anda med Riettet til Guds Rijkis, samt Lyst og Kraft ad giora Vilia Guds.

Joh. 1.12.13. So margir sem hañ MEdtooku, þæ gaf hañ þeim Magt GUds BØrnum ad verda, þeim er æ hañs Nafn trwa. þeim sem ecki af Bloodinu nie af Holldsins Villd, nie Mañsins VJlia, helldur þeim sem af Gudi eru BOrnir.

Hvad er su sañu lifandi Trw sem gieffñ verdr med Endursæđinguñi?

Trwinn er, þegar ein ydrandi Sæl innslijr og leitar sier Lijknar til Guds Nœdar, i Christi Forþienustu, hveria hun tekur ad sier med Eftirlængan, og tileinkar sier hana, og treystir med øruggu Trausti i þar uppæ.

† Hvernig utmælar Lutherus þa soñu Trw?

Trwiñ er eitt lifandi øruggt Huggunar Traust uñ Nad Guds, hun er eitt Guds Verk i oss, sem giorir oss umskiptilega, og sædir oss ad niju af Gudi, deidir þañ gamla Adam, giorir oss ad olldungis ødrum Manneskium, ad Hiartanu, Huganum, Siñislaginu, og øllum Kroftunum, og særir med sier Heilagann Anda. O! Hversu lifandi, kroftugur, megtug-

ur og kostgiæfinn Hlutur er Trwinn!

Siaa Formaala Pistilsins til Romveria.

Hvad margir Partar tilheyra þa eiginlega þeirri sañu Trw?

Þrijr, sem eru: 1.) Lifandi Þecking uñ Gud og hanns Vilia, sem opinberadur er i Ordinu.

Joh. 17. 3. Pad er eylijft Lijf, ad þeir PEcki þig alleina eiñ sañañ Gud, og þañ þu sendir JEsum Christum.

Rom. 10. 14. Hvernig skulu þeir TRwa aa þañ, af hverium þeir hafa eigi heyrt?

2.) Lifandi Samsinning og Sañfæring uñ Sañleik þess, sem Madur veit af Guds Ordi.

Joh. 3. 33. Hver ed medtekur hañs VJtnisburd, sa JNNsiglar þad ad Gud sie SAñur.

Ebr. 11. 1. Trwiñ er ÖRuggt TRaust þeirra Hluta sem Madur vonar, og EFar EJ uñ þad sem hañ sier ecki.

3.) Em lifandi Tileinkan Guds Nadar i Christo, samt Traust og Huggunar Athvarf til þeirrar somu, hvert helldur hun audsynir sig i brennandi Laungun og Hwngri eftir Christo, ellegar i stærri Fulvissu uñ Nad og Roosemd i honum.

Matth. 5. 6. SÆlir eru þeir sem HUngra og PÖrsta eftir Riettlætinu, þviad þeir skulu saddir verda.

Rom. 8. 33. 34. Hver vill ASaka Guds Utvallda? Gud er hier sem RJettlætir. HVer er hañ sem FOrdæmir? CHristur er hier sem DAAid hefur, iaa miklu helldur saa sem upp astur er VAkiñ, hver ed er til hægri Handar Gudi og bidur fyrir oss.

Hvar fyrir kallast þesse Þecking, Samsiñing og Tileinkan, ein lifandi Trw?

Vegna þess, ad þessir Hlutir eru ecki alleina verkadir af Guds Ordi, sem er Lijf og Andi, helldur og einnig laata þeir sig finna lifandi og kroftuga i Hia-

ttanu, enn þad giørir ecki ſu dauda Trw.

Hvad er daud Trw?

Su dauda Trw er raung Ætlan, ſem ydrunarlauſir Syndarar ſinijda ſier ſialfum, ad þeir muni fa Guds Naad, jafnvel þo þeir vilie ei umvendaſt, og leita Naadariñar med þvi rietta Lagi, helldur eru allir hinir ſomu, þar þo Trwariñar Edli og Eiginnlegleiki er ad umbreita Mannenum.

Jac. 2. 26. Lijka ſem Lijkamiñ er an Andans daudur, ſo er og eiñig TRwiñ an VErkaña DAud.

Hafa þa þeir Ydrunarlauſu einga ſaña Trw?

Nei, alldeilis einga, þvi þo þeir kunni allt Guds Ord, halldi þad fyrir ſatt, og huggi ſig þar vid, þa er þo þeirra Trw daud, og þeirra Aſigkomulag og Hattalag fordæmanlegt, ſo leingi ſem þeirra Trw er ecki ad finna nema i Heilanum, (Lærdoominum) og hun kiemur ecki i Hiartad, eda deydir þann gamla Adam, og endurfædir þa til ad verda ein nij Manneſkia.

Af hveriu giet eg þa þeckt hvert mijn Trw er lifandi edur daud?

Af kroftugri Verkan hennar i Hiartanu, ſem er Kiærleikurinn til Guds og Naungans, Hatur til Syndariñar, Sigur a Heiminum, riettileg Brwkun Naadar Medalanna, og fleira ſoddann.

Jac. 2. 18. Syn mier Trw þijna af VErkum þijnum.

Luc. 6. 43. Ecki ert GOtt Trie ber FUiñ AVoxt, og ecki ert FUid TRie ber GOodan AVoxt.

Gb. P. 15. 9. Gud HReinſadi þeirra Hiörtu med TRwñi.

1. Joh. 5. 4. Allt hvad af Gudi er fædt, þad yfirviñur HEimiñ, og vor TRw er YFirviñingiñ, hver Verolldina

hefur yfirunnid.

Er þa su sanna Trw ætijd og hia ollum eins sterk?

Nei, þvi þa Vantrwinn strijdir a hana, þa er hun stundum miog veik, sem ein skialfandi og titrandi Hond, sem varla vogar ad taka til Nadar Guds, edur tileinka sier hana, enn vill nu til hennar med hiartanlegri Gyrnd og Eftirlangan.

Marc. 9. 23. Eg trwi, Herra! Hialpa þu minni Vantrw

† Lætur þa Gud sier lijka jafnvel veika Trw?

Ja, þa hun er sonn og Skijlaus þo hun sie veik; Sem þa kann best ad sienst a þvi, ad Madur hafi alvarlegt Hatur a Syndunum, og hann langi eftir frekari Trwar Styrking, jafnvel þo Dirfung Trwarinnar sie ecki þa ad finna.

Matth. 5. 3. 6. Sælir eru þeir sem i Anda eru Voladir, hviad þeirra er Himnarijkid, etc. 1. Joh. 3. 19.

Hvada Gagn hefur þa Madur af þeirri Trw, sem hann odlast med Endurfædingunni?

Allra stærsta Gagn, þvi Trwinn alleina er þad sem hondlar Christum, og giorir Syndarann riettlatann, þad er, Hluttakara i JEsu Christi Riettlæti.

Rom. 5. 1. Med þvi vier erum nu RJettlatir ordnir FYrir TRwna, þa hofum vier FRid vid Gud, fyrir Drottinn vorn JEsum Christum.

Hvad er þa Riettlætingin?

Hun er hinn allra næsti Avoxtr Endurfædingarinnar, og er innifalinn i þvi, ad sa þrijeini Gud, af einskiærri Nad, alyktar fyrir sijnum Doomi, einn sannydrandi og trwadann Syndara frijann bædi fra sijnum Syndum og þeirra forþientu Straffi, og tilreiknar honum aftur a mooti Christi Riettlæti. Ja, hann alijtur

lijtr hañ i Christo eins og hañ hefdi aldrei syndgad.
2. Cor. 5. 21. Hañ hefur hañ, sem af eingri Synd vissi FYrir OSS ad Synd GJordt, uppa þad VJer yrdum i honum þad RJettlæti, sem fyrir Gudi gilldir.
Rom. 3. 28. So holldum vier nu, þad Madurin verdi RJettlæti an Logmaalsins Verka, FYrir TRuna alleina.
Gal. 2. 16. Med þvi vier vitum, þad Madurin verdur ecki RJettlætur fyrir Logmaalsins Verk, helldr fyrir TRuna a Christum Jesum; So trwum vier og eiñig a Christum JEsum; uppa þad vier VErdum RJettlætir fyrir TRwna a Christum, og ecki fyrir Verkiñ Logmaalsins, þvi fyrir Verkiñ Logmaalsins verdur eckert Hollð riettferdugt. Sia Rom. 4. 28. Phil. 3. 9. 10. Eph. 2. 9. 10.
Er þa soddañ ein riettlaat Saal i einu hiaalplegu Asigkomulagi og betra eñ adur?

Jaa vissulega, þvi hun er þa komiñ i nanar Teingdir vid þañ Prijsuna Gud, sem byr i Hiartanu, so sem i sinu eigiñ Musteri. Hun er þa i Christo audgud med andlegri Blessan, þeim himnesku Giædum, med ometanlegum Evangelij i Tignargiædum, med Naadarinnar og Saaluhiaalparinnar rijkuglegum Audæfum og Fiaarsioodum.

Psal. 32. 1. 2. SÆlir eru þeir hverium Misgiordirnar eru FYrirgiefnar, þeir, hverra SYndir ad eru Hul-dar. Sæll er sa Madur, hveriun Drottiñ tilreiknar ecki Syndina, i hvers Anda þad eingiñ Flærd er.

† Hveriar eru þa slijkar Evangelii Naadargiæfur?

Þær eru: Christi Riettlæti, Syndañá Fyrirgiefning, Sonarleg Utvalning, Guds Fodurleg Umsorgun, Erfda Riettuiñ, Fridr vid Gud, þad sonarlega Trwnadar Traust, sætr Smeckr Guds Elsku, Adgangur til Guds Naadar, Diorfung til ad

bidia hañ, Fullvissa um̃ Raad Guds, um̃ Bænheyrslu og Hialp i allri Neyd, sierdeilis um̃ kroftuga Guds Verndan fyrir ollum Ovinum synilegum og osynilegum, Forsmeckur þess eilifa Lijfsins, Gledi i Heilogum Anda, Styrknan, Upplijsing, Tilladan og Kraftur þess sama Anda, Frelsi fra Straffi og Yfirraadum Syndarinnar, fra Guds Reidi, fra Logmaalsins Bolvan og Kjrgan, fra Satans, Helvijtis og Daudans Makt, fra Verolldinni og vondri Samvitsku, og (Vissa um̃ þad) ad allir Hlutir, jafnvel þær bitrustu Pijslir, skuli verda Trwudum ad gagnu; Einlifandi Von um̃ Saaluhjalpina, hvar a eftir filgir su eilijfa, outsegianlega Gledi og Dijrd i Himninum.

Eph. 1. 3. Blessadur sie Gud og Fadir vors Drottins Jesu Christi, sem oss hefur blessad med allshaattadri ANDlegri Blessan i HImneskum GJædum, fyrir Christum.

Eph. 3. 8. Mier hinum sijdarsta allra Heilagra er giefin þessi Naad, þad eg kuñgiordi medal Heidiña þañ ORañsakanlega RJkdoom Christi.

Rom. 10. 15. Hversu frijdir eru Fætur þeirra sem FRidiñ boda, þeir ed boda hid goda.

† Smackar hver eiñ Riettlaatur ætijd og eins mjog þessar Naadar-Gæfur?

Ney, sierdeilis i Sorg, Freistingum og Astrijdum: Þar fyrir skal eiñ trwadur Madur leitast vid, med Framfør i Trwñi, ad tileinka sier þær med stærstu Um̃hyggiu, vardveita þær med Otta og Fagnadi, og fa þar af Lyst og Kraft, ad laata sier fara fram̃ i þeirri daglegu Endurnijan, edur Helgan, sem filgist med Riettlætingunni.

Eph. 1. 16. 17. 18. 19. Eg læt eigi af Packir ad giøra fyrir ydur, og ad miñast ydar i mijnum Bænum: Pad Gud vors Drottins Jesu Christi Dijrdariñar Fadir, giefi ydur VJsdoomsins og OPinberingar ANda, til hañs eigiñ VJdurkieñingar; Og upplijsi Augu ydvars Skilnings, pad pier megid vita, hvilijk ad sie su Von, sem pier erud tilkallader, og hver þar sie RJkdoomur hañs Dijrdarfullrar ANfleifdar, til hañs Heilagra: Og hver þar sie hin YFirgnæfanlega STærd hañs KRaftar vid oss, vier sem trwum eftir Verkan hañs volldugu Stirkleiks. 2. Cor. 4. 3. 4.

Hvad er eiginlega Endurnijungiñ?

Hun er iduglega ad afklæda sig þeim gamla Manni, edur læta af Syndunum, og iklædast aftur þeim nija Manni, edur læta sier daglega framfara i þvi Gooda, so sem i Upplising og Þeckingu Guds, Trw, Von, Kiærleika, Audmykt, Hoogværi, Þolinmædi, Afneitan siælfs sijns, Lysting til Bænræknis og Guds Orda, Kraft til ad standa a mooti Syndinni, og kieppast eftir Helguninni.

Eph. 4. 22. So AFleggid i fra ydur eftir fyrri Breitni hiñ GAmla Mañiñ, sem sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins. Eñ ENdurnijed YDur i ANda ydvars Hugskots, og Klædist ÞEim NJa MAñi, sem eftir Gudi er skapadur i sañarlegu Riettlæti og Heilagleika.

Þvi kallast þessi Endurnijung, Dagleg?

Þvi hun er eigi strax fullkomiñ, eins og Riettlætinginn, helldur eigum vier med daglegri Astundan ad efla hana alla vora Lijfdaga; og þa þeckist Guds Mynd, Sinni og Art meir og meir hiaa hañs endurfæddu Bornum.

Phil. 3. 12. Ecki þad eg hafi þad þegar høndlad, edur

fie PEgar Fulkomiñ, og stunda þar eftir, hvert ad eg giæti eiñig hondlad, eptir þvi ad eg em af Christo hondladur.

Hver er sa sijdarsti Velgiorningur Heilags Anda vid Mañiñ?

Þad er Vidhalldid, þvi þa hann hefur helgad ofs med Endurfædingunni, Riettlætingunni og Endurnijaniñi, þa vidhelldur hann ofs og so i allskonar Freistingum, i sañarri Trw, allt til Enda, ef vier eigi follum fraa mootviliuglega.

Phil. 1. 6. Saa sem i ydur hefur UPpbyriad þad goda Verkid, hañ Mun þad og eiñig FUllkomna allt til þess Dags JEsu Christi. 1. Pet. 1. 5. Cap. 5. 10.

Hvernig vidhelldur Heilagur Andi þeim Trwudu?

Med þvi hann innvortis sannfærir, edur aavijtar, Frædir, leidir, og huggar þeirra Hiortu.

Hvad er Heilags Anda Sañfæringar edur Avijtunar Embætti?

Ad hann giorir Samvitskuna vidkvæma, so ad hun kannast med saarri Tilfinningu, jafnvel vid hinar minstu Syndir, hvar af ad kiemur su sanna Hiartans Audmijkt.

Joh. 16. 8. Pa Talsmaduriñ kiemur, mun hañ STraffa Heimiñ fyrir Synd, og fyrir Riettlæti, og fyrir Doom.

Hvad er Uppfrædingar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, med Guds Ordi, æ meir og meir opnar og upplijsir Mañsins Skilning, og stadfestir Sañleikañ i Hiartanu aa mooti ollum Villudoom.

1. Joh. 2. 20. 27. Pier hafid SMurninguna AF þeim sem HEilagur er, og þeckid allt, etc.

Hvad er Leidriettingar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ med sinni heimuglegri Umvondun og Vidvorun helldur Manni fraa þvi ad syndga, enn upp-

ørvar, tilladar, og hvetur hann til þess Gooda.

Rom. 8. 14. Þeir sem Guds Andi Leidir, eru Guds Børn.
Gal. 5. 16. GAngid i AAndanum, þa munud þier ecki fullkomna Holdsins Girndir.

Hvad er Huggunar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, fierdeils at Freistingar Tijmanum og at Neydarinnar Tijma, minnir einn sañ-Christin at Guds Nadarrijka Hiastod, giefur honum ad smacka Evangelii Huggunar Kraft, og vidhelldur honum so i Þolinnmædinni med lifandi Von.

Rom. 15. 13. Gud Vonariñar Fylli ÞDur med øllum FAgnadi og FRidi i Trwñi; So ad þier hafid ynoglega Von fyrir KRaft HEilags ANda.
Rom. 8. 16. Sa sami ANdi ber Vitnisburd med vorum Anda, ad VJer erum Guds BØrn.

Þegar Guds Andi nu so helgar Meñina, og vidhelldur þeim, hvad kallast og eru þeir þa?

Heilagir, edr heilagar Mañeskiur. Eph. 1. 1. Þeim HEilogu, sem eru til Ephesso, og TRwudu i Christo JEsu.
Ps. 86. 2. Vardveit þu Saal mijna, þvi eg em þiñ Heilagr.

Hvar er þessa Heilaga ad fiña?

J þeirri Heilogu, Almeñilegu, Christilegu Kyrkiu.

Hvad skilst hier fyrir Kyrkiu?

Ecki eitt Hws sem er bygdt af Trie og Steinum, helldur er su Kyrkia eitt Samneyti, Samband og Sameining Heilagra M. nna i Andanum.

Eru soddañ Kyrkiur edur Samneyti marg til?

Ecki utañ ein, sem er Almeñileg, þad er, eigi bundiñ vid nóckurt vijst Plats, helldur er hun utdreifd um alla Verølldina, hvar hun er nu strijdandi, eñ skal i Himninum Sigri hroosa.

† Þvi kallast Kyrkiañ, Christileg?

Þvi hun met kiennir Christi Lærdoom, og hefur Christum sialfan fyrir sitt Hofud og Herra alleina.

† Er þad þa ætijd son Christileg Kyrkia, sem vidurkiennir Christi Nafn, og kiennir sig vid han?

Ney, ei utann hun kienni þar med Christi Ord ofalsad, og brwki þau H. Sacramenta eftir hanns Innsetningu, og er þetta Kyrkiunar Kiení-Teikn. Joh. 8. 31. 32. Ef þier Blijfid BJd MJnu ORdu, þa erud þier mijnir LÆrisveinar.

Verda þeir þa aller Saaluhoolpnir sem lifa og deya i þeirri sonnu Kyrkiu?

Ney, ei allir Limir þeirrar synilegu Kyrkiu, helldur alleina þeirrar osynilegu verda Saaluhoolpnir. Matth. 22. 14. MArgir eru KAlladir, enn Faair UTvalldir.

Eg meinti ad ecki væri nema einasta ein Kyrkia, hver er þa Mismunur millum þeirrar synilegu og osynilegu?

Hun er eigi utann ein, enn i þeim utvortis og synilega Hoop eru tvennslags adskilianlegir Limir, sem eru Hræsnararnir, og þeir sann-Christnu.

Hverier eru Hræsnarar, og alleina utvortis Limir?

Þeir sem af einberri Medkienning hroopa: Herra: Herra! Enn giora ecki Vilia Fodursins, sem er a Himnum er. Matth. 7. 21.

Hverier eru san-Christnir og rietttilegir Kyrkiunar Limir?

Þeir sem i Trwnni giora Guds Vilia, so þeir hallda sier vid Drottin, og eru ein Andi med honum. 1. Cor. 6. 17. Rom 8. 9. Hver han hefr ei Christi Anda, sa er EJ HAns.

† Kan Madur ætijd ad þeckia þessa hina sijdari fraa þeim fyrri?

DRottinn þeckir ætijd sijna, enn fyrir Mannana Augum er saa Mismunur ecki ætijd opinnber; Þar fyrir kallast Kyrkiann osyniileg, af þvi hennar Limir

hylia

hyltast i þeim stoora utvortis Hoop Hræsnaranna.

† Meiga sañ-Christnir hafa Samfielag med Hræsnurum?

Ecki i þeirra Vondsku, þvi Liosid hefr eigi Samfielag vid Myrkrid, ellegar Christur vid Belial; eñ Kauphondlan, Erfidi og añarri soddañ naudsynlegri Umgeingni gieta þeir ecki komist hiaa þvi, þvi añars yrdu þeir ad rijma Heimiñ. 1. Cor. 5. 10.

Hafa þa þeir sañ-Christnu nockurt naakvæmt Samfielag sijn aa milli Iñbyrdis?

Jaa, þvi þar þeir allir eru Limir aa einum Lijkama, Greinir aa einu Trie, og Born fædd af eins Fodur Sædi, þa hafa þeir broodurlegt Samfielag og Hluttdeild i Sorg og Gledi, i andlegum Gaafum og Velgiorningum, i Bænum og Fyrirbeidslum, i Truñni og Von þeirrar eilijfu Arfleifdar.

Eph. 4. 3. 6. Verid kostgiæfnir ad hallda EJndrægni i Andanum fyrir BAnd FRidarins. Eiñ Lijkami og eiñ Andi, so sem þier erud kalladir uppaa eina Von ydrar Kallanar. Eiñ DRottiñ, ein Trw, ein Skijrn, eiñ Gud og Fadir allra, saa sem ad er yfir ollum, fyrir alla, og i ydur ollum.

† Getur Guds Kyrkia geingid til Gruña?

Su osynilega og almeñilega Kyrkia forgeingur eigi, helldur verdur heñi halldid vid af heñar Hofdi, Christo, aa mooti ollum Helvijtaña Portum; Po lijdur Gud oftlega, ad Tyrannar og Villumenn eydileggia hana i vissum Stodum.

Hvad er nu eftir i Pridiu Greiniñi?

Þrennt, sem er, Syndanna Fyrirgiefning, Holldsins Upprisa, og þad eylijfa Lif.

Hver fyrirgiefur Syndirnar?

Sialfur

Siaalfur Gud, sem Syndinn er driigd aa mooti.
Marc. 2. 7. Hver maa Syndirnar fyrirgiefa nema Gud eiñ?

Hvad er, ad fyrirgiefa Syndina?

Pad er ad afmaa og burttaka alla Syndarinnar Sekt og Straff, so ad Syndarinn reikneſt so fyrir Riettlaatann, sem alldreigi hefdi hann syndgad.
2. Sam. 12. 13. DRottiñ hefur i Burttekid þijna SYnd, þu skallt ECki DEya.

Vill Gud aa þañ Haatt fyrirgiefa Syndina?

Jaa, so opt sem nockur um̃vendir sier og trwir Evangelio, vill Gud fyrirgiefa honum Syndina af einskiærri Naad, fyrir Christi Verdskulldan, hver ed med sijnu Bloodi aa Krossinum hefur fullu bætt fyrir allrar Veralldarinnar Syndir.
Eph. 1. 7. Ihverium vier hofum Endurlausnina fyrir hañs Blood, sem er Syndaña FYrirgiefning.

Hverium Moñum vill Gud fyrirgiefa Syndina?

Ollum sañ-ydrandi og trwudum Saalum, eñ ei þeim Idrunarlausu og Vantrwudu.
Post. G. B. 2. 38. GIorid Yfirbyot, og hver ydar eiñ laati skiira sig i Nafni JEsu Christi til FYrirgiefningar SYndaña. Ezech. 18. 21. 22.

Hveriar edur hvad margar Syndir vill Gud fyrirgiefa?

Allar Syndir, þær stærstu aasamt med þeim smærstu, þaa Syndariñ snijr sier ad eins af Hiarta.
1. Joh. 1. 7. Ef vier GAungum i LJoosinu, lijka sem hañ siaalfur i Lioosinu er, þa hofum vier Samfielag iñbyrdis, og Bloodid JEsu Christi hañs Sonar, HReinsar oss AF OLLum SYndum.

Med hveriu Medali veitir Gud Moñum Fyrirgiefning þeirra Synda?

Med sijnu heilaga Evangelio, hvert hann hefur giefid Makt og Myndugleika til sijnum Pienurum ad predika hier a Jordunni, i sinn Stad, fyrir øllum Jorandi, til Syndanna Fyrirgiefningar.

Luc 24. 47. Ad PRedika lata i sijnu Nafni Jdran og Syndaña FYrirgiefning a medal allra Pioода.

Hvert er þad Medal a vora Sijdu, fyrir hvert vier ødlunst Syndaña Fyrirgiefning?

Ekkert annad enn Trwiñ, sem medtekur Christum, og i honum Riettlætid, af einskiærri Naad.

Gb. Post. 13. 38. 39. Ydur bodast fyrir þeña Syndaña Fyrirgiefning, og af øllu þvi, af hveriu þier gætud eigi riettlætir vordid i Moyses Løgmali, eñ hver hañ TRwir a PEñañ, sa er riettlatur.

Pienar ecki þessi Lærdoomur, uũ Fyrirgiefning Syndaña, til Andvaraleysis?

Margir ad soñu misbrwka hann þar til, og falla i þvi stærri Fordæming; enn Guds Born uppørvast vid þessa Naad til Elsku-fulls Þackletis og enn meiri Guds Otta. Ps. 130. 4. J hia þier er Fyrirgiefningiñ so ad Meñ OTTist PIg.

Hvad er Lijkamans edur Holldsins Upprisa, sem Pridia Greiniñ hondlar uñ framveigis?

Ad, fyrir Guds Kraft, samteingiast aftur a þeim efsta Degi Lijkamir allra þeirra daudu Saalunum, sem þær biuggu i adur, og upprisa sumir til eylyfrar Gledi eñ sumir til eylyfrar Pijnu.

Joh. 5. 28. 29. Su Stund mun koma, a hverri, bad allir þeir sem i GRøfunum eru, skulu heyra hañs Rødd. Og þeir munu þa FRamgaunga sem gott giørdu til LIfsins Upprisu, eñ þeir sem illa giørdu til DOmsins UPPrisu. Joh. 6 40. Dan. 12. 2.

Getur þetta møgulega skied?

Jaa, þvi Gudi, sem af eingu skapadi Jordina, og þañ fyrsta Mañ af Jorduñi, er eingiñ Hlutur Omøgulegur. Luc. 1. 37.

† Er naudsynlegt ad trwa Upprisu þeirra dardu?

Jaa, fyrir Sakir Guds Riettlætis, sem bædi launar og straffar; þvi til þess horfir bædi Von þeirra Trwudu, og Skielfing þeirra Ogudlegu.

1. Cor. 15. 13. 14. Ef Upprisa Framlidena er ecki, þa er Christur og ecki upprisiñ. Eñ ef ad Christur er eigi uppaftur risiñ, so er vor Predikun onyst, þa er og ydar TRw ONyst.

† Munu Lijkamirnir i Upprisuñi verda eins aftig komnir og hafa somu Eigiñlegleika sem nu?

Nei, þeir munu þa hafa andlega Eigiñlegleika og vera odaudlegir, osorgeingilegir, hæfir til ad medtaka annadhvert himnesska Gledi, edur Helvijtis Pijslir eylijflegana.

1. Cor. 15. 42. 43. 44. Pad verdur sæd Náttúrlegur Lijkami, eñ mun upp aftur rijsa ANdlegur Lijkami, etc.

Hvert fara þeir upprisnu Lijkamir hiedañ med Saalunum?

Eftir þad bwid er ad hallda Doominn, fara þeir Fordæmdu i eylijfann Helvijtis Elld, Kvalir og Pijnu, enn þeir Utvølldu i þad himnesska, eylijfa og sæla Lijf. Matth. 25. 34. 41. 45.

Hvad er þad eylijfa Lijf?

Eitt fullkomid Samkvæmi med Gudi, þaa þeir Saaluhoolpnu, a Saalu og Lijkama fullkomlega frijadir fraa Syndiñi og øllu illu, niota oendanlegs og oumrædilegs Fagnadar, Fridar, Gledi og

Vegsemdar

Vegsemdar, og lofa Gud med ollum Utvolldum Einglum oaflaatanlega. Psal. 17, 15. 1. Cor. 13.12.1. Thess.4. 17. Rom.2. 6 7.

Hvad er saa eyliifi Daudi ?

Skamarleg og Angistar-full Utskwfun fraa Saelu Guds; Enn i hennar Stad gniistandi og brennandi Ellds og Orma Kvol aa Saalu og Liikama.

Matth.25.41. Farid burt fraa mier bolvader i Eyliisan Elld, han fyrirbwin er Fiandanum og hans Arnim.

Hverier komast i Helviitis eyliisen Dauda og Piinu ?

Allir sem lifad hafa i Syndunum af aasettu Raadi, og eru i Pdrunarleysi, Vantrw, Andvaraleysi og raangri Atlan um Guds Raad, burtdaudir; og þeir kallast eyliiflega UTSKufadir fraa Gudi.

Hvad er þessi Utskwfan ?

Ad saa alviisi Gud, hefur, ecki af nockru fortakslaust aasettu Raadi, helldur vegna Mannanna eiginn mootþroaannlegrar Þvermoodsku aaliktad, ad utskwfa þeim og fordaema þa alla, sem hann hefur fraa Eyliifd fyrirsied, ad hanns Raad villdu siifelld lega ecki sinna, helldur forsmaa, og bliifa i þeirra Idrunarleysi og Vantrw til Enda.

Joh. 3. 18. Hver aa han trwir daemist eigi, en hver han Kwir EIgi. han er nu PEgar DOEmdur, þviad han trwdi eigi aa Nafn eingietins Guds Sonar.

Hverier verda Hlut-takandi i Gledi og Saelu eyliifs Liifs ?

Allir þeir sem sannarlega hafa trwad aa Christum, lifad Christilega og stadid i þvi stodugir allt til Enda; og þeir kallast UTvalldir.

Hvad er Utvalningin ?

Ad

Ad Gud hefur tilætlad alla þa til eylijfs Lijfs, sem hann hefur fraa Eylijfd fyrir-sied ad mundu vilia medtaka þa frambodnu Naad, trwa aa Christum, og i þeirri Trw stødugir standa til Enda.

Rom. 8. 28. 30. Vier vitum, ad þeim, sem Gud elska, þiena aller Hlutir til hins besta, þeim sem eftir FYRerhyggiunni KAlladir eru. Þviad hveria hann hefur aadur fyrirhugada, þa hefur hann og TJlskickad, þad þeir skylldu verda samlijker hans Sonar Jmind, so ad hann siaalfur sie Frumgietningur aa medal margra Brædra. Enn hveria hann hefur FYrirhugada, þa hefur hann og KAllad, enn hveria hann hefur kallad, þa hefur hann og RJettlaata giørdt, enn hveria hann hefr riettlætta, þa hefur hann og dyrdlega giørdt.

Ut af Drottinnlegri Bæn.

Hvad aa ad vera idugleg Ydkun eins trwads Christins Manns?

Ad hafa sijna Ummgeingni med Gudi i Bæninni og heiløgum Hugleidingum, vidlijka sem þa Madur ummgeingst og talar einlæglega vid Vin sinn. Psal. 19. 15. Eph. 6. 18.

Hvad er þad ad bidia?

Þad er ad tala einfalldlega vid Gud i sijnu Hiarta, utausa sinni Eftirlaangan fyrir honum, kvarta fyrir honum um sijnar andlegar og lijkamlegar Naudsyniar, og af innsta Grunni Saalarinnar, fara einhvers aa Leit med alvarlegri Laungun hiaa honum. 1. Tim. 2. 13.

Hver aa so ad bidia?

Aller Menn, og jafnvel Smaabørninn. Psal. 8. 3. Þvi þad er eigi alleinasta ein Skyllda sem befolud er i ødru Bodordinu, og annars oftlega, ad oss hæfir

hæfir ad bidia, helldur er þad og einñig ein Naad og Velgiorningur, ad vier audvirdilegir og ohreinir meigum og þorum ad bidia. Luc. 11. 1. 13. Cap. 18. 1. 8. Psal. 50. 15.

Gieta þa allir Meñ bedid ſvo ad Gudi ſie þægilegt?

Nei, ecki þeir Ydrunarlauſu, þvi þeirra Bæner Gudi Andſtygd; Helldur þeir ſem annadhvert eru um̃vendtir, edur eru æ Um̃vendunar Veigi.

Joh. 9. 31. Vier vitum ad Gud HErrir Ecki Syndugu, helldur þad, ef nockur er GUds DYrdkari, og giorir eftir hans Vilia, PAñ HEyrir HAñ.

Hvern æ Madur ad tilbidia?

Alleina þann þrijeina Gud, ſem alleiñ kañ ad bænheyra og veita þad ſem vier eftir Oſkum.

Hvar æ ſkal Madur byggia ſijna Bæn?

A JEſu Chriſti Forþienuſtu og Fyrirboon hiaa Fodurnum. Joh. 16. 23. Sañlega, ſañlega, ſegt eg ydur, ef þier bidied Fodurin̄ nockurs i mijnu Nafne þaa mun hañ giefa ydur þad.

Hvernig æ Madur ad bwa ſig til Bænariñar?

Madr ſkal i hiartanlegri Jdran, taka fyrir ſig einlægañ Aſetning ad vilia þiona Gudi, og mootſtrijda alvarlega allri Synd, venda ſijnu Hiartalagi fraa veralldlegum Hlutum, þeinkia um̃ ſijna ſtooru þreingiandi Naudſyn, ſetia ſier fyrir Sioonir, ad ſaa heilagi og myſkunſami Gud er þar naalægur, og ſnwa ſo, med Andvorpunum um̃ Bænariñar Anda, allri ſiñi Saalar Eftirlongun til Guds, ſo ſem til eins rijkuglegs Uppſprettu Bruñs allrar Giæbſku.

† Hvernig æ vor Bæn og Samtal vid Gud ad vera logud?

Hun ꝏ ad skie i sonarligu Trausti med Gudrækni Audmijkt og Forlijkunarsomu Hiartalagi. Þar af verdur einig ad koma Audmijkt og Letning i Lijkamans Skicki og Hattalagi, fyrir þeim Allsmegtugasta Gudi, eins og giordi Guds eigin Sonur, og heilagra Dæmi eru til.

Psal. 95. 6. Komid, lꝏtum oss tilbidia og NJdurkrijpa og framfalla, fyrir þeim Drottni sem oss hefr giordt. 1. Tim. 2. 8. So vil eg nu þad, ad Menirnir bidie i ollum Stødum, og upphefie Heilagar Hendur AN REidi, og ORvinglunar.

† Hvenær og hvar ꝏ Madur ad bidia?

Alltijd og allstadar, helldst i Einrwmi.

Luc. 18. 1. Hañ sagdi eina Eftirlijking til þeirra þar uppꝏ, ad Meñ skylldu JAfnañ BJdia og eigi aflꝏta. Matth. 6. 6. Nær þu bidst fyrir, þa gack iñ i þitt SVefnHws, og LYk Dyrunum aftur, og bid þu Fødur þiñ i LEynum, og Fadir þiñ sꝏ i Leynum sier, mun þier þad opinberlega astur giallda.

A Madur ad bidia eftir Bænabookunum alleina?

Lyka af Hiartanu og med eigiñ Ordum.

Gieta Børn og einfalldt Foolk vel utskijrt sijna Hiartans Þꝏnka med sijnum eigin Ordum?

Jꝏ, þvi vid Gud kañ Madur ad tala eins og einfalldlegar eñ vid Meñina, og þar ad auki giefur hañ sijnum Børnum Nꝏdariñar og Bænariñar Anda Zach. 12. 10 Rom 8. 15. 26.

Hvad margslags er þꝏ Bæniñ?

Tveñslags: Su Jnvortis; þa Hiartad talar alleina i Andvarpan og Eftirlaunzun, og hoogværlega upplyptir sier til Guds; þetta kallast jdugleg Bæn, er bædi mꝏ og ꝏ ad hafa i frami mitt i Erfidi og

Uñ-

Umsvifum. Sw Utvortis; ba Munurinn talar af Nægd Hiartans, og a vissum Timum frambet sijna Þanka og Eftirlaunganir med Ordunum.

Psal. 19. 15. Lat bier bocknast ORdædur mijns Munns, og MAlid mijns HJarta fyrir bier: Drottiñ miñ Frelsari og miñ Endurlausnari.

Psal. 55. 17. 18. Eg vil AKalla til Guds, og mun Drottiñ hialpa mier: Um KVelld, MOrgna og MJddeigi vil eg koma og græta, ba mun hañ heyra mijna Raust.

Dan. 6. 11. Daniel fiell a sijn Knie PRisvarsiñum a DEginum, badst fyrir, lofadi og backadi sijnum Gudi.

Ps. 119. 164. Ps. 38. 10. Es. 29. 13. 14.

Eigum vier alleina ad bidia fyrir sialfum oss?

Nei, vier eigum ad bidia fyrir ollum, og bo bad være vorir Ovinir; eñ sier i Lage eigum vier ad bidia fyrir Yfirvalldinu, fyrir Kieñifedrunum, so og fyrir vorum andlegum Brædrum og Systrum.

Jac. 5. 16. BJdied HVer FYrir HOrum bad bier heilbrigdir verdid.

Matth. 5. 44. BJdied fyrir beim er ydur GJora SKada, og OFsookn veita.

Um hvad eigum vier ad bidia?

Ecki alleinasta um likamlegar Gafst, so sem Upphelldi, Frid, Heilbrigdi, hvers vier eigum ad bidia med bvi Forordi: EF BU VJllt, DROTTiñ! Helldur sierdeilis um andlegar Gaafur, so sem: Fyrirgiefning Syndaña, Styrk Trwariñar, hreint Hiarta, goodañ Undirbwning til Daudans og eylijfa Saaluhialp. Bo hæfir ecki aan Forords ad bidia um bær andlegu Gaafurnar, sem ecki eru alldeilis naudsynlegar til Saaluhialpar, so sem ad komast framar i andlegt Volædi, finna hia sier stop-

 ra

ra Dyrkun Trwarinnar, edur mikla andlega Gledi, og so fleyra. Matth. 6.9. Luc. 11.1.

Hver er su allra fullkomnasta og besta Bæn?

Su heilaga Bæn, FADIR VOR, sem JEsus sialfur hefur kiendt sijnum Lærisveinum og ollum oss ad bidia med. Matth. 6.9.13. Luc. 11.2.4.

Hvernig sundurdeilist þessi Drottinlega Bæn?

I Inngaanginn, Sio Bænirnar, og Niðurlægid.

Hvad er Inngangurinn?

Þad orugga Trwar Andvarp: FAdir Vor Þu Sem Ert A Himnum! -

Þvi verdur Gud avarpadur i Bæninni sem einn Fadir?

Gud vill med þessu Fodur Nafni tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum, etc. Les Frædinn.

Kunna þeir Ydrunarlausu ad hafa þad Trwar-Traust, ad kalla Gud a Himnum sinn Fodur?

Hann er ad sonnu allra Fadir eftir Skopuninni, Vidhalldinu, hans nadarsamlegum Vilia til ad umvenda þeim, og frelsa þa; þo kunna þeir Ydrunarlausu ecki ad kalla hann Fodur, so leingi sem þeir ecki Endurfædast, og odlast einn sonarlegann Anda, þvi annars er þeirra riettr Fadir i Helviiti.

Joh. 8.44. Þier erud af FOdurnum FJanda, og eftir Gyrndum ydar Fodurs þa vilied þier giora.

Hver kann þa ad kalla Gud, Fodur sinn?

Þau Endurfæddu og sonnu Guds Born, jafnvel þo þau sieu veik. Gal. 4.6. Med þvi ÞJer ERud BOrn, hefur Gud sendt Anda sijns Sonar i ydar Hiortu, kallandi, ABBA, kiæri Fadir!

Hvar fyrer er sagt: Fader vor; Enn ecki: Fadir minn?

Þvi sierhvor Christinn Madur a ad bidia i Ein-

ingu

ingu Andans og Nadariñar, med hinum ødrum, og fyrir hinum ødrum, so sem fyrir sialfsum sier.

† Hvar fyrir kollum vier Gud þañ Fødur, sem er a HImnum?

Til ad upplypta Hiartanu, og þvi helldur ad uppørva Virdingarfullt Trwnadar Traust til þess allra Hæsta, sem sier og megnar alla Hluti.

Matth. 6. 32 Ydar HImneskur Fadir veit (ad) þier þurfid alls þessa vid.

Eru margar Bænir i Fadir Vor?

Sio, af hverium Fioorar þær Fyrstu hliida uppa þad gooda sem vier bidium uñ, enn Priaar sijdari hliida uppa þad Illa, sem vier afbidium.

FYRSTA BÆN.

Helgist þitt Nafn.

Hvad merkir Guds Nafn?

Hañs Eigiñlegleika, Ord, Sacramenta, og allt þad sem hønum sierdeilis tilheyrir. Sia 2. Bod.

Verdur þetta Guds Nafn helgad af þvi, ad vier bidium þess?

Guds Nafn er sañarlega i sialfu sier heilagt, enn vier bidium hier, ad þad mætti og so hia oss helgast.

Hvernig helgast Guds Nafn?

Þa Guds Ord kieñist klaart og hreint, og vier, etc.

Matth. 5. 16. Latid so ydvart LJoos lisa fyrir Møñunum, so ad þeir siai ydar GOdverk, og DYrdki FØdur ydar a Himnum.

Hvernig verdur Guds Nafn vanhelgad?

Med raungum Lærdoomi og ogudlegu edur Hrœsnisfullu Lijferni; Þvi hver sem ødruvijsi kiennir edur lifir, etc. Rom. 2. 23. Þu hroosar þier af Løg-

mœlenu, og vanvirdir Gud fyrir Yfirtrodslu Logmalsins. Ezech. 36.22.23.

Kañ eiñ Yðruuarlaus Syndari rett ad bidia med þessari Fyrstu Bæn?

Nei; Ecki af sañarlegu Hiarta, þvi hañ er sialfur sa sem lastar og vanheidrar þetta heilaga Nafn.

ANNUR BÆN.

Tilkomi þitt Rijki.

Er Guds Stioornan edur Rijki margfalldt?

Þrefalldt, sem er: 1.) Nætturuñar Rijki, i hveriu hann med sijnu Almætti stioornar ollum skopudum Hlutum eftir sijnum Vilja.

2.) Nadar Rijki, þad er Kyrkiañ, edur Samneyti Heilagra, hvar hañ stioornar sijnum trwudum Bornum fyrir sinn Heilaga Anda i Ordinu og Sacramentunum.

3.) Er Dijrdareñar Himneska Rijki, i hveriu þeir sem Christo tilheyra skulu eylijflega rijkia med honum i fullkominni Sælu og Gledi

Uñ hvert af þessum Rijkium bidium vier i Añari Bæneñi?

Um Nadariñar og Dijrdariñar Rijki.

Hvernig kiemur Guds Rijki til vor?

Þegar vor Himneskur Fadir giefur oss siñ, etc.

Kañ eiñ Idruuarlaus Syndari vel ad bidia med þessari Añari Bæn?

Nei, ecki af sañarlegu Hiarta, þvi hañ er hræddur vid Heilags Anda Stioornan, amast vid Guds Rijki, og lifir af Asetningi i Satans Rijki.

† Hefur Satan þa lijka eitt Rijki?

Ja, þessarar Veralldar Gud og Hofdinge er kroptugur i Bornum Vantrwarinnar og undir hañs

Stiorn-

Stioornan standa aller sem eige eru endurfædder, allt þangad til þeir umvendast.

Col. 1. 3. Sa ed oss hefur frelsad af Myrkranna, og hefur oss innsett i Riki sijns elskulega Sonar.

4 Hvar af beckiast þeir sem eru i Diofulsins Riki?

Par af, ad þeir þioona Syndinni, og giora Diofulsins Vilia, so sem være hann þeirra Herra.

1. Joh. 3. 8. Hver sa Syndina giorir, er af Dioflinum.

ÞRIDIA BÆN.

Verdi þinn Vilie, so a Jordu sem a Himni.

Hvad er Guds Vilie?

Guds Vilie er vor Helgun fyrir Trwna og Kiærleikann, eftir Logmalinu og Evangelio.

1. Joh. 3. 23. Petta er hans Bodord, ad vier TRwum a Nafn hans Sonar JEsu Christi, og elskum hver annan, so sem bad hann gaf oss Bodordid.

1. Thess. 4. 3. Pad er WJlie Guds ydar HElgan.

Skiedur þessi Guds Vilie alltijd og hia ollum?

Nei, þvi þar sem Guds Riki kiemur ecki til, þar skiedur ecki hanns, helldur Diofulsins, Heimsins og Holldsins Vilie.

Hvernin skiedur þa þessi Guds Vilie?

Þegar Gud hindrar oll ill Raad og V. etc.

Gietur þa Vilie Mannsins eckert neitt Gott, ef hann ma vera sialfradur.

Ney, þvi vors Hollds Sinnislag er Fiandskapur i giegn Gudi; hverki þeckium vier þad sem oss er Reyndar nytsamlegt, nie hofum Ræni a ad leita þess nema Gud upplijsi vorn Skilning, og hneigi vorn

 Vila

Vilia til ad leggia oss undir þad sem hann vill vera láta, þvi hanns Vilie alleina er vijsdoomsfullur, goodur og fullkominn.

† Gietur Guds Vilie skied hier á Jørdunni af Mønnunum, eins og hann skiedur i Himnum af Englunum?

Já, þo hann verdi eigi so fullkomlega, þa gietur hann skied samt med so hiartanlegri Einlægni, med Gledi og Alvørugiefni.

Er þad noog ad vier i Hlijdninni giørum Guds Vilia?

Ney, oss byriar og so ad lijda þolinmodlega þad sem Gud vill vera láta, og giefa oss olldungis undir hanns Hond, lijka sem einn siwkur leggur sig i Læknarans Hendur. 1. Sam. 3.18. Eli sagdi: Hann er Drottinn, hann giörir hvad hønum er þeckt.

Gieta Veralldarinnar Børn med sannarlegri Hiartans Alvøru bedid med þeirri Pridiu Bæn?

Ney, þvi þau striida af Asetningi moot Guds Vilia, og vilia ad hann hagi sier eftir þeirra dáarlegum Vilia, og syndsamlegu Siergiædi.

FIOORDA BÆN.

Gief oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad skilst fyrir daglegt Braud?

Allt þad sem vier med þurfum til þessa Lijfs Biargar, etc. Og er eigi alleina bedid um, ad vier meigum ødlast þetta, helldur ad þad meigi blessast oss.

Þvi kallast allt þetta Braud?

Þvi Braudid er þad almennasta og naudsynlegasta Medal til Lijkamans Biargar og Upphelldis.

Hvers vegna bidur þu um Daglegt Braud?

Þvi eg á vera ánægdur med naudsynlegt Upphelldi

helldi, ann þess ad kieppast eftir yfirflootanlegu.
1. Tim. 6. 8. Naer vier høfum FAEdi og KLaednad, so laatum oss NAEgia.

Þvi er tillagt þetta Ord: J Dag?

Þvi eg mia ei ála Oñ añars Morguns, helldr laata hverium Degi naegia sijna Piening. Matth. 6. 34.

Þvi segir þu: Gief oss VOrt Braud?

Vegna þess vier iñilykium eiñig vorn Naaunga i Baeninni, lijka þess vegna, ad vier eigum ad bidia, ad vier maettum eta vort eigid Braud, enn ecki stolid Braud med Naanglaeti og Leti, af hveriu ordsakast ad gaanga a Vonar-vøl.
2. Thess. 3. 12. Slijkum bioodum vier og aamiñum þaa fyrir vorn Drottiñ JEsum Christum, þad þeir erfidi med Spaklaeti, og eti sitt eigid Braud. 1. Thess. 4. 11. 12.

A þa saa sem bidur uñ daglegt Braud ad erfida lijka fyrir þvi?

Jaa. 1. Mos. 3. 19. J þijns Andlitis Sveita skalltu neita þijns Brauds.

Maa hiñ Rijki þa ecki vera ølldungis Jdiulaus?

Nei, first hañ vill eta, þa aa hánn ad erfida; þad er, giøra nockud Gott, hvad sem verą kañ, til Dirdar Gudi og Gagns Naaunganum.
1. Pet. 4 10. Þjooni hver ødrum, hver eiñ med þeirri Giøf, sem hañ hefur ødlast, so sem GOOdir Forstioornar-Meñ margvijslegrar Guds Naadar.

FJMTA BAEN.

Fyrirgief oss vorar Skulldir, so sem vier og fyrirgiefum vorum Skulldunautum.

Hvad fyrir Skulld edur Gialld er þad, sem vier bidium Gud ad fyrirgiefa oss?

Vorar Syndir med þeirra forþientu Straffi, tijmanlegu og eilijfu.

Vill Gud fyrirgiefa þa Skulld aan Betalings?

Christus hefur betalad þañ sijdarsta Pening fyrir oss, sem ei kunnum sialfir betala: þar fyrir bidium vier i hanns Nafneum Naad og Fyrergiefning.

Hefr Syndariñ Þorf ad bidia daglega um Fyrergiefning Syndaña, þegar Gud hefr einusiñi tekid hañ til Naadar?

Jaa, lijka so sem vier þurfum daglega Brauds vid, so þurfum vier og lijka Naadar og Fyrirgiefningar med; Þvi vier, þvi midur! syndgum daglega af Breiskleika, jafnvel þo Guds Börn syndgi eigi framar af Asetningi edur Illgyrni.

Ps. 19. 13. Hver kañ ad formerkia hversu oft hañ misgiörir? Fyrirgief þu mier miñ HErra hulegañ Brest.

Hveriu lofum vier Gudi i þessari Bæn, þa vier leitum Fyrirgiefningar til hañs?

Ad vier aptur aa moot vilium fyrirgiefa og forlaata vorum Skulldunautum, þad er, ödrum Moñum, sem brotid hafa i mooti oss, jafnvel þo vier forþienum ecki þar med af Gudi Syndaña Fyrirgiefning.

Col. 3. 13. Umlijdid hver añañ, og ef ad nockur hefur Klögu-Maal moot ödrum, þa fyrirgiefid hvad hver ödrum ijnþyrdis, lijka so sem Christur hefur fyrirgiefid ydur, so skulud þier eirnig.

Luc. 6. 37. Fyrirgiefid, so muñ ydur fyrirgiefid verda.

Kañ þa sa Haturs-fulli og Hefndargiarni ad bidia med þessari Fimtu Bæn, sier til nockurs Gagns?

Nei, þvi med þvi þad er eigi satt ad hañ fyrirgiefi þeim sem giördt hafa honum i mooti, þa bidr hañ, ad Gud vilie ecki helldur fyrirgiefa sier sijnar Syndir,

og

og þad skiedur eigi helldr; Eñ Reidi Guds bliifr yfir honum, lijka so sem Reidi hañs yfir Naunganum.

Syr. 28. 1. 2. Hver sijn Siaalfur HEfnir, a þeim mun DRottiñ AFtur HEfna, og honum eifiig hañs Syndir afturhallda. Fyrirgief þiinum Naunga, þad sem hañ hefur misgiordt vid þig, og BJd sijdañ, so munu þier og lijka þijnar Syndir verda fyrirgiefnar.

Matth. 6., 15. Ef Þier FOre giefid ei Moñunum siñ Brest, þa mun ydar Fadir EJ FOrergiefa ydr ydar Brot.

SJOTTA BAEN.

Eigi leid þu oss i Freistni.

Freistar Gud nockurs Mañs?

Hann er ecki einn Freistari til þess Vonda, þvi þad er mootstædilegt hanns Heilagleika. Jac. 1. 3.

Eru þar þa meir eñ einslags Freistingar til?

Jaa, sumar eru af Gudi til Goods; eñ hinar til Ills eru af Dioflinum, Heiminum, og voru eigiñ Holldi.

Hvad eru eigiñlega þær Freistingar sem koma fraa Gudi?

Þær eru nockurskonar vijst Asigkomulag, andlegt edur lijkamlegt, sem Gud lætur Meñ i rata, til þess ad reina þaa, og laata siaa, hvert i þeirra Hiarta er sonn Trw, Kiærleike edur Þoliñmæde.

† Seig þa nockud til Dæmis uppaa soddañ Freistingar?

So reyniſt og freistast saa Rijki, med sijnum Rijkdoomi, hvert hañ sie myskunsamur; Saa Faatæki, med siñi Orbyrgd, hvert hañ sie anægdr; Saa Mektugi, med sinni Makt, hvert hañ sie lijtilaatur; Saa Vesæli med sinni Eymd, hvert hañ sie þoliñmoodur; Saa sem hverki sier nie finnur Huggun, er þar med reyndur, hvert hann gieti trwad, eingu ad sijdur.

† Þeckir Gud ecki aa þessa Hiarta Mañsins?

Ad viisu þeckir Gud hans innstu Þanka aleingdar; enn hann vill Madurinn verdi siælfum sier og ödrum riett kunnugur.

Joh. 6.6. Feita sagdi hann af þvi ad hann villdi reyna hann, þviad hann visti vel, hvad hann villdi giøra. Sioa Eftirdæmi Abrahams, 1. Mos. 22. 1. etc. Jsraels Foolks i Eydimørkunni, 2. Mos. 16. 4. Ezechiæ, 2. Chron. 32. 31.

Bidium vier þa i Siøttu Bæninni, ad Gud freisti vor alldeilis ecki?

Ney, þvi þad er oss ofstlega miøg nytsamlegt.

Jac. 1. 2. 3. Brædur minir elskanlegir! REiknid þad fyrir ALLann FÖgnud, nær þier i margvisslegar Freistingar fallid, og vitid þad ydar Trw verkar Þolinmædi.

Hvad er þa Meining þessarar Bænar?

As siælfur Gud villdi eigi freista vor framm yfir vort veika Megn: Helldr audsyna sig trwfastann, og giefa soddann Enda a Freistinguni, ad vier faaum þolad; Og þa hann lijdur þad, ad vorir Ovinir freista vor, þa setie hann þeim riett Takmørk.

Hverier eru þeir Ovinir, sem freista vor til hins Vonda?

Þeir eru: Diøfullinn, Heimurinn, og vort eigid Hollð og Blood.

Hvernig freistunst vier af þessum vorum Sælu hiælpar Ovinum?

1.) Diøfullinn, sa rietti Freistari, innskijtur vondum Hugrenningum, eins og ödrum glooandi Pijlum. Joh 13. 2. DJøfullinn hafdi SEndt i HJarta Judæ Simonis Jscharioth ad hann sviki JEsum.

2.) Heimurinn, edur Heimsins Born, freista med Ognan, Tillockan, hneixlanlegum Eftirdæmum og øllum Munnrædum, sem spilla goodum Sidum.

Ordsk.

Ordsk. 1. 10. Son min., þegar Jllir Skalkar Locka þig þa filg þeim ecki:

3.) Vort Holld og Blood, eda ill Náttura, sem hinn nálægasti og hættsamlegasti Ovin, freistar vor med illum Gyrndum og Lystingum sem i Hugann koma. Jac. 1. 14. Hver ein Freistast, nær han tilteigist af sini eigin Gyrnd, og lockadur verdur.

Hvad á sa ad giøra, sem freistadr verdr til þess Vonda?

Hann skal vaka, bidia og strijda med þeim andlegu Hervopnum mooti þessum Hættalegu Ovinum. Eph. 6. 16. 17. 18. Um fram alla Hluti, þa hondlid Trwarinnar Skiølld, med hverium þier kunid wt ad slóck va øll Gloandi Skeyti þess eitrada Ovinar; Og griipid Hiálm Hiálpræddisins, og Sverd Andans, hvert ad er Guds Ord, og Bidied iduglega i allri Naudþurft, med Bænum og Beidni i Andanum, og þar til Vakid medøllu Stadfesti og ákalli fyrir Heiløgum.

Er ecki Vantrw, edur hædilegir Þánkar og Hugranir um Gud, hættasamlegar Freistingar af Diøflinum og Manssins Hiarta?

Jw; Enn sierhvertrwadur, sem hefur Andstygd á þvi, og strijdir þar á mooti, af fremsta Megni, má hugga sig þar vid, ad Gud sier honum er þad ei i Siálfrædi, helldur er þad ein sárleg Piáning, sú er og ad sijdustu verdur til Sáluhiálpar Nota.

Gietur Madur eigi siálfur leidt sig i Freistni?

Jw, þá han ei flijr og fordast allt Tækifæri til þess illa, helldur les skadlegar Bækur, umgeingst ugglaust med Heimsins Bornum, edur tekur sier framyfir sitt Embætti, þa Hluti fyrir Hendur, sem kunna ad lada hann til Syndar og hneixla hann.

Hvad

Hvad er Hneixli?

Ein Asteiting, sem liggur i Veigi fyrir vorri Saalu, og kann ad verda henni til Falls.

Er Hneixlid margslags?

Tveñslags. 1.) Giefid Hneixli, sem ödrum verdur giefid, med syndsamlegum Ordum, Atvikum, Athöfnum, Forsoomun þess sem gioraſt ſkaledur og med Misbrwkun ſinna Frijheita, ſierdeilis þa þad ſkiedur af þeim, ſem i þeim þremur Höfud-Stiettum eru yfir adra bodnir til goodrar Fyrirmindunar

2.) Tekid Hneixli, ſem raanglega er tekid af þvi ſem er ſaklauſt og gott. Matth. 18.7. Vei ſie Heiminum fyrir Hneixlanir, 1. Cor. 8. 13. Rom. 14. 13. o.ſ.f.

Matth. 15. 12. 13. 14. Þaa geingu hañs Læriſveinar ad hönum og ſögdu: Veitſtu, ad þa er þeir Phariſæi heirdu þad Ord, hneixluduſt þeir? Eñ hañ ſvaradi og ſagdi: Öll Plantan, hveria miñ Himneſkur Fadir plantar eigi, mun uppræætaſt. Laatid þa ſara, þeir eru Blindir og Blindra Leidtogar, ef blindur leidir añañ blindañ, þa Falla þeir baadir i Gröfina. Joh. 6. 60. 61.

SJÖUNDA BÆN.

Helldur frelſa oſs fraa Illu.

Er margslags þad Illa, ſem vier hier aſbidium?

Fernſlags, nefnilega, ſo mikid ſem aahrærir Saalu, Lijf, Æru og Gotz; Og þar Dioſulliñ er illur, Jaa, Ordſök til alls hiñns Illa, þa bidium vier og i þeſſari Bæn mooti hönum.

† Hvad er illt, ſem ſnertir og ſkadar Saalina?

Sialf Syndiñ, ſem er Root alls Ills, nagandi Samvitſka, Forherding, Örvijnglan, og eylijf Helvijtis Angiſt.

† Hvad

† Hvad er Jllt, sem snertir og skadar Lijkamañ?
Allrahanda Siwkdoomar, og adrar tilfinnanlegar saarar Kvalir, af Hwngri, Kullda, Faangelsi, Landflootta, og odru þessháttar.

† Hvad er Jllt, sem snertir og skadar Æru vora og Gotz?
Rann Tijmanlegra Audæfa af Ovinum edr Pioofüm, Ellds-Bruni, Vatns-Vodi, svijvirdilegur Armoodur, Hadung og Skom.

Hvad eigum vier helldst ad afbidia af ollu þessu Jlla?
Pad sem Jllt er aahrærandi Saalina; Pvi ef vier hefum Frid vid Gud i einni goodri Samvitsku, þa kuñum vier ad hughreista oss i ollu odru Mootlæti; þvi það er þa fyrst eiñ heilsusamlegur Kross.

Af hveriu er Krossiñ heilsusamlegur?
Pvi hann nidurdempar Syndina, Siaalfrædi Holldsins og Elskuna til Heimsins; Uppvekur Eftirlaungun eftir þeirri Himneſku Roosemd, æfir, reynir, og styrkir Trwna, og heñar Avexti, Bænina, Yfirvegan Guds Orda, Audmijkt, Polinmædi, Reynslu og Vonina; Hañ lætur Guds Raad og Almætti merkiast i vorum Breyskleika, giorir oss samlijka JEsu Mind, og leggur so Veiginn til þess stærri Vegsemdar. Poſt.Giornb.14.22. Oss biriar fyrir MArgar HMellingar iñ ad gaanga i GUds RJJKi.

† Eru ei þeir Ogudlegu Tijdum Krossberendur?
Nei, einginn er Krossberari, nema þ:ss Krossfesta JEsu Eftirfilgiari; Enn saa Ogudlegi hefur adsonnu margar Plaagur, sem hann oftast nær giorir sier sialfum. Psal. 32.10.

† Meigum vier þa osta oss Daudans?

Ecki

Ecki af Opolinmædi, helldur af Leida ꝏ Syndiñi, og Trwariñar Eftirlaungun til þeirrar fullkomnu Sameiningar vid vorn Hiartkiæra Endurlausnara; Enn þo so, ad vier med Þolinnmædi befølum þad hanns Vilia. Phil. 1. 23. Eg hefi Gyrnd ad frꝏskiliast, og hiꝏ CHristo ad VEra.

Hafa þau O-uñvendtu Heimsins Børn nockra Orsøk, ad oska sier Daudans?

Nei; þvi þa þau giøra þad, yfirvega þau ei hvad þar eftir skal fram vid þau koma, og hver su herfilegur ad er sꝏ Kvalastadur, sem þeirra Sꝏlir komist i med Daudanum.

Hver fær þa Sꝏluhiꝏlplegañ Dauda?

Sꝏ sem deyr i Drottni; Þad er, i riettu Trwariñar Samfielagi vid HErrañ JEsum.

Opiñber. B. 14. 13. Sꝏlir eru þeir fRamlidnu, sem i DRottni DEya i frꝏ þessu. Jꝏ, Andiñ seigir, ad þeir hvijli af þeirra Erfidi, eñ þeirra Verk fylgia þeim eftir.

Eru þa eigi allir sælir, sem kalladir eru so, þa þeir eru daudir?

Nei. Spek. B. 3. 1. Sꝏler Riettlꝏtra eru i Guds Hendi, og eingiñ Piina snertir þær.

Hvernig hlioodar Nidurlagid af Fadir vor?

Pvlad pitt er Rijkid, Mꝏtturiñ, og Dijrdiñ, ad Eylijfu, Amen.

Hvar fyrir miñist su bidiandi Sꝏla þessara Hluta sijdarst i Bæniñi?

Vegna þess, ad þad er kroftugt Medal til Uppørvunar i Trwñi og Voninni um Bænheyrsluna, ad minnast ꝏ Guds Rijki, Magt og Dijrd.

Hvad merkir þad Ord; Amen, sem seinast er tillagt?

Petta

Þetta ókunna Ord merkir Jaa, vissulega, sannliga; þad skal verda.

Kañ Madur þa ad vera viß uñ, ad hañ verdi bænheyrdur, og ødlist þad sem hañ bidur uñ?

Jaa, þvi Gud hefr befalad ad bidia, og lagt Befalninguñi Fyrirheytid til, so þad skal skie ad hañ skal bænheyra oß. Amen, Amen, þetta skal þier allt vissulega giefast. Lijka so verdum vier vißir giørdir þar uñ af Fyrirboon Christi, Heilags Anda, og allrar Christiligrar Kyrkiu.

Luc. 11. 9. Bided, og mun ydur Gjefast, og leitid ad, og munud þier FJña, knijed aa, og mun fyrir ydur UPplokid verda. Psal. 50. 15. Es. 65. 24. Joh. 16. 24.

Eñ skiedur þad þa alltijd?

Jaa, nema Madur bidie i mooti Guds Vilia, edr uñ þad sem hañ sier oß ei þienanlegt; þa veitir hañ oß eigi þad sama, helldur annad betra i þeß Stad.

1. Joh. 5. 14. Pad er su Diørfung sem vier høfum til hañs, ad ef vier BJdium nockurs EFtir hAñs VJlia, þa heyrir hañ oß. 2. Cor. 12. 8. 9.

Lætur Gud þa Bænheyrsluna koma strax fram?

Stundum, eñ eigi aavallt; Þvi þa hañ vill ad vier idkum oß i stadfastri Trw, Von og Þoliñmædi, þa dregur hañ Hiaalpina undañ uñ Stundarsakir, og lætur hana koma i riettann Tijma. Siaa Hab. 2. 3. 2. Pet. 3. 9.

Seig mier nu loksins: Hvad aa ad koma Mañi til þeß ad bidia kostgiæfilega?

Guds Skipan og Fyrirheit, Mañsins eigiñ Neyd, og ypparleg Nytsemd sem hann hefur af Bæna Jdiunni so og ad Trwinn kunni eflast, og Gud verde

dijrdkadur og lofadur fyrir Bænheyrsluna.

Ut af Skijrnar Sacramentinu.

Hvad er eitt Sacrament?

Pad er sierdeilis heilog Handtiering (helagt Verk og heilog Pioonusta) innsett af Gudi, i hveirri hañ med synilegum Medolum frambijdur, veitir og stadfestir sijna osynilegu Naad og himnesk Gœdi.

Hvad mørg voru Sacramentiñ i Gamla Testamentinu?

Tvø; Umskurninn, og Paaska-Lambid.

† Hvad skilur þu fyrir Umskurñina?

Gud skipadi Abraham, ad allt Karlkyns af hañs Sœdi skylldi endilega umskierast eftir Fœdinguna, og medtakast med þvi mooti i Sattmaala vid Gud. Þo reiddu Gydingarnir sig rangleglega uppa Umskurn þeirra i Holldinu, þar þeir voru eigi a Hiartanu umskornir i Andanum. 1. Mos.17. 1.9.etc. Rom.2.28. 29. Jerem.9.26.

† Hvad skilur þu fyrir Paaska-Lambid?

Paaska-Lambid vat tilsett af Gudi a Dogum Mosis, til Miñis um Utleidslu Israels Foolks af Egyptalandi; Med þvi var og þeirra Trw stadfest um Messiam, sem koma atti, hver ed mundi lata slatra sier eins og einu Lambi. 2.Mos.12.1.10. 1.Cor.5.7.Ebr.11.28.

Eru mørg Sacramenti i Nya Testamentinu?

I Stadinn fyrir Umskurnina og Paaska Lambid hefur vor Drottinn JEsus innsett onnur Tvø i þvi Nya Testamenti, sem er :- Su heilaga Skiirn, og þad heilaga Kvølldmaaltijdar Sacramenti.

Eru allir christnir skylldugir ad tildka þau H. Sacrament?

Jaa, þeim byriar ad þacka Gudi fyrir þvilijk Nadar Medol, og eingvanveiginn ad forsmaa þau nie fyrirlijta; Enn meiga þo eigi, aan sannrar Jdrunar og Trwar, hafa eitt saavijslegt Traust a þeirra Brwkun, eins og þeir fyrir hana einungis kuñu verda Saaluhoolpnir.

Hver Mismunur er a þessum Tveimur Sacramentum?

J Skijrnar Sacramentinu verdur Manneskiañ, so sem i giegnum einar Dyr, lœtinn inn i Guds Kyrkiu og samteingd Guds Naadar og heilagra Samfielagi; Enn fyrir verduglega Brwkun Altaris Sacramentisins stadfestist og styrkist hennar Saal i þvi goda, sem aadur var uppbyriad.

Er hier margt ad athuga um Skijrnar Sacramentid?

Þrent, sem er: Hvad þad er? Hvad gott Gud veitir oss med þvi? Og hvar til þad skylldar oss?

Hvad er Skijrnar Sacramentid?

Skijrninn er ecki einsamallt Vatn. Les Frædiñ.

Hvad er hun þa meira?

Hun er þad Vatn, sem samann er reyrdt og, etc.

Er þa margslags verulegt Efni i þeirri Heilœgu Skyrn?

Tvennslags: Nefnilega, Vatnid og Guds Ord, samlagad Vatninu.

Hvad fyrir Vatn er þad?

Þad er riett nœtturlegt og almennilegt Vatn.

Hvert er þad Ord sem samlagad er Vatninu?

Þad er JEsu Ord; Matth. 28. 19. Marc. 16. 15. 16. Farid ut og kieñid œllum Þiodum, og skijrid þær i Nafni Fodur, og Sonar,

og Heilags Anda.

Hvad er Jnnihalld þessara Orda?

Tvennslags; Sem er Skipan ad skijra og læta sig skijra, so og lika Fyrirheitid um̃ Saaluhiaalpina handa þeim sem eru skirdir, og sannarlega trwa.

Hvernig er farid ad skijra?

Manni er dijft i Vatnid, eda þvi er ausid yfir hañ, i Nafni Guds Fødur, Sonar, og Heilags Anda.

† Hvar fyrir nefnist þeirrar Heiløgu Preñingar Nafn vid Skijrnina?

Þad hefur Christus so skipad, til þess, ad aviisa þar med, ad sa skijrdi kiemst þa i nærkvæmt Samkvæmi, og Sameining vid Gud, heyrir honum til, og er teiknadur med hanns Nafni.

† Hver aa so ad skijrast?

Allar Þiodir (so hefur Christus skipad i Jnnsetningar Ordunum) og lika Ungbørnin; Þad er, allir Menn ad eingum fraateknum, sem vilia komast inn i Guds Sofnud, og verda Saaluhoolpnir.

Hver maa skijra?

Þaa naudsyn krefur, maa þad giora hver Christinn Madur, enn reglulega verdur Skijrnin framinn og veitt af Guds Þienurum, sem eru Verkstioornar Meñ yfir Guds Leyndardoomum. 1. Cor. 4. 1.

Hvad Gagn og Nytsemd er ad Skijrniñi?

Þad hun verkar og framkvæmir i oss Fyrirgiefning Syndaña, frelsar oss fraa Daudanum og Diøflinum etc. (Les. 2. Spurn: i Sacr. Sk. P. 12.)

Hver er Meining þessara Orda?

Þessi: Ad Skijrninn giorir oss twofalldt Gagn, fyrst frijar hun oss fraa miklu Illu, þar næst veitir

hun

hun oss mikid Gott.

Hvert er sierdeilis þad Fyrsta Illa sem Skijrnin frelsar oss frá?

Syndin, frá hverri hun frelsar oss; Þad er, ad kvitt verdur giefid bædi Sekt og Straff Uppruna Syndarinnar og þeirrar Gioranlegu, einig Magt og Yfirrád Syndarinnar verda nidurdempud, fyrir Christi Kraft, i þeim sem skijrdur er, jafnvel þo Syndarinnar Root takist eigi i burt til fulls.

Rom. 6. 4. Þvi erum vier og einig med honum SMesteradir, fyrir Skijrnina J DAudan, uppá þad, ad lijka sem Christur er uppvakin frá Daudum, fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier ganga i einu Nyju Lijferni.

Hvad er þad Annad Illa, sem Skijrnin frijar oss frá?

Daudann; Þvi allar Pijningar, og sá sijdarsti Vidskilnadur hiedan frá þessu Lijfi, er þeim, sem eru Skijrdir og trúadir christnir Men, ecki nockurt Straff edur Skadi, helldur Abati, blessadur Kross, og einn Sáluhiálplegur Heimflutningur og Jnngangur i þad eylijfa Lijf, þar sá andlegi og eylijfi Daudi hefur tapad allri sinni Magt yfir þeim.

1. Cor. 15. 55. og 57. Daudi! hvar er þin BRoddur? Helviti! hvar er þin SJgur? Gudi sieu Packir, sem oss hefur Sigurin giefid fyrir Drottenn vorn Jesum Christum.

Hvad er þad Pridia Illa sem Skijrnin frelsar oss frá?

Diofullinn, hver ed tapar sinni Makt á þeim sem fyrir Skijrnina eru komnir frá Myrkrunum til Lioosins, og frá Andskotans Walldi til Guds. Post. Giornb. 26. 18. Col. 1. 13.

Hefur Christur ecki frelsad oss frá Syndinni Daudanum og Dioflinum: Hvernig tileinkast þá Skijrninni

ad hun hafi frelsad ofs fra þessu?

Vegna þess, Skijrnin er þad Medal, fyrir hvert vier komunst i Samfielag med Christo og niootum hans Velgiørninga. Rom. 6. 3. 4.

Gal. 3. 27. So margir af ydur, sem erud skijrdir uppa Christum, þier hafid Jklædst Christo.

Hvad Gott wtvegar Skijrnin ofs i Stadinn þess Jlla sem hun frijar ofs fra?

Eylijft Lijf og Sæluhialp, sem eigi kann annad enn filgiast med Fyrirgiefning Syndanna, hia þeim, sem skijrdir eru og trwa.

Marc. 16. 16. Hver hann trwir og verdur skijrdur, sa skal HOolpinn verda, enn hver eigi trwir, hann skal fordæmast.

J hveriu er Sæluhialpinn innifalinn?

J þvi ad sameinast vid Gud, og niøota Guds; Þvi hann er sa ædsti Goodi, og su verulegu Sæla. Joh. 17. 21. 27.

Verda þa allir Saluhoolpnir sem eru skijrdir?

Ney, ecki allir, helldur þeir skijrdir, sem trwa; Þvi Christur segir, ad hver sem ecki trwi, skuli verda fordæmdur, jafnvel þo hann sie skijrdur.

Er þad þa møgulegt ad Smabørnin hafi Trwna?

Ja, þvi þau gieta tekid a mooti Verkun heilags Anda, jafnvel þo þad vitist og fornemist eigi.

Luc. 1. 15. Þegar i MOodurkvidi mun hann UPpfylltur verda af Heilogum Anda. Psal. 22. 10. 11. Psal. 8. 3. Matth. 18. 6. Cap. 19. 14.

† Fordæmast þau Ungbørn sem deya ađur enn þau hliota Skijrn?

Eingvannveginn, þvi þau forakta eigi, helldur missa þad Medal Nadarinnar, sem Gud hefur ad sønnu bundid ofs vid, enn eigi sialfann sig, þvi lijka giet-

ur hann giordt eiñ Saaluhoolpinn an Skijrnar.
Matth. 18. 14. So er Ekki Vilie Födur ydar sem a Himnum er, ad eiñ af þessum Smaa-u tapist.

Med þvi þad er so stoor og mikilsverd Hlutur ad frelsa Meñ fraa Syndiñi Daudanum og Dioflinum, og giefa þeim þad eilijfa Lijf; Seig mier þa: Hvernig kañ Vatnid ad framkvæma so veglega Hluti?

Vatnid maa ecki slijks orka, helldur, etc. Les Fr.

Þvi kallast Skirnin Endurfædingarlaug?

Þvi ad Skijrniñ er Endurfædingar Medal hiaa þeim Ungu, eins og Ordid hiaa þeim Gomlu.

Eñ hvar fyrir kallast Skijrniñ: Ein Laug, edur Vatnslaug i Ordinu?

Þad er talad i Eftirlijking; Þvi so sem nijfædd Born verda laugud og þvegiñ af lijkamlegum Saurendum, so verdur Saaliñ med Skijrnar Laugiñi þvegiñ og hreinsud af vidbioodslegum Syndariñar Saurindum. 1. Pet. 3. 21. Skijrniñ er ecki Burttekt Holldsins Saurugleika, helldur Samvitsku Attmaali goodrar vid Gud.

Þvi kallast Skijrniñ i þessum Ordum; Eiñ Saattmaali?

Af þvi i heñi framsetiast Spursmaal nockur, og verdur iñgeingiñ einn viss Saattmaali, þegar Gud giorir Loford vid Mañiñ, og Maduriñ giorir aftur a moot Loford vid Gud.

Hveriu Goodu lofar Gud Mañinum i þessum Skijrnar Saattmaala?

Ollum þeim mikilsverdu Hlutum, sem vier hofum adur heyrt, sem er: Frijan fraa Syndinni, Daudanum og Dioflinum; eñ Hlutskifti i eylijfu Lijfi, edur Barna-Rietti og Arftoku i Guds Rijki.

Hveriu Goodu lofar Madur þa Gudi aftur a moot i

Skijrnar Saattmaalanum?

Þessu; Ad hann vilie afneita, affegia, og i mootstandi Dioflinum, og ollum hans Verkum; Sem er: Prælboomur Syndarinnar, og ollu hans Athæfi, nefnilega: Hoffragt þessa Heims; so og, ad hann vilie trwa a Gud Fodur, Son og Heil. Anda.

Er þad mogulegt ad hallda þenn Saattmaala goodrar Samvitsku?

Jaa fyrir Guds Naad er þad mogulegt fyrir þa trwudu, sem vaka, bidia og strijda daglega a mooti Dioflinum og hanns Athæfi.

Phil. 4.13. Eg FOrmaa alla Hluti FYrir PAnn, sem mig maattugann giorir, sem er Christur.

Enn syndga þau trwudu Guds Born eigi oftlega af Breiskleika?

Jw, þvi midur! Þo falla þau eigi þar fyrir ur Naadar Saattmaalanum vid Gud. Rom. 8. 1.

Hvernig skiedur þad þa, ad Madurinn fellur fraa sijnum Skijrnar Saattmaala?

Þad kann ad skie, annadhvert:

1.) Med þeim Hætti sem lijtid ber a, og eigi formerkist, med Andvaraleysi, þegar Skijrnar Saattmaalinn er eigi alltijd hafdur fyrir Augum sier, eftir þvi sem Arinn fiolga, Naadar-Verkunum heilags Anda er mootstadid, sonn Bænrækni, og riett Yfirvegan Guds Orda forsoomast, og þa Madur giefur tapt ad vera athugasamur um sitt Hiarta, og hættir a þvi, ad strijda vid þa andlegu Ovini, og Sinnislagid verdr so siidann hvad af hveriu eftir Verralldarinnar Hattalagi Veralldleat, Hiegoomlegt, Oandlegt og Holldlegt, hvar til Forelldrarnir eru

almennilega, og þad oft med stoorri Astundan, hin stærsta Orsøk. Ebr. 3.12.14 Rom. 12. 2. 1. Joh. a. 15.27. Jac. 1, 27. Cap. 4. 4. Ellegar: 2.) Þad skiedur, so meir ber æ, edur meir eftirtakanlega, þa Madurinn sellur i opinberar og utvortis drottnandi Syndir Illvilians, og i Skælkapør. Eph. 4.29. 30. Es. 3. 16. og so frammv.

Þegar einhver hefur nu so med Hyrduleysi edr Illrædis Syndum rofid sinn Skijrnar Sættmaala; er þa eingrar Nædar framar ad vænta fyrir hann?

Jw, æ medann enn er Kostur æ ad ydrast, med Þvi Gud æ Nædarinnar Tijma kallar alla Syndduga til Yfirbootar. Jer. 3. 1. 6. 7. Es. 55. 6. 7. Ezech. 33. 11. 2. Pet. 3. 9.

Skal sæ þa skijrast uppæ nijtt sem vill ummvenda sier?

Ney, aungvanveiginn, þvi sæ Skilmæli sem rofinn var æ Mannsins Sijdu, stendur enn þa oraskadur æ Guds Sijdu, og hanns Trygd verdur ecki ad eingu fyrir Mannanna Vantrw. Rom. 3. 3.

Hvad er þa su Ummvendan, fyrir hveria einn Syndari kiemst aftur æ nii i Guds Naad og Sættmæla goodrar Samvitsku?

Ad ydrast eda ummvendast, er ad kannast i Hiarta sijnu vid sijnar Syndir, sem Madur drijgt hefur, og alla Vanart sinnar Syndumspilltu Naatturu, laata þær gaanga sier til Hiarta, hrellast af þeim, og hata þær, og ad hafa innilega Eftirlaangan eftir Guds Naad i Christo, og setia sier alvarlega i Sinni ad betra sinn Lifnad.

Hversu margslags Ummvendun eda Idrun er til?

Tvennslags, Þeirra Follnu, og hinna er Standa.

Hvad er Idran þeirra Follnu?

Þegar su Manneskia sem fraa Guds Raad er fallinn, og i Syndinni er daud, verdur fyrir Guds Kraft aftur uppvakinn til þess andlega Lyfsins fyrir Trwna, forlijkud vid Gud, og þannig olldungis umvendud og umbreitt.

2. Tim. 2. 25. 26. Og straffid þa sem Mootmælatir eru, ef ad Gud giæfi þeim einhveriu Sinni Yfirboot, Sannleikann ad vidurkienna, og Edurvitkadir verda ur Diøfulsins Snøru, af þeirri þeir fangadir eru eftir hans Vilia. Jer. 3. 1. 5. 7. Eph. 2. 4. 5. Post. Giorng. 26. 18.

Hvad er Idran þeirra sem standa?

Þa þeir Trwudu bera daglegt Angur fyrir þeirra umlidnu Syndir, og enn þa vidlodandi Avirdingar, bidia Gud Fyrirgiefningar aa þeim i JEsu Nafni, og einsetia sier ad deyda allar vondar Gyrndir.

Gal. 5. 24. Þeir sem CHristo TIlheyra, þeir KRossfesta sitt HOLLd med Gyrndum og Tilhneigingum. 2. Cor. 7. 1. 1. Joh. 3. 3.

Eiga Menn endilega ad vita þenna Mismun?

Jaa, til ad burtdrijfa Andvaraleysid fraa Heimsins Børnum, sem meina, ad þau ydrist og umvendi sier dagloga, sierdeilis þegar þau ganga til Skriftu, þo þau sieu enn þa andlega daud, og aan Hugskotsins edur Hiartans Lagfæringar, og hafi eigi lagt riettann Grundvoll til Idrunarinnar fraa daudum Verkum. Ebr. 6. 1.

Hvær su margir eru Partar sannrar Idrunar?

Tveir, sem er, fyrst Angur og Tregi fyrir Syndirnar, þar næst, Trwin aa DRottinn JEsum, hver-

rar Avoxtur ad er su nija Hlijdni.

Gietur Madurinn eigi trwad aa, og huggad sig vid JEsum Christum, nema hann finni adur fyrri til Angurs fyrir Syndirnar?

Ney, su Trw sem skal hondla Christum, hlijtur ad uppkvekiast med þvi, ad vier finnum til vors synduga Eymdarhags, þvi annars erum vier einir af þeim, sem meina þeir sieu hraustir og heilbrygdir, er eigi þurfi Lækningar vid. Matth. 9. 12.

Hvad er sannarlegt Angur og Tregi fyrir Syndirnar?

Andleg Særing og Hrelling sem sundurkremur Hiartad, og lætur þvi so sem svijda, Jaa, kreistir stundum Taar og Graat ut af Syndarans Augum. 2. Cor. 9. 10. Su HRigd sem er af Gudi, verkar YDran TJl HJaalpræđis, hvers eingann ydrar, enn þessa Heims Hrygd verkar Dauda. Matth. 26. 75.

Hvad stoort aa soddann Angur og Tregi ad vera?

Gud sialfur hittir þann rietta Maata, eftir sierhvers Syndara andlegu og naatturlegu Tilstandi; enn ad minsta Kosti hlijtur þad alvarlega ad hrella oss, ad hofum med Syndunum tapad Guds Naad, og so eigum vier ad vera hræddir vid Syndina sem sialfann Diöfulinn, hvad siaa er af Dæmi Davids i ollum hanns Jdrunar Psalmum.

Hvar af aa ad koma soddann Angur fyrir Syndirnar?

Ecki alleina af Kvijda fyrir Syndarinnar Straffe (þvi þa er þad eins og Achabs Hræsni, 1. Kong. B. 21 27.) helldur sierdeilis af Hatri til sialfrar Syndarinnar, og af Yfirvegan Guds Elsku og Velgiorninga, þa Madur sier sitt skelfilega Oþacklæti, vid so goodann og Giædskurijkann Gud.

Hvad

Hvad er til Raada, fyrir eiñ hræddañ og ængrædañ Syndara, so ad hañ kuñi ad rietta vid og falla eigi i Orvinglan?

Hañ skal játa sijnar Sijnder, og leita Guds Nádar i Christo, med Trwnni.

† Fyrir hverium á Madur ad játa Syndir sijnar?

Fyrst fyrir Gudi, sem alla Hluti veit ad sönnu, eñ wtheimtir þo þvilijka Audmijkt: Þar eftir fyrir sijnum Náunga, ef Madur hefur misgiördt vid hañ; Hier til hlijdir og, ad þeir, sem hafa sturlad Söfnuñ med opiñberum Hneixlunum, forlijki sig vid hañ aftur á nij med opinberri Medkienningu; og ad sijdurstu skal Madur játa sijnar Syndir fyrir Sáluſorgaranum.

Jac. 5. 19. Játi HVer ODrum SYnar SYndir, og biđied hver fyrir ød-um, þad þier heilbrigdir verdid.

† Hveriar Syndir á Madur ad medkieña?

Ecki allar Breiskleikans Syndir, sem eru, þvi midur! fleiri eñ vier sialfir afvitum, helldr þær sm þvijnga, n.ga, og orolega giora Samvitskuna; þo á ei ad giörast hier af nockr P.pisk Samvitsku Kwgan, so sm þad kyñi ei ad fyrirgiefast, sm Madur skriftad- ist ecki uñ sier i Lagi; helldur skiedur soddann sierdeilis Medkienning alleina vegna siñar stooru Nytsemdar, þar ed Sáluſorgariñ (þa Syndariñ so opnar fyrir honum sitt Hiarta, og so sem wteys sijnu Hiartalagi fyrir honum), fær Hentugleika til ad koma hanns Samvitsku til Hiálpar, á mooti soddann Syndum, med miklu betri Undirvijsan, Rádlegging og Huggun; og á Kieñifadiriñ þess-

ar

ari heimuglegri Medkienningu einnig ad leyna.

Psal. 32. 3. 4. 5. Pa eg villdi hafa Pagad, þa krdu miin BEin Mœttlaus, af miñi daglegri Veinan. Pvi ad þiin Hønd var Nœtt sem Dag þwng yfir mier, so ad miin Vokvan uppþornndi, so sem a Sumar þornar, Sela. Par fyrir MEdkieñi eg hier miinar Syndir, og DRog ECki DUlur a miñ MJsgiørning. Eg sagdi: JAAta vil eg Drottni miinar Yfirtrodslur, þa FDrirgafst þu mier þaŭ Misverknad miñar Syndar, Sela.

Hvad hliidir nu framar til sañarlegrar Yfirbootar edur Ydrunar?

Sa Annar Partur Idrunarinnar, og sa sem mest riidur a, er Trwinn a Christum, hvar uñ adur er hondlad i Pridiu Greininni.

Seig þu mier þa og so hier, hver ad sie Trwariñar rietti Verknadur og Adferd hia einum Angurfullum Syndara?

Pegar eiñ fraafalliñ Syndari gyrnist ad leita Guds Naadar, og kømast aftr i siñ Skiirnar Sattmaala, þa fiñur haŭ eigi strax i siinu Hiarta Kraft þess fullkomna Athvarfs og Trwnadar-Traustś sem hann leitar til hia Gudi, helldur biriast Trwinn hia honum med Hwngri og Porsta, þad er, Eftirlaungun eftir Christi Riettlæti.

Hvernig fær haŭ þa frekara Traust og Dierfung Trwariñar?

Pegar haŭ bidur og les med Eftirlaangan, og yfirvegar Ord Evangelii, þa lockast haŭ og ladast til af JEsu Astsemdar Tilbodi.

Matth. 11. 28. KOmid til miin allir þier sem ERfidid, og Punga erud Hladnir, eg vil ENdurnæra ydur.

Kann þa Sattmaali Skiirnariñar liika ad koma hier til

Huggunar

Huggunar og Trwarstyrkingar einum Syndara?

Jaa, vissulega; Þvi þar ed Saattmaalin af Guds Aslu stendur oraskadur, þa standa og Naadar Dyrnar opnar, fyrir þeim Syndara sem ydrast og leitar Naadar; Jaa, Gud stendur allan Daginn med utbreidda Arma Elskunar, til ad taka aa mooti og fadma ad sier aftur aa nii þa fortapudu Syni, sem koma heim aftur til Fodur-Hwsins. Luc. 15. 20. Es. 65. 1. Rom. 2. 4. Cap. 5. 20. 1. Tim. 2. 4.

Verdur Syndarinn þa endurfæddr ad niju aa Tijma hans Idrunar, eftir þad hann hefr tapad þeirri fyrstu Skijrnar Naad, sem hann endurfæddi?

Jaa, sierhver Umvendan fra daudum Verkum og Astundan ad lifa i nijum Lifnadi, er ein nij Fæding.

Er Skijrnin þa ecki þad einasta Medal Endurfædingarinnar?

Nei, Ordid hefur sama Kraft og Verkan.

1. Pet. 1. 23. So sem þeir, hverier endurbornir eru, eigi af forgeingilegu, helldur af oforgeingilegu Sædi, sem er af ORdi Guds lifanda, þad æfinlega bliifur.

Seig mier framveigis med Lutheri Ordum, hvad Skijrnin merkir?

Hun merkir þad, ad saa hinn gamli Adam, etc.

Hvad er saa gamli Adam, edur gamli Madur?

So kallast Vanart þeirrar Syndum-spilltu Natturu, su Uppruna Synd sem i oss bijr, med sijnum syndsamlegum Tilhneigingum og Lystingum, sem vier hofum allt i Arf tekid eftir Adam.

Eph. 4. 22. So Afleggid i fraa ydur eftir fyrri Breitni hin GAmla MAnnin.

Hvad aa ad giora vid þann gamla Adam?

Hann aa ad deydast og dreckiast; Þad er, undir

þryckiast

þryckjast med daglegri Yðran; Og að þad verdum vier minntir med Skijrninni, i hverri þeir yfirausast Vatninu sem skijrdir eru, edur þeir dijfast i þad, eftir Adferd þeirrar fyrstu Kyrkiu.

Hvad er sa Nye Madurinn?

Þad sama sem su nija andlega Art og Nattura, Sinnislag, Upplijsing og Kraftur, sem giefast med Endurfædingunni.

Hvernig a þessi Nye Madur daglega ad framkoma æ meir og meir, og uppriisa i oss?

Þañveg, ad vier, fyrir Endurnijanina og hennar Kraft, forum daglega vaxandi i þvi Gooda, og lærum nu Guds Mind og Christi Siñislag æ meir og meir biriast, og a saññast i voru Framferdi, hvar til vor Skijrn skylldar oss; So og einnig eigum vier þar um ammiñtir ad vera, þa vier siaum þa vera upptekna aftur ur Vatninu, sem skijrdir eru, (þar sem so er farid ad skijra eftir Sid hiñar fyrstu Christni) og a þvi hvers Christins Mañs Lijferni, ad vera hañs dagleg Skijrnar Jdkun.

Eph. 4. 23. 24. Endurnijed ydur i Anda ydvars Hugskots, og klædist þeim NYJa Mañi, sem eftir Gudi er skapadur i sañarlegu Rettlæti og Heilagleika.

Hvar stadfestist framar þessi Saññleiki um Deyding Adams og Christi nija Lijfgun i þeim skijrdu Christnu?

St. Pall seigir, Rom. 6. 4. Þvi erum vier og eiñig med honum greftradir fyrir Skijrnina i Daudañ, uppa þad, ad lijka sem Christur er uppvakiñ fra Daudum fyrir Dijrd Fodursins, so skulum vier ganga i einu nyju Lijferni.

Hvad er skyllda þeirra sem hallda Bornum undir Skijrn?

1.) Ad þeir minnist sijns Skijrnar Sattmaala,

og

og prooſi ſig, hverſu þeir haſi halldid haӯ, og einſetie ſier ad lagfæra þad, ſem i þvi er aſꝺatt ordid.

2.) Ad þeir bidie hiartanlega fyrir þeim, ſem þeir hallda undir Skijrn.

3.) Ad þeir ſijdaӯ, eftir þvi ſem þorf gioriſt, og þeir haſa Efni til, hiaalpi til ad Barnid uppfooſtriſt i Otta Guds. Og þeſs vegna eiga riettſkickadir, og ſaӯ-Chriſtnir Menn þar til ad utvel'aſt.

Ut af Altariſins Sacramenti.

Er þad margt, ſem vita ſkal og athuga uӯ þetta Heilaga Sacramenti?

Sierdeilis Fernt, ſem er; hvad þad er, hver þad aa ad brwka, til hvers Gagns þad er og hvernig Madur aa ſig til þeſs verduglega ad bwa.

Hvad er Sacramentum Altariſins, edur ſu Heilaga Kvølldmaaltijd?

Saӯarlegt Holld og Blood, vors HErra JEſu Chriſti, undir Braudi og Vijni, iӯſett af Chriſto ſiaalfum, til þeſs, ad Chriſtnir Meӯ ſkyllduеta og drecka þad.

Hvar af veitſtu þetta?

Af Innſetningar Ordunum, ſem leſa maa hiaa Matthæum, Marcum Lucam og St. Paulum, og hlioода ſoleidis: VOR HERRA JESUS CHRISTUS, og ſo framv.

Hver heſur iӯſett þa heilogu Kvølldmaaltijd?

Vor HErra JEſus Chriſtur, aa hvers Saӯleika og Almætti vor Trw aa i þeſſum Leirdardoomi ad grundvallaſt.

† Hvenær iӯſetti haӯ hana?

A þeirri

A þeirri Natt sem hañ var forrædiñ til Dauda; og þar fyrir kallast hun su Heilaga Kvølldmaaltijd.
† Rijdr nockud æ ad vita þessa Tijmans Krijnaumstædu?
Jæ; Þvi þar af siæum vier vors JEsu Elsku-rijka Umhyggiu fyrir oss, ad þo hañ vissi sijn Dau-udans Angist være strax fyrer Hendi, var honum meir hugad uñ oss enn siaalfann sig.

Hvernig iñsetti hañ þetta heilaga Sacramentum?
Med sierdeilis Ordum og Adferd, bædi þa hann utdeildi Braudid og Vijnid.

Hvad giørdi hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Braudid, edr hañ firra Part þessa Sacramentis?
Hañ took Braudid, giørdi Þackir, braut þad, etc.

Hvad giørdi hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Vijnid, edur hañ seiña Hlut Sacramentisins?
Hañ took Kaleikiñ, edur Bikariñ, med Vijni i, og sagdi: Dreckid allir hier af, þetta er, etc.

Til hvers skylda oss þessi Ord og Verk?
Til ad trwa Ordunum, og giøra eftir þeim.

Hvad margslags Hlutir eru þad þa sem vier trwum ad sieu i Sacramentinu?
Tvennslags, adrir Jardneskir, synilegir; Og ad-rir Himneskir, osynilegir.

Hverier eru þeir Jardnesku Hlutir?
Sañarlegt og natturlegt Braud og Vijn.

Hverier eru þeir Himnesku Hlutir?
JEsu Christi sañarlegur Lijkami og Blood, sam-einad vid Braud og Vijn.

Gietur þu sied og fornumid þad?
Nei, hverki sie eg nie verd var vid annad enn Br-aud og Vijn.

Trwir þu þa, ad þar medtakist eigi nockud meira?

Eg trwi, ad eg asamt Braudinu, medtaki sannarlegann Lijkama Christi, og asamt med Vijninu Christi sannarlegt Blood.

Hvad kiemur þier til ad trwa þvi?

Þessi Ord Christi: Takid og etid, þad er minn Lijkami. Item: Dreckid, þad er mitt Blood.

† A þetta so ad skiliast, ad Braud og Vijn umbreitist med Blessaninni i Christi Holld og Blood?

Eingvanveigin; Braud og Vijn helldr sinni Natturu samt, og eru þad þau voru fyrr, þvi eftir Blessaninna kallar Paulus þad enn þa Braud, og Reynslann sijnir, ad þad gietur fwnad, so sem annad samaslags, med þvi Sameiningin millum þess Jardneska og Himneska varir eigi leingur, enn a medann Sacramentid verdur utdeilt og medtekid, og ma þvi alldeilis einga Hiatrw hafa a Leifum þeim, sem af þvi eftir verda.

† Eiga þa Ordin so ad skiliast: ad þad brotna Braud og uthellta Vijn sie einasta Merking og Minnis-Teikn Christi framda Lijkama og uthellta Bloods?

Nei, su Meining fullnægir eigi helldur Frelsarans Ordum, sem eigi segia: þad MErkir, helldur; þad ER minn Lijkami, etc.

Hvernig er þad þa Christi Lijkami og Blood?

Þann eiginlega Maata til þess, ma hverki nie kan vor holldleg Skinsemi rannsaka; enn eftir þvi sem merkia og alikta er af Ritningarinnar Ordum, seigium vier: Braud og Vijn i Altarisins Sacramenti er Christi Lijkami og Blood, fyrir eina dulda, enn þo

sanna

sanna og algiorva Sameining, Samteinging edur Samneiti.

Hvar med stadfestum vier þeñañ Lærdoom?

Med St. Pauls Ordum, 1. Cor. 10. 25. Sa blessadi Kaleikur hvern vier blessum, er hañ ecki SAmeining CHristi Bloods? og Braudid hvert vier briootum, er þad eigi Sameining Christi LJkama?

† Verdur þa Holld og Blood JEsu Christi ad Fædu fyrir Lijkamañ?

Nei, Altarisins Sacramenti er eigi iñsett til Vidhallds Lijkamanum; helldur, so sem Braud og Vijn hressa og styrkia Lijkamañ i krosftugasta Maata, so er og Christi Lijkami og Blood Fæda Sælariñar, er hressa hana og styrkia til þess andlega Lijfsins.

Handa hverium er su heilaga Kvølldmaaltijd iñsett?

Handa sañchristnum Moñum, sem eru komnir so til Vits og Ara, ad þeir geta proofad sig sialfa; eñ ei handa vitlausu Foolki, edur omindugum Bornum.

Eru þeir þa allir, sem hafa Vit og Rænu, hæfir til ad nioota þeirrar Heiløgu Kvølldmaaltijdar?

Nei, eftir Christi Jnnsetningu hæfir eingum ad eta af þessu Braudi og drecka af þessum Kaleik, nema hañs eigiñ Lærisveinum, þad er, þeim sem ydrast, trwa aa hañ, og breita eftir honum. Eñ eingvanveigin eru þeir, sem gaunga eins og hans Kross Ovinir, þar til hæfir. 1. Cor. 10. 1. Ei kuñid þier i señ DRuckid Kaleik Drottins og Dioflaña Kaleik, þier gietid og ECki i señ, Hluttakarar ordid Matbords Drottins og Matbords Diøfulsins.

Hefur þa sa Ogudlegi eingañ Riett til Altarisins Sacramentis edur Gagn af þvi?

Nei, olldungis ecki, so leingi han hellde aefram i sijnu Idrunarleysi, og tekr ei Siñaskifti: Þvi so sem sa, sem er naatturlega daudur, kan ecki ad eta naatturlega Faedu; so kañ og eigi þeim, sem er andlega daudur, þad er, Idrunarlaus, (hver ed kallast lifandi daudur) ad verda til Nota su Faeda, sem er andleg; þvi þad verdur ad vera andlegt Lijf, sem med andlegri Faedu skal styrkiast.

† Eñ kuña ecki þeir Ogudlegu ad uppvekiast og verda skaarri af þvi þeir faa Sacramentid, so ad þess vegna eigi ad medtaka þa þar til?

Nei, þvi Sacramentum Altarisins er eitt Stadfestingar Sacrament; Þar fyrir eiga þeir fyrir Naad Guds ad vera adur buner ad umvenda sier af Hiarta, añars verda þeir verri og eigi betri þar af, þvi Naadar Medolin gagna eigi þo þau sieu brwkud, helldur gagna þau fyrir þad, þaa þau eru verduglega brwkud, og eftir riettri Reglu

1. Cor. 11. 17. Þier komid eigi til samans med betri Vijsu, helldur med verri Vijsu. Og 30. V. Fyrir þAd eru so margir SIwkir og veikir ydar aa milli, og þeir margir sem sofnadir eru.

Þvi gaanga þa margir til Guds Bords sem ecki ottast Gud?

Af þvi þeir añadhvert eigi þeckia Guds Vilia, og þess vegna aetla þeir ad leita sier Huggunar med Sacramentinu; En þo raanglega, meinandi ad Madur muni vera forlijktur vid Gud (ef han er til Sacramentis), en þo hann sie Guds Ovine i Hiartanu og giori einasta Stundar Frid vid hañ utvortis um nockra Daga, liggiandi i sijnum fyrri

Syndum

dum þar að eftir þa Færi fellur. Ellegar þeir gang-ga til Guds Bords af þvi þeir skamast sijn ad for-sooma það framar eñ adrir þeirra Naabuar giora.

† Þvi er þeim þa leist ad ganga til Guds Bords, sem ecki ottast Gud?

Af þvi ad Madur gietur eigi sied iñ i Hiartad á þeim, og af Kiærleika væntir, ad þeir muni lagfær-ast, eins og þeir lofa þa muñlega ad verda skuli.

† Nu hvott Madur kuñi ecki uti ad lyka Hræsnara fra Sacramentinu, þa hæfdi þo, ad þeir skyllþu uti-lykiast fra Heilagra Samneyti, sem añadhvert eru miög fafroodir, edr lifa i opinberum Hölldsins Verkum:

Satt er þad, þegar þeirra Blindni og Fafrædi, Yfirrepskapur og Idrunarleysi er med vissum Ro-kum auglioost ordid, þa eiga þeir og so ad utilykiast og af-snijdast, sem for-rotnadir Limir, so ad eigi ver-di Helgidoomi fyrir Hunda kastad.

Matth 18. 15. 18. Eñ ef Broodr þiñ briitur vid þig, far þu, og straffa hañ á millum þijn og hañs eins samans, ef hañ heyrir þig, þa hefur þu þiñ Broodr unnid. Eñ ef hañ he-yrir þig eigi, þa tak Eiñ edr Tvo til þijn, so ad i Muñi Tv-eggia edr Þriggia Vitna standi öll Maalefni; eñ ef hañ he-yrir eigi þeim, þa seig þad Samkunduñi. Eñ ef hañ heyrir eigi Samkunduñi, þa HALLd hañ sem añañ HEidingia og TOllheimtumañ. Sañlega segi eg ydur: Hvad hellst hier bindid á Iordu, skal á Himnum bundid vera, og hvad hellst hier leysid á Iordu, skal leyst vera á Himni.

† Þvi kallast þetta Sacrament Communio, edr Sam-neiti, og þeir sem þad medtaka, Communicantes (Sam-neytendur)?

Þad merkir bædi þa Sameining, sem þeir Trw udu hafa med Christo, þeirra Hofdi, og so þad-

 brood

brooodurlega Kiærleikans Samneyti, er þeir, so sem eins Lijkama Limir, hafa iñbyrdis sijn aa milli, hvert ed þeir einig jaata og stadfesta, med þvi ad þeir aasamt hver med ødrum brwka Sacramentid, og giefa sig ei aan Naudsynia allra sijdst af Drambseminni burt fraa þessu opinbera og sameigiñlega Samneyti Sacramentisins, til þess heimuglegrar Medtekningar.

Joh. 6. 56. Hver hañ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood, saa Blijfur J Mier og EG J HONum.

1. Cor 10. 17. Pad er EJtt BRaud, so erum vier margir EJñ Lijkami, med þvi ad vier verdum ALLir eins Brauds Hlut-takarar.

Hvad stodar oss þañig ad hafa etid og druckid?

Þad wtvijsa mier þessi Ordiñ: Sem fyrir ydur gefst, og s. fr. Les Frædinn.

Hefur nu saa Trwadi ecki Syndaña Fyrirgiefning, Lijfid og Saaluhiaalpina aadur eñ hañ geingr til Guds Bords?

Jw, enn i þvi Heilaga Sacramenti gefst honum þad med obrigdulum Panti þar uppaa, sem er sar Lijkami og Blood, fyrir hvert Syndiñ er forlijkud, einnig Lijf og Saaluhiaalp urvegud; Þvi segir Christur: ÞAd Er Mitt Lijkami, Sem Fyrir Ydur Verdur Giefiñ; Item: Þad Er Mitt Blood, Sem Uthellist Fyrir Ydur, Til Syndanna Fyrirgiefningar.

† Hvad fyrir Lijf og Saaluhiaalp edlast þeir Trwudu i Sacramentinu?

Ei alleina Fullvissu um þad eylijfa Lijf, helldur og kroftuga Efling þess andlega Lijfs, sem byriadist i þeim i Endurfædingunni, til enn þa stærri Trwar,

Von-

Vonar, Kiærleika, Poliñmædi, Audmijktar, Bæn-ar, og allra Avaxta Andans af JEsu Fyllingu.

Joh. 6. 54. 56. Hver hañ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood, sa HEfur EJlijft LJf, og eg mün uppvekia hañ a efsta Degi. Þvi mitt Holld er sañ Fæda, og mitt Blood er sañur Dryckur. Hver hañ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood, sa blijfur i mier og Eg i hønum.

Hvernig kañ lijkamleg Berging ad framkvæma so mitla Hluti?

Berging Brauds og Vijns framkvæmir þad i aungvann mata, og so fr.

Hvad er þad þa sem allra mest ariidur vid Brwkan þessarar heilogu Kvølldmaaltijdar?

Þad er (sem Lutherus riettilega segir), Trwinn a þessum Ordum: FYRir YDur; edur ad ein sannydrandi Saal med Eftirlaunganarsomu Trwnadar Trausti, tekur ad sier og tileinkar sier sierdeilis Christi Fullnægiu Giørd.

Til hvers skal eiñ Christiñ Madur sierdeilis brwka þessa Kvølldmaaltijd, edur i hverri Meining?

Christur segir: Luc. 22. 19. GJørid þetta i miina MJñing. Og St. Paulus 1. Cor. 11. 19. So oft sem þier bergid af þessu Braudi, og dreckid af þessum Kaleik, skulud þier KUñgiøra Dauda Drottins þar til hañ kiem:.

† Hvad er þad ad miñast Christi, og kuñgiøra hañs Dauda?

Þad er, med Gudrækilegri Kostgiæfni ad yfirvega alla Christi Piñaning, Krossfesting, Dauda, og þad sem þar ad hnijgur; Ad athuga þad, sem þad einasta fullkomna Forlijkunar Offur fyrir sijnar Syndir, og styrkja sig þar vid kroftuglega i Trwñi; Ad yfirvega so i sijnu Hiarta þann omælilega JE-

su Christi Kiærleika, i þvi, ad hann leid þvilijkar Kvalir vegna vor, ad Saalinn upptendrist med brennandi Kiærleika til hanns aptur a mooti, innilega fagni og gledie sig i sijnum Frelsara, hiartanlega þacki honum, lofi, prijsi og vegsami hañ, sömuleidis, fyrir hañs Lijkama og Bloods lijfgandi Kraft, audsyni i Verki og Sañleika, ad sier þyki nockud til alls þessa koma, af Packlætis-fullu Hiarta og Saalu, med nijrri og alvarlegri Kostgiæfni til heilags Framferdis, og eftir Dæmi þess Krossfesta, þvi siaalfviliugri Þolinmædi i Piningunum.

Þvi eigum vier ad þeinkia um hañs Dauda og hañ ad kuñgiora?

So vier lærum ad trwa, ad eingiñ Skiepna kuñi ad hafa Fullnægiu giordt fyrir vorar Syndir, utañ alleina Christur, sannur Gud og Madur; og ad vier lærum ad skielfast af vorum Syndum, og athugum hvad stoorar þær eru; og ad vier skulum gledia og hugga oss alleina i honum, og vid hann, og verda so Saalu-hoolpnir fyrir þessa somu Trw.

Hvad oft skal Madur gannga til Drottins Kvølldmaaltijdar?

Uñ þad hefur Christur eingann vissañ Tijma sett, so þad stendur i Siaalfrædi þeirra Trwudu, ad hitta a þa riettu Tijd; Eñ ad þad eigi oft ad skie, er audraadid af þeim Ordum, 1. Cor. 11. 16. SO OFT sem þier etid af þessu Braudi, etc.

Hvad a ad aaminña og upphvetia hvern Christiñ til ad medtaka oft Kvølldmaaltijdar Sacramentid?

Af Guds Alsu a Mañinn til þess ad knija, bædi Chri-

Christi Befalning, og lijka hanns Fyrirheit; Þar nærst, af Mañsins Alfu, skal Mañinn þar til knyja hañs eigiñ Neyd sem aa honum liggur, vegna hverrar soddann Tilbod, Tilladan og Lofan skiedur.

Hvad aa Madur ad giora til, þa hañ kañ eigi ad fiña til soddañ Neydar, ellegar nockurs Hungurs og Þorsta eftir Sacramentinu?

Honum verdur ecki lagt betra Raad, eñ hañ prooi siaalfann sig, og gæti ad, hvert hañ hafi eigi eñ nu Holld og Blood, og trwi þo Ritningunni, hvad hun segir þar um, Gal. 5. 17. Rom. 8. 8.

† Eñ ef eiñ Christiñ Madr være so staddur, ad hañ feingi eigi medtekid þad heilaga Sacramentum, so sem aa lanngri Reisu, edr i Landi nockru medal Heidingia?

Þegar soddañ Naudsyn fellur uppaa, kañ Madur ad hafa sama Styrk og Kraft af þeirri andlegri Nautn og Dryckian, sem skiedr med Muñi Trwarinnar. Trw þu, segir Augustinus, so hefur þu etid.

† Er þad þa añars Synd ad hallda sier leingi fraa þvi Heilaga Kvølldmaalijdar Sacramenti, þegar þad kañ ad faast?

Jaa, hellst þegar þad skiedr af þvi, ad Naadiñ er forachtud, edur af Andvaraleysi, Forsoomun, andlegu Drambi, edur þess Haattar, þa er þad eitt af þeim stærstu Syndum og Oþacklæti vid þañ mikla Hofsund og aastwdlega Frelsara, sem so utþrickilega og goodfwslega segir: Giorid þad i mijna Minning.

Eñ gylldir þad þa eins, hvernig þad skiedur, þegar þad skiedur oft og eftir þvi sem Vani er til?

Nei; þvi so sem þad er illa giordt, ad hallda sig þar med Jafnadi fraa; So er þad laangtum verra, ad

ganga til þess Overdugur og Otilreiddur, sier til þess stærri Fordæmingar. 2. Cor. 11. 27. 29.

Hvad skal Madur þa giøra, so ad hañ kuñi ad umflya soddañ Ofarir?

Þa Madur hefur fyrst hiartanlega bedid um H. Anda Adstod til so heilags og hæleits Verks, ad Madr ædur eñ hañ geingur til Altaris, nakvæmlega og alvarlega ad proofa sialfañ sig, eftir St. Pauls Ordum. 1. Cor. 11. 29. Hver Madur Proofi Sig Sialfur, og eti so af þessu Braudi, og drecki so af þessum Kaleik.

Hvern er hier sagt ad Madur eigi ad proofa?

Ecki adra Menn, helldur sialfann sig.

Hvad er ad proofa sialfañ sig?

Þad er ad taka sijna Þanka fra ollum añarligum Umhugsunum, til þess i Kirrd og Spekt, med Bæn og Yfirvegañ, ad ganga riett iñ i sitt eigid Hiarta; nakvæmlega, og so sem fyrir Guds Augliti, ad ransaka hvernig stendst a fyrir Salu siñi, og hvernig hattad sie ollu sijnu Lijferni og Christindomi, iñvortis og utvortis, alleina eftir Guds Ordi, Logmalinu og Evangelio. J þessari Proofan sialfs sijns a Madur vel ad taka sier vara fyrir þeirri svikfamlegu Elsku til sialfs sijns, sem audvelldlega, añ vissra Raka, hneigist til ad dæma, ad noog lijdi siñi Salu vel; Þar a moot eiga þær freistudu og angraidu Salir eins vel ad taka sier vara fyrir ollu oþorfu Angistar Vijli, sem a aungvum Fæti stendur; Þvi Holldid gietur med Vantrw, allt eins komid sijnum Brogdum vid i þvi, sem i Andvarakeysinu. 1. Cor. 3. 18. Psal. 139. 23. 24.

Hver-

Hveria Hluti aa Madur fierdeilis ad proofa?

Þeßa Priaa Hluti: Angur og Trega fyrir Syndirnar, Trwna aa JEsum Christum, og þañ nija Asetning edur Aform til þeß Gooda.

† Hvernig proofar Madur sitt Angur og Trega?

1.) Ad Madur ad proofa sig eftir þeim Tiju Guds Bodordum i þeirra andlegum Skilningi, hvert hañ þecki riettilega Uppruna Syndina, asamt sijnum gioranlegum Syndum, og hversu vit bioodslegar þær sieu? 2.) Ad Madur ad ransaka allann sinn Christiñdoom; Hvernig hañs Trw sie hattad, hvad hañ hafi giordt og ogiordt latid, i sinum Þanckum og Gyrndum, til Orda og Verka, i Skylldu siñi vid Gud, siaalfañ sig og Naungañ, i sijnum Bænum og Yfirvegan Guds Orda. Hañ skal rañsaka sijna Arvekni og Kostgiæfni, hversu hañ hefur stadid sig i þvi daglega Strijdi, vid þa andlegu Ovini, einkum vid þær Syndir, sem Natturañ, Vaniñ, Lijfernislagid edur Hentugleikiñ plaga mest ad locka oß til. Hañ skal ransaka sijna Framfør, hvert honum ser fram edur aftur i þvi Gooda. 3.) Ad Madur ad þeinkia um, hvert hañ iñilega feili sier og skamist sijn, fyrir sijnar Avirdingar, sem hañ fiñur sig i, aa mooti Gudi, sem so er goodr, og veit þær vißulega eñ fleyri, eñ vier verdum varir vid siaalfir.

4.) Skal Madur hiartanlega proofa, hvert hann hatar allar Syndir? Er vingiarnlega forlijktur vid sinn Naunga? Og hvert hann hagar sier so ad øllu vid hann, sem hann er skylldugur til.

† Hvernig aa Madur ad prodfa sijna Trw?

Madur

Madur skal giæta ad, hvert hann hefur Þeckingu a Gudi, so sem hann þarf med, og a hanns Veru, Vilia og Velgiorningum, sierdeilis a Christo, og Endurlausninni, fyrir hann; Item, þeirri Heilögu Kvolldmaaltijd? Hvert hann hafi giefid Heilögum Anda Rwm, so þessi Þecking sie eigi alleina i Heilanum, helldur og lijka lifandi og kroftug i Hiartanu? Hvert Madur er so sannfærdur af Gudi, ad hann sampyckir Guds Ord? Hvert hann hefur sannarlegt Hwngur og Laungun eftir Guds Naad i Christo, og hiartanlegt Trwartraust til þeirrar Fullnægiu, sem Christur giordi fyrir oss? Hvert hañ leitar þa allrar sinnar Saaluhiaalpar alleina i JEsu Christi Bloodi? Hvert Trwin þannig er ecki daud, folsk eg sialfsinnijdud Trw, helldur sonn og lifandi, sem umbreitir Hiartanu?

2. Cor. 13. 5. REynid ydur sialfa hvert þier erud J TRwnni. Reynid ydur sialfir, eda þecki þier ecki sialfa ydur, þad JEsus Christus er i ydur? Nema þad sie, ad þier sieud Odugganlegir.

† En ef Madur fær eigi fyrir andlegri Sorg og hördum Freistingum fundid og ordid aaskynia um sijna Trw; Hvad skal þa tilgiöra?

Þa skal Madur leita eftir Trwarinnar obrigdanlegum Kienniteiknum, hennar Avexti og Verkan, sem vitna lijka um hennar Sannleika, ad hun sie þar vijst.

† Hvilijkur er þessi Avoxtur og Verkan?

Sa vissasti og obrigdanlegasti Avextur Trwarinnar er hiartanlegt Hatur og Vidbioodur a ollum Syndum, sierdeilis sijnum eigin vondum Tilhneig-

ingum, so og Flærdarlaus Elska til Guds og Naungans, allrahelldst til Guds Barna.

† Hvernig a Madur ad proofa sig nya Asetning?

Madur skal ransaka: 1.) Hvert hann hefur alvarlegann, enn eigi hvikulann Asetning, ad vilia vardveita Trwna og gooda Samvitsku; Og ad vilia, ei alleina yfirgiefa allar mootþroo anlegar Syndir, helldur og meir og meir ad hreinsa sig af ollum Syndum siins Faafrædis, og þeim, sem hañ af Astrijdu og Breiskleika sijnum hefr ratad i? hañ skal sierdeilis proofa, hvert hañ vill med stoorri Vanblæting vaka og strijda, mooti siinum Hofud Ovin, þad er Syndum þeim, sem hann veit sig mest i folginn, og sier kiæraстar; Jaa, hvert hann vill fordast allt Tækifæri til Syndarinnar, illañ Selskap, og allt þad sem hefur illt Alit? 2.) Hvert Madr vill vera enn þa trwfastari og alvarlegri i Elskunni til Guds og Naungans og i þvi ad taka Vara a sialfum sier i sinni sierdeilis Kallan, og ollu þvi hans Christinndoomi vidvijkur? 3.) Hvert Madur i Krafti Christi hefur feingid stadfastlegañ Asetning ad standa i þessu stodugur allt til Enda, hvad sem hann ætti þess vegna ad lijda, og þo þad væri Daudinn?

Hvers vegna a Madur ad proofa sig, og taka sig i Vakt so nakvæmlega, þa hañ brwkar þetta Sacrament?

Þvi þess Misbrwkan med Overdugleika, ordsakar þann eylijfa Dauda, i stadinn þess eylijfa Lijfs og Saaluhialpar. 1. Cor. 11. 29. Þvi ad hver hañ etr og dreckr Overdugr, sa etr og dreckr sialfum sier Doom,

med þvi þañ giørdi eckj Steinarmun a Drottiñs Lijkama.

Er nockur Madur verdugur ad medtaka þessa Himnesku Maaltijd?

Ef Verdugleikinn være innifalinn i fullkomnu Sakleysis Standi, edur skylldi hann vera af sialfum oss til, þa findist eingin i þessu Lijfi verdugur þar til; Enn nu eru (so sem Guds Ord seigia) þeir verdugir og hæfir þar til, sem med einu riett audmiuku Hiarta (sem langar þar eftir, og er ydrandi, hreinskilid, og Alvørugiefid), leita Nadar alleina fyrir Trwna a JEsum Christum, an allrar sinar Forþienustu. Þvi er raadlegt Angurfullum og freistudum Saalum, sier til Trwarstyrkingar, ad brwka þetta Sacrament þa hid allra fyrsta, þegar þær i andlegu Volædi finna sig sialfar þar til allra overdugastar. Matth.9.12.13.

Hvernig verdr þa þetta Sacrament verduglega medtekid?

Ad fasta og siglijkamlega þar til ad bwa, er ad sönu good ytri Sidsemi. etc. les Fræd.

Er þad endilega naudsynlegt ad tilreida sig med Føstu?

Ecki hefur Gud skipad þad, og ecki er nockur Skylldbundinn til þess sem þad kann eigi ad þola, enn þad er ein falleg utvortis Sidsemi, og þienar hia nockrum til þess meiri Gudræknis Uppvøunar.

Hver a ad vera Hegdan eins Christins Mañs i og vid Tijdkun þessa H. Sacramentis?

Madur skal, med audmiukri Lotning, setia sier fyrir Sionir Heilagleika þess mikla Guds, og hanns omælanlega Elsku til Mannkinsins; hañ a ad viðurkienna sinn Overdugleika, sinna øllu Sinni og

Hug=

Hugferdi frä Jardneskum Hlutum, upplyfta sijñ Saalu til Guds, yfirvega Christi Pijnu og Dauda, og þa Fridþæging sem hann giordi þar med, laata sig langa eftir nakvæmri Sameiningu vid hann, og medtaka so Sacramentid i Bæn og Trw, med Audmykt, Fognudi og Þackargiord.

Hvernig a eiñ Christiñ Madur ad haga sier eftir þad hañ hefur medtekid þessa Heilogu Kvølldmaaltijd?

Hann skal eigi alleina einn edur fáa Daga, helldur stöfelldt, innilega, og nakvæmlega hallda sier til sijns Saalar Brwdguma, þacka honum og vegsama hann af ollü Megni, fyrir þessa stooru Naad, sem hann hefur honum veitta, og taka Vara a þeirri somu, ad hann falli eigi ur henni; upporva siaalfann sig i Trwnni, Voninni og Kiærleikanum, forakta Verolldina, laata sig æ meir og meir langa eftir sijnum JEsu, kunngiora hanns Dauda med Ordum og Verkum, deyda og drepa Syndena i Krafti hañs Dauda, kieppast eftir ad laata sier framfara i þvi gooda, þvi framar sem þad hefur verid forsoomad, filgia JEsu stöðlega eftir a þeim þraungva Veiginum, og audsijna sig so i daglegri Endurnijan allt til Æfilokä, ad vera eiñ lifandi Lim a Jesu Lijkama 2. Cor. 5. 15. 1. Pet. 2. 24. Gal. 2. 20.

Kañ su Mañeskia ad vera vifs uñ, ad deya Saaluhiaalplega, sem so trwir og lifir i Samfielagi med JEsu?

Jaa, sa Madur er vissulega Guds Barn og Erfingi Himnarijkis.

* * * * * *
* * *

Eins Riett-Trwads Christins Manns
MORGUN BÆN.

Þu eylijfi og almattugi Gud, myskunsami, elskulegi, himneski Fadir! Eg prijsa þig a þessari Morgun-Stundu af instu Saal og Anda fyrer þad, ad þu i Myrkrum þessarar umlidinnar Nætur hefur verid Sool og Skiolldr yfir mier, og snuid allri Hættu og Skada fra Saalu minni og Lijkama. Laat mig nu framveigis a þessum Deigi og alla Tijma finna þijna Fødurlega Blessan, Hiaalp og Adstod, a øllum mijnum Vegum, og i øllum mijnum Athøfnum! Frelsa þu mijna aumu Saal fra Freistingu, Lijkama minn fra Siwkdoomi, Auga mitt fra Graati og minn Foot fra Hrosuniñi. Eñ sökum þess, ad Syndiñ er þad versta, þa veit mier Styrk, O Gud! umfram alla Hluti ad standa henni a mooti fyrir Kraft Trwar iñar; Laat þijna Hønd vera yfir mier, þinn Anda i mier, og þinn Frid allt i kriingum mig. Laattu mig ecki lifa sialfum mier, helldur i Guds Sonar Trw, so ad eg i øllum mijnum Þaunkum, Ordum og Verkum kunni ad þocknast þier, og meigi i allskonar tilfallandi Neyd finna Athvarf hia þier med mijnum Bænum. O þu hiartkiæri astwdlegi Fadir! fyrirgiefdu mier af Naad þiñi, fyrir sakir Jesu Christi, allt hvad eg hefi hingad til giordt þier a mooti, og gief mier framveigis Naad til ad betra mitt syndsamlegt Lijferni, med sannri Endurnijungu, eftir þinni Mind, so ad mijns JEsu hoogværa, audmi-

wka, eiskulega og hreina Lunderni meigi ætijd meir og meir siaast i allre miñi Umgeingni. O Himneske Fader! Vidhalltu þijnum trwada Sofnudi hier a Jordunñi, og laattu hañ fara dagvaxandi fyrir Aftur-hvarf þeirra Syndugu. Blessa þu Konunginn og hañs Hws. Veittu Styrk til Eflingar almeñilegum Gagnsemdum, gior Jordina avaxtarsama, vardveittu oss fra Land-Plaagum, gior þu vel vid mijna Vini og Ettingia, veittu Forsorgun þeim Faatæku, hugsvaladu ollum Angraadum og Sorgbitnum, sierdeilis þeim sem liggia fyrir Daudanum, og ad sijdurstu bw mig siaalfañ a sierhverium Deigi undir Saaluhiaalplegañ Afgaang, og Dijrdarfulla Upprisu. Amen.

KVOLLD BÆN.

Þu himneski Fadir! a þessari Kvollds-Stundu beigi eg aftur mijn Knie fyrir þijnu allra heilagasta Augliti, og med Þacklæti endurminnist þeirrar mikliu Naadar og margfolldu Velgiorninga sem eg aa allrar miñar Forþienustu hefi odlast af þier a þessum Deigi. O Drottiñ! Hvad er Madurinn þess, ad þu minnist hanns? Og hvad et sierdeilis eg overdugur Syndari, ad þu soleidis daglega hellir yfir mig þijnum Velgiorningum! Eg et sañfærdur um þad i miinu Hiarta, ad ef þu villdir hondla vid mig eftir mijnum Syndum og betala mier eftir mijnum Misgiordum, þa kyñi eg ecki añars ad vænta, eñ ad utkastast fra þijnu Augliti i þau ytstu Myrkur og eylijfa

Noott þeirra Fordæmdu: Jaa, ef þu villdir einasta tilreikna mier Syndir þessa umlidna Dags, i Þauxnkum, Ordum og Verkum mooti þier, mier sialfsum, og mijnum Naunga, þa kynni eg ecki ad svara þier einu Ordi til Þusund. Hafi eg i Dag frijast fra mootviliugum Illgyrnis Syndum og Andvaraleysi, þa tilreikna eg þad eingvanveigin minni fordiarfadri Natturu, helldur alleina þinni Naad sem mig tiptar og vardveitir. Af þeirri somu þinni O-forskulldadri Giædskunnar Uppsprettu hefi eg og so i Dag uppausid otelianliga lijkamlega Velgiorninga, sierdeilis Heilsu, Frid, naudsynlegt Upphelldi, og Frelsun fraa morgum Oluckulegum Slisum, sem marganu kann ad hafa hendt þenna Dag i Heiminum, og mig hefdi lijka eins gietad fyrir hitt, ef þijn Fodurleg Tilsioon hefdi ecki verid yfir mier, og afstijrt fraa mier ollu Vondu. Nu, minn Gud! eg hefi reynt þijna Trwfesti i Þusund falldann Maata, og þvi skallt þu alleina vera framveigis Athvarf, Biarg og fasta Slot mijns Hiarta. Vardveittu mig nu, O Gud! aa þessari Noottu fra ollum Haska og Skada bædi til Lijfs og Saalar. Laat mig hvijlast undir Skugga þinna Vængia til Hressingar mijnum Lijkama, og vek mig upp aftur aa Morgun heilann og hraustann til minnar Þioonustu. O Gud! hvert helldur eg sef edur vaki, jaa, hvert eg lifi eda dey, þa laat mig vera þinn, og hallda mier æfinlega fast vid þig med Eftirlaungun minnar Saalar. Þu ert mier betri enn allir Hlutir, og nær eg hefi þig ad eins, þaa hyrdi eg

hverk

hverki um̃ Himin nie Jord, og þo mitt Lijf og Saal vanmegnist, þa ertu alltijd mitt Hiartans Traust og Hlutskifti æfinlega. Æ Drottin̄! Læættu þvi alldreigi þijna Naadar Sool undirgaanga yfir mier. Lææru hana ætijd upplijsa mitt mirkva Hiarta, verma mitt Jskallda Hiarta, mykia mitt harda Hiarta, og uppvekia mitt trega Hiarta. O Sætasti Jesu! Laat þu mig oafllaatanlega vera hier innlijsadan̄ fyrir eina lifandi Trw, og af þijnum Krossi odlast Kraft til ad þreingia mier i giegnum þann þraungva Veg og þad mioea Port. Nu, minn Gud! eg vena aa þig, yfirgiefdu mig ecki, nie helldur nockurn af miinum aa þessari Noottu. Laat alldreigi þiins Ords Liioosastiaka burt flytiast fraa oss. Halltu Yfirvalldinu vid Makt, þvi þu hefur þad sialfur tilskickad, so ad vier meigum lifa roolega undir þvi i þijnum Otta. Afstiir naadarsamlega fraa þessu Landi Striidi, Drepsoott, Hungri, Diirtiid, og ollum velforþientum Plaagum. Snw þinni Blessan til vor alla vora Liifdaga. Ad siidurstu laattu oss faa farsælann Dauda, og eftir Daudann eyliifa Roo og Hviild i Fadmi Abrahams. Amen.

BÆNIR FYRIR ÞA SEM
Gaanga til Heilags Sacramentis.

BÆN ADUR MADUR
Skriftast.

EG aum syndug Mañeskia, kiem nu i Dag minn Drottinn fyrir þitt Naadar Auglit, hladinn med stoorum Syndum, sem yfirgaanga

gaunga mitt Hofud. Eg jaata ad eg hefi syndgad ꝛ Himininn og fyrir þier. Eg er saa fraavillti Saudur, Tiindi Peningur og Tapadur Sonur, sem utsooad hefi þeirri goodu Arfleyfdinni. Eg skielf og tytra, eg hrædist þinn Doom, eg ottast Straff Syndana sem er eyliifr Daudi, eg kviidi fyrir þvi ad deya, enn eg skamast miin ad lifa. Hvad skal eg tilgiora? Eg flii til þiin DRottinn minn og Gud minn! aadr einn Doomurinn yfir mig fellur, þvi þu rekur aungvann fraa þier er til þiin kiemur: Þu hefur sett Ydran þeim Syndugu, og hefur sendt þiina Þienara ad boda ollum Sannydrandi Syndanna Fyrirgiefning; þvi aaforma eg nu med þinni Raad, ad skriftast og jaata miinar Syndir fyrir þiinum Þienara. Drottinn Gud minn, uppvek mitt Hiarta til sannrar Ydrunar. Þu aaliitur einasta Hiartans Þanka; Gief mier audmiukt Hiarta i Jaatningunni, stadfasta Trw i Aheyrslu heilagrar Aminningar og Aflausnar, adgiætid Hiarta i Eftirtekt og Aʀeptinum framveigis. O JEsu! gief ad þessi Dagr sie einn Ydrunar Dagur og Lifernisins Betrunar Dagur, Jaa, einn heilagr Dagur. Sieu nu Syndir miinar drecktar i Hafsins Diupi þiins Heilaga Bloods, hveriu eg og fullkomlega trwi. So gief eg og fel mig og mitt þetta Aform þier, minn JEsu, til Saaluhiaalplegra Urræda og ætkilegustu Endalyktar, i þiinu Nafni og Naadar Trausti, AMEN.

BÆN EFTIR AFLAUSNINA.

Þackir giori eg þier minn himneski Hiartans Fadir, fyrir þa Naad er þu mier i Nafni mins Lausn

nara JesuChristi hefur nu æ þessari Stundu veitt, þar þu hefur leist Fiotur minna Synda, og Fægad mijn Synda-Saar, huggad og gladt mitt Hiarta med heilagri Aflausn og Bodan Syndanna Fyrirgefningar, fyrer Munn þiins Þienara. Drottenn minn! gief þu mier þig hier eftir ad prijsa, hiartanlega elska, og þier þioona. Send mier Naad þijns heilaga Anda ad eg hallda kunni þad eg lofadi i minni Jaatningu, mig vid Syndunum framveigis ad siaa, og i Endurnijung Lijfdaganna ad gaanga, so eg ecki hverwdarsamlega Syndirnar drijgi, og þo eg syndgi (þvi þar er eingiinn sem ei syndgi) þa gief mier af Syndunum upp ad rijsa, og ad eg minnist, ad Ovidurkvæmilegt sie þad, ad affklædast þeim fagra Riettlætisins Skrwda JEsu Riettlætis, og iklædast aftur soviirdilegum Syndanna Flijkum. Drottinn minn! stioorna mier i Dag og alla Tijma til alls Goods, og med þessum Þanka vil eg nu i Dag þiggia og medtaka Drottins Kvølldmaaltijd. Gud minn uppfylli mijna Naudsyn eftir sijnum Dijrdar Rijkdoom i Christo JEsu, Amen.

BÆN FYRIR SACRAMENTIS MEDTEKNING.

O HErra JEsu Christe Brunnr allrar Naadar, þu Hugsvolun þeirra þyrstu og Lækning þeirra siwku! hiartanleg var þijn Elska, þa þu uthelltir þijnu heilaga Bloodi til Foornar og Forlijkunar fyrir vorar Syndir, og i Minning þinnar Pijnu innsettir þad heilaga Sacramentum

þijns Lijkama og Bloods, sem er Innsigli, og so sem þiin eiginn Handskrift þiins Nꝏdar Sꝏttmꝏla! Þetta er su lifandi Odaudleikans Fœda Sꝏlariñar, su dijrmꝏta Krœsinginn ollum Hlutum sꝏtari, Þad seita Giestabodid; hier til langar nu mijna Sꝏal og hwngrar, eñ (Gud nꝏdi!) eg em breiskur, eg em Overdugur, eg giet ei grꝏtid miinar Syndir, sem eg villdi og ꝏtti, Twinner veik og Astundaniñ til þess Gooda døpur, Hiartad er fullt med saurugar Hugrenningar, þetta jꝏta eg, O DRottiñ! lꝏt nu þinn Kraft vera i mier breiskum mꝏttugann. Lꝏt þinn Heilaga Anda upplijsa Hiarta mitt, og giora þad brennandi, so eg medtaki nu þitt Sacramentum ecki Overduglega mier til Dooms Asellis, helldur verduglega mier til Sꝏaluhꝏlpar. Gior mig einn sannann Johannem sem med Twnni nu hvijli ꝏ þijnu Briooste, og þadann wtsiwgi Sꝏtleika þinnar Huggunar, Vijsdooms og Stirkleika, ad eg verdi þinn eginn Limur. Sie þitt Heilaga Sacramentum, HErra JEsu! mier eitt Merki og Teikn allrar Blessunar og Farsꝏlldar, lꝏt mig af þessu Merki rꝏda og dœma alla miina Velferd. Fel eg mig nu, miñ Herra Jesu, blessudum Biargforum þiña Blood-Unda. Opna mier þær Bloodfogru Nꝏdar Dyr þiñar Sijdu, einkum i Andlꝏti mijnu, so eg mꝏtti iñgꝏnga uñ Port þeirrar himnesku Jerusalem. Hier uñ bꝏnheyr mig miñ HErra JEsu! fyrir þijns heilaga Nafns Sakir, Amen.

BÆN EFTIR MEDTEKID

SACRAMENTUM.

Lof og Heidur sie þier, miñ liwfi Lausnari JEsu Christe! fyrir þad, ad þu hefur nu latid mig verda Hluttakara þijns sæta Giestabods, i hveriu þu saddir mijna Saal, og endurnærdir mitt Hiarta: Nu er eg ordiñ þitt Barn, Broodir og Lærisveirn, giori mier nu eingiñ hier eftir Onaad, hverki Daudi, Diofull nie Helviiti, ei Holld edur Heimur, þvi eg ber Miñing Blood-benia mijns JEsu i mijnu Hiarta. J þessum Styrkleika vil eg gaanga giegnum alla Hormung, og sialfañ Daudañ, til Fiallsins Drottins, til Borgarastaps þeirra Heilogu. Drottiñ Jesu! gief mier hier eftir nu so ad lifa, ad aa mier sianst þad fagra Brwdar Skart þijns Riettlætis, og þær fagurbloomgudu Roosir og Liliur goodra Dygda. Laat mig Syndirnar framveigis fordast, sem Hoggorm. Geim mig fraa ollu illu, og helga mig i þijnum Sañleika, þijn Ord eru Sañleikur, so eg um sijdir mætti vera sem þu ert, med Fodurnum og þier, og med Heilogum Anda, svo sem þid erud eitt, og þetta allt sie nu og veri Amen, J JEsu Nafni, Amen. J Nafni Fodur og Sonar, og Heilags Anda, Amen.

BÆN UM GOODAN AFGANg.

Almaattugur eylijfi myskunsami Gud og Fadir vors Drottins JEsu Christi, þu sem Mañsins Lijf og Saalu myndadir, og lætur Mañiñ aftur i burtu deya, og til siñar Moodur

Jardarinnar aftur hverfa. Eg aum syndug Mann-eskia veit, ad eg ꝏ i burtu ad deya, og Vegalls Hollds gaanga, vid Vini og Verolld skilia, enn Tijmi og Mꝏti mijns Dauda er mier hulinn; þar fyrir bid eg: Upplijs mig, Drottinn, med þijnum Heilaga Anda, ad eg kunni mig christilega hier til ad bwa, svo eg mætti deya riettlætra Manna Dauda: Upplijs mijn Augu, so eg sofni ecki i Daudanum. Gief mier hæga og sꝏluga Dauda Stund. Gief ad mijn Utför verde farsæl, fyrir Dauda mijns Drottins JEsu. Endurnær mijna Sáal med Holldi og Bloodi mijns Drottins JEsu. O þu Heilagi Andi! mijk og sefa alla Ogn og Ofbod Daudans, med þijnum Sætleika, og Minning Christi Bloods Sveita. Drottinn, eg bijd þijns Hialpræðis sem Jacob. Laat mig i Fride fara, sem Simeonem. Opna mier Himininn, sem Stephano. Laat mig ödlast Riettlætisins Coronu, sem Paulum. O Jesu! opna þær Bloodfögru Dyr þinnar Sijdu minni Sꝏlu i Andlaatinu. Gief mier Fyrirheit umm Paradijs, sem Ræningianum. Laat þijna Eingla flytia mijna Sꝏl i Fadm Abrahams, sem Lazari. Laat mitt sijdarsta Ord verda sem þitt ꝏ Krossinum, so eg eilijflega Sꝏluhoolpenn verda mætti, AMEN.

NB. Hvad misprentast hefur, so Yfirsioon finnist i þessu Kveri, þad ꝏ ad leidriettast eftir Kiærleikans Bodordi og riettum Skilningi ꝏ þeim sanna Christindoomi.

* * *

* * * * * *

